

Infants en ruta

Anàlisi de les problemàtiques a què s'enfronten els Menors Estrangers No Acompanyats a Espanya i Catalunya i de la seva repercussió en la nostra societat

Pseudònim: Xuripot

A vosaltres, infants,
decidits a escriure una nova història
i a creuar mars per explicar-la.

Agraïments

M'agradaria agrair la col·laboració de totes aquelles persones que, amb el seu granet de sorra, han aportat allò que necessitava i han contribuït a l'elaboració d'aquest treball.

Primerament, vull donar les gràcies al meu tutor de treball de recerca, perquè sense el seu acompanyament, la seva ajuda diària i els seus coneixements relacionats amb la temàtica, res d'això hauria estat possible. Gràcies per aquest gegant granet de sorra. També vull agrair enormement la col·laboració dels protagonistes de tota la part pràctica d'aquesta recerca: l'Ayoub, en Jamal, la Mariona Corcoll i l'Alexandra Corcoll. Gràcies per resoldre tantes incògnites i per accedir a ser part de tot això. I a més d'ells i elles, també vull agrair a l'il·lustrador la seva participació amb els preciosos dibuixos de les històries.

Per acabar, vull donar les gràcies a la meva família, als meus pares, a la meva germana i als meus amics, per tots els viatges amunt i avall, per ajudar-me tant a enfrontar-me a tots els problemes i per escoltar tot el que tenia per explicar, que no era poc.

Resum

“MENA” és un mot, un acrònim, molt utilitzat per la societat actual; és usat pels mitjans de comunicació, en política i en molts altres àmbits. Malgrat això, darrere d'aquestes quatre lletres s'hi amaga una realitat poc coneguda: la dels Menors Estrangers No Acompanyats. Els principals objectius de la part teòrica són fer ressò d'aquesta paraula, amb tot el que significa, i posar sobre la taula problemàtiques, temes com el racisme, prejudicis, molts números, aspectes burocràtics i, sobretot, la seva realitat. Per divulgar i difondre aspectes tractats en la primera part del treball, s'han realitzat diverses entrevistes, al llarg de la part pràctica, que han donat forma a històries breus que reflecteixen fets reals i durs, poc coneguts i estigmatitzats. Les conclusions que aquestes han projectat han estat sorprenentment diferents a la deshumanització infantil que ens arriba d'alguns àmbits, presents al dia a dia, ja esmentats:

Paraules clau: MENA, projecte migratori, frontera, immigració regular o irregular, tutelació o extutelació per part de l'estat, permisos, racisme, xenofòbia, deshumanització, criminalització, instrumentació de la infància, exclusió social

Resumen

“MENA” es una palabra, un acrónimo, muy utilizado por la sociedad actual. Lo usan los medios de comunicación, la política y muchos otros ámbitos. Los principales objetivos de la parte teórica han sido hacer eco de esta palabra, con todo lo que significa, y poner sobre la mesa problemáticas, temas como el racismo, prejuicios, aspectos burocráticos y, sobre todo, una realidad poco conocida: la de los Menores Extranjeros No Acompañados.

Para divulgar y difundir aspectos tratados en la primera parte del proyecto, se han realizado diferentes entrevistas, a lo largo de la parte práctica, que han dado forma a pequeñas historias, que reflejan hechos reales y duros, poco conocidos y estigmatizados. Las conclusiones que estas han proyectado han sido sorprendentemente diferentes de lo que se intenta inculcar desde algunos ámbitos, presentes en el día a día, ya mencionados.

Palabras clave: MENA, proyecto migratorio, frontera, inmigración regular o irregular, tutela o extutela por parte del estado, permisos, racismo, xenofobia, deshumanización, criminalización, instrumentación de la infancia, exclusión social

Abstract

"MENA" is a word, an acronym, widely used in today's society. It is used by the media, in politics and in many other areas. The principal objective has been to analyse this word, as well as the difficulties related to it, topics such as racism, prejudices, lots of numbers, bureaucracy aspects and, above all, a not very well-known reality: the Unaccompanied Foreign Minors one. To divulge and spread aspects discussed in the first part of the research, several interviews have been carried out to introduce the practical part, which have been decisive to develop small stories that reflect real and hard facts, little-known and stigmatized. The conclusions reached have been surprisingly different from what our society is trying to instill us.

Keywords: MENA, migratory project, border, regular or irregular immigration, tutelage or ex tutelage by the government, permits, racism, xenophobia, dehumanization, criminalization, childhood instrumentation, social exclusion

ÍNDEX

Introducció	7
MARC TEÒRIC	9
1. Els Menors Estrangers No Acompanyats.....	9
1.1 MENA, què significa?.....	9
1.2 La seva incidència.....	9
1.2.1 Anàlisi de la seva incidència a Catalunya.....	9
1.2.2 Anàlisi de la seva incidència a Catalunya segons el gènere.....	11
1.2.3 Anàlisi de la seva incidència segons l'edat.....	12
1.3 Causes de l'arribada.....	13
1.3.2 Formes d'involucració d'un menor en un projecte migratori.....	13
1.3.3 Tancament de la ruta migratòria del Mediterrani Central a través de Llívia, cap a Itàlia.....	14
2. La seva ruta de vida.....	15
2.1 A la frontera.....	15
2.1.2 Entrades d'immigració irregular, il·legal o "sense papers".....	15
2.1.2.2 En el cas dels menors, "Committee on the Rights of the Child"...	16
2.1.3 Entrada d'immigració regular.....	17
2.2 Després de l'arribada.....	18
2.2.2 Proves d'edat.....	18
2.2.2.2 Invasives i poc fiables.....	19
2.2.3 La repatriació.....	20
2.2.4 En mans de l'estat i l'administració.....	20
2.2.4.2 La DGAIA.....	21
2.2.4.2.2 Els centres de la DGAIA.....	24
2.2.4.2.2.1 Els CA, Centres d'Acollida.....	24
2.2.4.2.2.2 Els CREI, Centres Residencials d'Educació Intensiva	24
2.2.4.2.2.3 Els CRAE, Centres Residencials d'Acció Educativa....	25
2.3 La majoria d'edat.....	25
2.3.3 Ajudes per les persones extutelades.....	25
2.3.3.2 Els PIL o SIL, programes o serveis d'inserció laboral.....	26
2.3.3.3 SOC, Servei públic d'Ocupació de Catalunya.....	27
2.3.4 El permís de residència.....	27
2.3.5 El permís laboral i els requisits.....	29
2.3.6 El permís de nacionalitat.....	31
2.4 La llei d'estrangeria.....	32
3. Problemàtiques dels menors en arribar al nou país.....	35
3.1 El Racisme i la Xenofòbia.....	35
3.1.1 Què és el Racisme?.....	35
3.1.2 Què és la xenofòbia?.....	36

3.1.3 El “perfil racial”.....	36
3.2. L’ètica de les paraules, deshumanització i criminalització.....	36
3.3 Els mitjans de comunicació.....	37
3.4 La instrumentalització de la infància amb objectius electorals.....	38
3.4.2 Partit de tendència nacionalista i populista espanyol: Vox.....	38
3.4.3 Partit de tendència nacionalista i populista català: Plataforma per Catalunya.....	40
3.4.4 Partit de tendència nacionalista i populista català: Aliança catalana.....	40
3.5 L’exclusió social.....	41
MARC PRÀCTIC.....	42
1. Aclariments i altres aspectes necessaris.....	42
1. Recull de relats.....	43
2.1 Ayoub.....	43
2.2 Jamal.....	47
2.3 Mariona.....	48
2.4 Àlex.....	50
Conclusions.....	54
Bibliografia.....	57
Annex.....	69
Annex 1.....	69
Annex 2.....	70
Annex 3.....	82
Annex 4.....	88
Annex 5.....	95
Annex 6.....	99

Introducció

Quan em van començar a parlar del treball de recerca a 1r de batxillerat, tenia clar que volia tractar algun tema relacionat amb problemàtiques socials molt vigents en la societat actual. Ja havia tractat el masclisme al projecte de recerca de l'any anterior i tenia ganes de fer recerca sobre un tema que em tornés a despertar interès. La immigració me'n despertava molt, d'interès, però volia trobar un vessant que em permetés fer un treball atractiu i interessant. Un professor, amb coneixements sobre la temàtica i que acabaria sent el meu tutor, em va parlar de la problemàtica que tenen els Menors Estrangers No Acompanyats (MENA). No en sabia pràcticament res i em cridava molt l'atenció, així que m'hi vaig embarcar.

La problemàtica dels MENA és molt vigent actualment; milers de nens arriben sols a Espanya cada any, però, en realitat, les persones en saben molt poca cosa. Aquesta és una de les raons que també va motivar l'elaboració d'aquest treball.

Ara, ja havent-lo acabat, m'adono de la gran importància de conèixer. M'adono de la gran importància de saber què fa altra gent per arribar a tenir una vida com la que tenim nosaltres i, també, de com de difícil ho tenen. Amb això, encara tinc més clar que el principal objectiu del treball és la difusió. Espero que sentir o llegir històries com les que he sentit i llegit jo al llarg d'aquest projecte arribi tant al cor dels altres com m'ha passat a mi.

La metodologia emprada en la part teòrica del projecte s'ha centrat en la recerca en línia i en la lectura de documents oficials relacionats amb processos i aspectes legals. En la part pràctica, s'ha basat en l'elaboració d'entrevistes i en la creació d'històries basades en aquestes.

Si donem un cop d'ull a l'estructura del treball, veurem que la part teòrica comença amb una breu explicació de què significa la paraula MENA; seguidament, hi trobem una anàlisi de la seva incidència a Catalunya i quins són els factors que contribueixen a l'arribada d'aquests infants al mateix lloc. Més endavant, es parla del que he anomenat "la seva ruta de vida": què els passa des que surten del seu país d'origen fins que arriben aquí, passen a estar tutelats per l'estat, compleixen la majoria d'edat i han d'integrar-se en la societat de forma totalment autònoma enfrontant-se a tot el que això significa, com els aspectes legals, el racisme, el fet de trobar-se lluny de casa, etc. Per acabar la part teòrica, es parla de les

problemàtiques a les quals han de fer front aquests infants un cop arriben aquí: el racisme i la xenofòbia, els mitjans de comunicació, les opinions polítiques, l'exclusió social, etc. La part pràctica inclou quatre entrevistes, de les quals dues a dos joves que havien estat Menors Estrangers No Acompanyats, una a una educadora social i l'altra a una psicopedagoga. Més endavant, aquestes es transformen en històries que es recullen en un llibre preparat per a ser publicat i difós, i destinat a conscienciar els diferents col·lectius de la societat.

Així doncs, desitjo que gaudiu la lectura de la memòria escrita que teniu a continuació tant com he gaudit jo la recerca i tot el que l'ha complementat.

MARC TEÒRIC

1. Els Menors Estrangers No Acompanyats

1.1 MENA, què significa?

L'acrònim MENA és utilitzat per denominar els Menors Estrangers No Acompanyats. És a dir, tots aquells menors de 18 anys que arriben a un país determinat i sense l'acompanyament d'un adult familiar o no. Segons el Col·legi de Periodistes de Catalunya (2020), "La comunitat autònoma (fent referència a Catalunya) ha rebut en els dos últims anys prop de 7.000 joves i infants migrants sols provinents de fora de les nostres fronteres i d'aquests, fins a 5.800 es troben sota tutela de la Generalitat de Catalunya. Espanya, en total, n'acull prop de 13.000, segons constata Unicef".

Segons el Reglament d'Estrangeria, s'entén per MENA l'estranger menor de 18 anys que sigui nacional d'un Estat al qual no li sigui aplicable el règim de la Unió Europea (UE) i que arribi al territori espanyol sense un adult responsable.

Els MENA s'enfronten a moltes dificultats cada dia i a un sistema que no els té en compte. Són criminalitzats per la societat, rebutjats pels mitjans de comunicació i, fins i tot, per alguns partits polítics.

1.2 La seva incidència

1.2.1 Anàlisi de la seva incidència a Catalunya

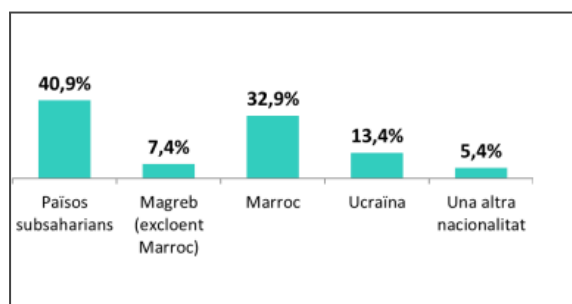

Figura 1. Procedència geogràfica dels joves emigrats sols a Catalunya el mes de juny l'any 2022. FONT. DGAIA

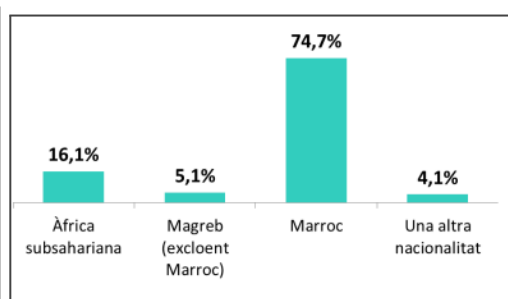

Figura 2. Procedència geogràfica dels joves emigrats sols a Catalunya el mes de juny l'any 2020. DGAIA

Si s'observen les dissimilituds que mostren aquests dos gràfics (fig.1 i fig.2), es poden extreure conclusions variades de la situació dels infants a Catalunya amb una diferència de només 2 anys. L'any 2022, els principals països de procedència d'aquests joves eren, en aquest ordre, els països subsaharians, el Marroc, Ucraïna, la regió del Magreb i altres països . A causa de la guerra d'Ucraïna, iniciada a principis del 2022, molts menors no acompanyats van arribar a Catalunya, d'aquí aquest 13,4%. En canvi, l'any 2020, quan la guerra encara no havia esclatat, no hi havia procedència ucraïnesa de menors no acompanyats al país. El mateix any, la incidència marroquina era del 74,7%, més del doble que dos anys després (32,9%) i, en segon lloc, l'Àfrica subsahariana amb només 16,1% d'incidència, que va incrementar fins al 40,9% el 2022. L'índex de procedència del Magreb no varia de forma destacable en aquests dos anys de diferència.

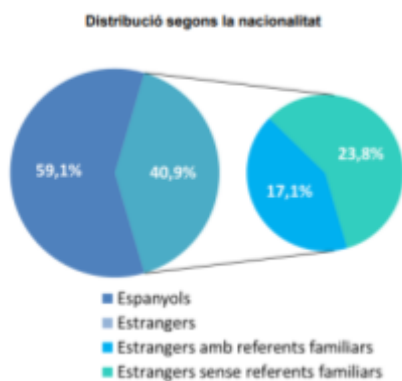

Figura 3. Distribució percentual dels migrants menors segons la nacionalitat i els referents familiars a Catalunya el mes de juny de l'any 2022. FONT. DGAIA

Del 40,9% de l'estrangeria menor arribada a Catalunya el mes de juny de l'any 2022, un 23,8% era no acompanyada (Fig. 3). Un percentatge més elevat que la que va arribar acompanyada, dades que demostren les complicacions familiars per les quals passen aquests infants al seu país d'origen i, també, de les situacions problemàtiques a les quals són sotmesos per elegir fugir sols cap a un país que desconeixen totalment.

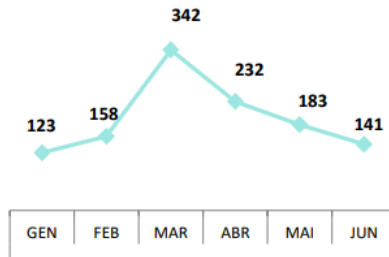

Figura 4. Distribució numèrica del nombre de menors, no acompanyats, arribats a la comunitat diferents mesos de l'any 2022. FONT. DGAIA

En la figura 4 es pot observar que la incidència més gran de menors no acompanyats que arriben a Catalunya té lloc el mes de març i va minvant a mesura que s'acosta el juliol. Torna a créixer en començar l'any. Probablement aquesta incidència més alta al mes de març es dona pel fet que l'hivern comença a acabar-se i els joves i les famílies veuen una oportunitat a escapar de la situació un cop el fred ja ha començat a passar i les condicions ambientals no són tan dures.

1. 2. 2 Anàlisi de la seva incidència a Catalunya segons el gènere

Figura 5. Distribució percentual dels i les menors migrades soles segons el gènere a Catalunya l'any 2023 (les dates anteriors al 28 de febrer). FONT. DGAIA

El gràfic anterior (fig.5) mostra la gran diferència que existeix entre el nombre de nenes menors i el de nens que marxen del seu lloc de procedència per venir a Catalunya. Cal parar atenció en diversos factors per entendre aquest percentatge tan inferior en el cas de les menors, respecte al dels menors. En primer lloc, a més dels riscos que comporta un viatge per mar o per terra d'un infant tot sol, cal afegir-hi el que es troben les menors: poden patir violència, abús, poden ser capturades per a l'esclavatge sexual, etc.

Però no cal anar tan lluny, a casa, les noies ja topen amb factors que els impedeixen emprendre el viatge. Algunes religions o cultures atribueixen certes llibertats al sexe masculí, que no es donen al sexe femení i el fet que les famílies controlin aquesta llibertat fa molt més difícil que la noia o nena arribi a la decisió de partir. Però, encara és menys probable que sigui la família que motivi la noia a deixar casa seva.

Si es para atenció en el paper que té la dona en la religió musulmana, que és la religió de la gran majoria de menors que arriben a Espanya actualment, s'hi poden observar factors que es relacionen, també, amb el paper de les menors. La relació de la dona amb aquesta religió està definida pel text sagrat islàmic i la seva cultura. Aquest mateix afirma que “els homes són protectors i proveïdors de les dones perquè Al·là ha fet que un d'ells superi l'altre”. Això ens fa veure que la dona ha de cuidar molt la seva relació amb la societat: obedient i modesta, amb un codi de vestimenta determinada, sota la cura de l'home i amb uns drets i deures també molt estipulats pel llibre sagrat en relació amb el matrimoni i altres llibertats diverses.

Aquestes característiques determinen la no-partida de moltes joves i, per tant, expliquen la gran diferència entre el nombre de menors nois i noies que arriben a Catalunya.

1.2.3 Anàlisi de la seva incidència segons l'edat

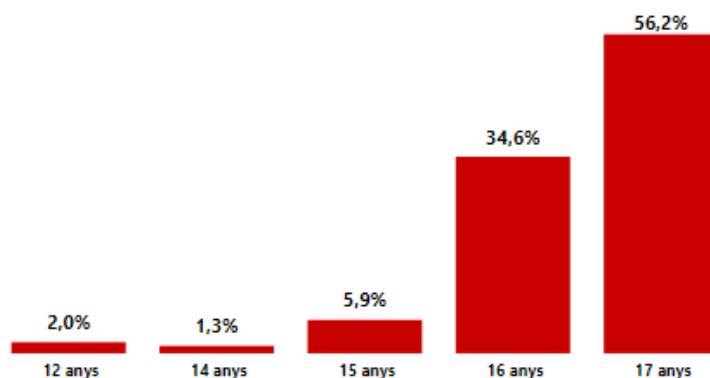

Figura 6. Distribució en percentatges del total de menors arribats sols a Catalunya segons l'edat d'arribada l'any 2023 (les dates anteriors al 28 de febrer) i acollits per la DGAIA. FONT. DGAIA.

S'observa com la font gràfica anterior (fig. 6) indica diversos aspectes als quals cal donar certa importància per entendre millor les circumstàncies amb què es troba el país receptor en l'arribada d'aquests infants. Per començar, els percentatges dels menors de menys de 15 anys són significativament inferiors als que van dels 15 als 17 anys (ambdós inclosos). Sabent que el total de menors acollits per la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència) és de 155 l'any 2023 (fins al 28 de febrer), es pot deduir que el 2% (12 anys) d'aquests, equival a 3 individus (aproximadament). Si ho comparem amb el 56,2% de menors amb 17 anys, equivaldria a uns 87 individus (aproximadament), xifra més significativa amb relació a l'anterior. Si es fa referència a les causes d'aquests determinats percentatges, es pot concloure que els menors d'edats més avançades migren més que els d'edats inferiors, degut, probablement, a una determinació més gran, a una consciència de la situació actual i de la que podria ser futura en el cas de marxar, a una capacitat més gran d'independència, etc.

1.3 Causes de l'arribada

Les causes de la partida de nens i nenes sols del seu país d'origen poden ser moltes: situació de pobresa, falta de futur i expectatives, desestructuració familiar, desprotecció, catàstrofes naturals, guerres, persecució, violència intrafamiliar o no, matrimonis forçats, manca d'accés a serveis bàsics, vulneració dels drets dels infants, abusos, pèrdua dels referents familiars, falta de recursos educatius i laborals, etc.

1.3.2 Formes d'involucració d'un menor en un projecte migratori

Els menors es veuen involucrats en un projecte migratori per diverses causes que són determinants en el seu futur procés d'adaptació al nou país. Cal tenir en compte que el menor no sempre parteix sol del lloc de procedència, pot marxar amb tota la seva família i instal·lar-se al nou territori amb ella. És a dir, hi ha diferents formes d'involucrar un menor en una migració determinada.

En primer lloc, pot ser que els pares emprenguin un projecte migratori pel seu compte, deixant els menors al lloc de procedència, amb l'objectiu de generar una estabilitat econòmica al nou país. Posteriorment, el menor, sol o no, migra fins al territori on es troben els seus pares i s'intenta un reagrupament familiar, tot i les nombroses dificultats que això presenta.

En segon lloc, es pot donar el cas que el menor no pugui migrar cap on hi ha la seva família pels factors que siguin i que ell o ella sola hagi d'afrontar les dificultats que se li presenten al seu país.

En tercer i últim lloc, apareix la casuística dels menors que viatgen sols sense un referent que els acompanyi o que els esperi al nou país o regió. Aquest és el cas que més dificultats presenta per als joves, de manera que és el que els deixa en una situació de més vulnerabilitat en tots els àmbits que han d'afrontar en el viatge.

1.3.3 Tancament de la ruta migratòria del Mediterrani Central a través de Lívia, cap a Itàlia

Un dels factors de la partida dels joves, en aquest cas, un problema a la ruta migratòria que porta a Espanya i que, per tant, també es considera una de les causes de l'arribada d'aquests i aquestes menors en aquest territori, seria el tancament d'una ruta migratòria concreta i important del Mediterrani.

La "crisi migratòria" que es va donar prop de l'any 2018 té les seves arrels a la guerra de Síria. A causa d'aquesta, els països de les costes mediterrànies rebien un alt nombre de refugiats, entre ells nombrosos Menors Estrangers No Acompanyats. Com a conseqüència, aquests van aixecar tanques per privar-los el pas i, fins i tot, la Unió Europea va acordar amb Turquia mesures per reduir l'arribada de refugiats a les costes de Grècia. Les immediates repercussions d'aquestes accions van ser l'elecció de noves rutes per part dels immigrants, que els conduïen a altres destinacions. A Espanya, per exemple, l'augment de Menors Estrangers No Acompanyats respecte a l'any anterior (2017) va ser del 199,61%.

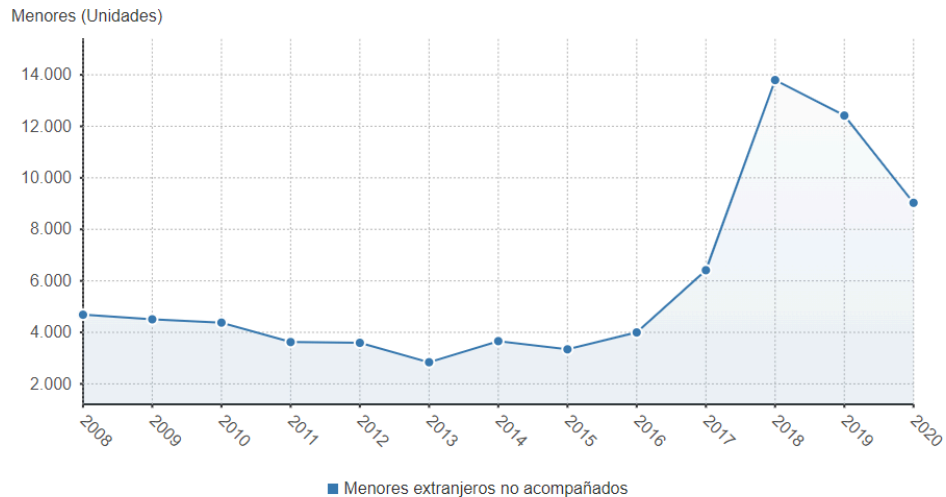

Figura 7. Nombre de Menors Estrangers No Acompanyats a Espanya de l'any 2008 al 2020. FONT. epdata.

S'observa (fig.7) com el nombre de menors a Espanya l'any 2018 és significativament més gran que el de l'any anterior, a causa del tancament de la ruta migratòria comentada anteriorment.

2. La seva ruta de vida

2.1 A la frontera

Els menors que arriben a les costes espanyoles sols, desprotegits i, moltes vegades, sense cap mena de documentació, fet que fa que se'ls hagi d'identificar i determinar l'edat. No sempre l'entrada a un nou país resulta tan fàcil com sembla, ja que els menors, no sempre tenen un permís legal per efectuar l'entrada.

2.1.2 Entrades d'immigració irregular, il·legal o "sense papers"

La immigració que és considerada il·legal o irregular és aquella que practiquen persones que ingressen en un país del qual no són ciutadanes sense les regulacions d'immigració o marcs legals necessaris per a una entrada. Aquests requisits són el permís de residència i el de treball.

Quan una entrada il·legal és detectada, es poden donar diverses casuístiques: que siguin retornats al seu lloc de procedència o simplement expulsats, que siguin ingressats en Centres d'Internament d'Estrangers (CIE) actius o que siguin posats

en llibertat. Si es dona l'última de les situacions, els migrants queden sols en un país nou, sense opció d'ajudes i intentant sobreviure durant els tres anys que solen fer falta per aconseguir un permís de residència.

2.1.2.2 En el cas dels menors, "Committee on the Rights of the Child"

El Comitè dels Drets de l'Infant (CDN) redacta un tractat internacional que reconeix els drets humans dels nens i les nenes¹, definits com a menors de 18 anys, i que obliga els governs a complir-los. El text final que recollia tots els drets dels infants dins d'aquesta convenció va ser aprovat el 20 de novembre de 1989, data a partir de la qual els països dins l'organització van estar obligats a complir amb els drets acordats. També en el cas dels menors que viatgen sense referents familiars, aquesta convenció té el deure, juntament amb el Govern espanyol i les institucions públiques, de protegir i defensar tots els drets d'aquests nens i nenes. De fet, segons Unicef, el Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides va alertar el 2018 que Espanya té, entre les seves principals prioritats els pròxims anys, garantir una atenció adequada als nens i nenes migrants no acompanyats.

Unicef (2018), fons de les Nacions Unides per la infància, va desenvolupar una investigació en àrees de la frontera al sud d'Espanya per analitzar i determinar la situació dels nens i nenes migrants que arriben a Espanya per via marítima i terrestre, parant especial atenció als menors que arriben sols i recollint la informació extreta a "Los Derechos de los Niños y Niñas migrantes no acompañados en la frontera sur española"

Unicef (2018), a la redacció dels drets del nen i nena migrant no acompanyat, afirma:

Su detección como niño y niña -o eventualmente, la determinación de la edad- y la derivación hacia los centros de protección, constituyen el inicio de la respuesta a la infancia migrante desde el sistema de protección. En ese marco, se desarrollan procedimientos vinculados a la guarda provisional y la tutela de cada niño o niña, la tramitación de su permiso de residencia y trabajo, traslados a otros establecimientos, ingreso al sistema educativo, transición a la mayoría de edad, entre otros. (p.15)

¹ UNICEF COMITÉ ESPAÑOL (2006). *Convención sobre los Derechos del Niño*.

Per concloure, tots aquells menors que arribin i siguin detectats a la frontera han de ser acollits pel país i ser protegits en centres d'internament especialitzats fins a la majoria d'edat.

2.1.3 Entrada d'immigració regular

Es coneix com a migració regular aquella que es practica quan una persona surt o ingressa en un país a través de llocs fronterers oficials portant la seva deguda documentació.

Unicef desenvolupa la redacció d'un pla de prevenció de la immigració irregular per informar i fomentar la migració de les famílies de forma legal amb el Ministeri de la Família, Adolescència i Infància: "Prevención de la Migración Irregular y Protección de las Niñas, Niños y Adolescentes Migrantes"².

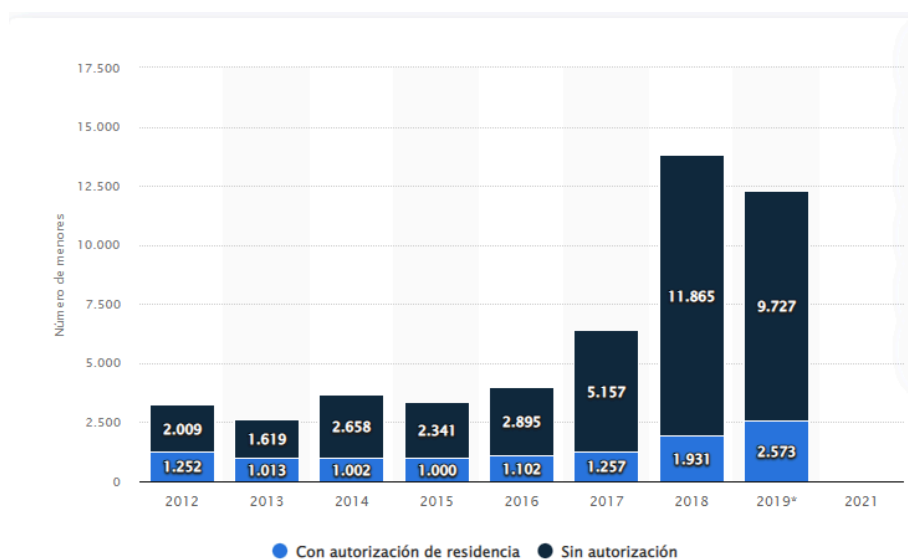

Figura 8. Nombre de Menors Estrangers No Acompanyats, amb i sense autorització de residència, a Espanya del 2012 al 2019. FONT. Statista.

² Segons MINISTERIO DE LA FAMILIA, ADOLESCENCIA Y NIÑEZ. (s.d.). *Escuela de valores: Prevención de la Migración Irregular y Protección a las Niñas, Niños y Adolescentes migrantes.*

2.2 Després de l'arribada

La normativa nacional, regional, europea internacional subscripta per Espanya en matèria de protecció de menors (art. 1 y art. 3.1 de la LO 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor, LOPJM³) dicta entre altres aspectes el següent:

La Constitución Española de 1978 al enumerar, en el capítulo III del Título I, los principios rectores de la política social y económica, hace mención en primer lugar a la obligación de los Poderes Públicos de asegurar la protección social, económica y jurídica de la familia y dentro de ésta, con carácter singular, la de los menores.

És a dir, que l'estat i l'administració tenen l'obligació d'acollir, a partir d'un procés legal, tots els menors no acompanyats (tant documentats com indocumentats) i protegir-los fins a complir amb la majoria d'edat.

2.2.2 Proves d'edat

Una vegada els menors han estat localitzats i identificats com a menors no acompanyats anotats o no al Registre de Menors Estrangers No Acompanyats de l'estat, passen a ser declarats en guarda o desemparament i tutelats per les diferents administracions autonòmiques, ubicant-los en recursos residencials. En el cas d'estar ja anotats al registre esmentat, significa que els menors ja han passat pels processos posteriors, els quals ja no són necessaris en el seu cas i seran enviats als Centres de Protecció. Però, si no hi apareixen anotats i han arribat al país sense documentació, s'inicia el procés de determinació de l'edat, sempre que el menor no s'hi oposi.

Aquestes proves tenen un marge d'error d'uns 18 mesos, problemàtica que atribueix la majoria d'edat a molts infants que en realitat són menors i els deixa en total desemparament en un lloc nou i sense recursos de cap mena. En el cas que el menor es negués al fet que se li practiquessin les proves, es valoraria com a indicatiu de la seva majoria d'edat, amb les conseqüències jurídiques que això comporta, sempre que en recollir-se dades a partir d'altres mitjans no se'n fes una determinació diferent.

³ Segons la Llei Orgànica 1/1996, del 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor, de modificació parcial del Còdi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil. (1996, gener 17). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado.

El Ministeri Fiscal és l'encarregat de dur a terme les anàlisis que determinen l'edat dels menors que no s'hi oposen i que solen constar de:

- Un examen físic general
- Un estudi radiogràfic del carp de la mà esquerra
- Un examen de la cavitat oral
- Un estudi radiològic-dental

Si es determina la minoria d'edat del o la menor, es deixarà sota la supervisió dels serveis de protecció de la comunitat i es reclamarà la documentació necessària per al menor. En el cas que es determini una majoria d'edat, el major deixarà d'estar en mans de l'Estat i començarà un camí nou, tot sol o sola.⁴

2.2.2.2 Invasives i poc fiables

Per què es consideren, les proves d'edat, invasives? Anteriorment, els infants se sotmetien al tipus de proves ja esmentades, però aquestes contenien procediments que envaïen la seva privacitat i no els permetien comptar amb l'assistència de personal del marc jurídic. Aquests nens se sotmetien a exploracions genitals i nus integrals que, segons el desenvolupament del pèl púbic (per exemple), determinaven una majoria o minoria d'edat. Per molt que la persona fos menor de 18 anys, si tenia l'aparell reproductor més desenvolupat del que "pertocava", es considerava adulta. Això deixava molts menors fora dels centres de protecció.

Per deixar enrere aquestes situacions de desprotecció per als infants, l'any 2022 es va aprovar un nou procediment judicial, per part del Consell de Ministres, per a la determinació de l'edat dels i les menors. Aquest, ara, exigeix l'especialització de tot el personal que intervé en el procés (sobretot els que dicten el veredicte), l'assistència lletrada gratuïta, un intèrpret, la presumpció de la seva minoria d'edat si no es demostra el contrari, el dret a ser escoltat, la seva dignitat, que el procés sigui menys difícil pel menor i més senzill, etc. A més, el veredicte que dicti l'edat del nen o nena el farà un jutge, no la Fiscalia, en un màxim de 25 dies.

⁴ Segons Ilmo. Sr. Fiscal d'estrangeria. (s.d.). *PROTOCOLO DE ACTUACIÓN DE LOS MENORES EXTRANJEROS NO ACOMPAÑADOS MENA*. Fiscalia de l'Audiència Provincial d'Ourense.

2.2.3 La repatriació

Repatriar, segons el diccionari de la Real Acadèmia Espanyola (RAE)
tr. Devolver algo o a alguien a su patria. U. t. c. intr. y más c. prnl.

Figura 9. Definició de *repatriar* segons la RAE. FONT. RAE.

Després de determinar una minoria d'edat del menor estranger s'han de realitzar diversos tràmits per dur a terme la repatriació del menor, sempre que aquesta sigui la voluntat de l'infant. La Delegació o Subdelegació del Govern del territori en el qual es trobi haurà de sol·licitar, a través de la Comissaria General d'Estrangeria i Fronteres a la representació diplomàtica del país d'origen, un informe que determini les circumstàncies familiars actuals o qualsevol altra informació necessària. Sempre que el menor hi accedeixi, s'iniciarà el procés de retorn al seu país per efectuar la reagrupació familiar i el durà a terme l'entitat pública que tingui cura del menor o la Direcció General de l'Estat. Si les circumstàncies familiars del menor no són adequades per la seva seguretat es valorarà portar-lo a un centre especialitzat al seu país d'origen.

Com que sempre es té com a superior, la voluntat del menor, en aquests casos, si aquest decideix que no vol que es doni una reagrupació familiar o un retorn al seu país d'origen tindrà el dret a quedar-se en territori espanyol i es continuarà amb el procés de tutela per part de l'administració pública.

2.2.4 En mans de l'Estat i l'administració

En el cas que s'identifiqui l'infant com a menor d'edat a partir de les proves d'edat o altres, se'l registrarà al Registre de Menors Estrangers No Acompanyats a partir de les dades següents (fig.10).

3.a)-Se procederá a **registrarlo en el Registro de Menores Extranjeros No Acompañados** recogiendo los campos previstos en el artículo 111 del Real Decreto 2393/2004, de 30 de diciembre, en particular los siguientes:

1. Nombre y apellidos, nombre de los padres, lugar de nacimiento,
2. Nacionalidad, última residencia en el país de procedencia.
3. Su impresión decadactilar
4. Fotografía.
5. Centro de acogida al que vaya a ser inicialmente trasladado.
6. Organismo público bajo cuya protección se halle.
7. Cualesquiera otros datos de relevancia a los citados efectos de identificación, incluidos los que puedan facilitar la escolarización del menor.

Figura 10. PROTOCOLO DE ACTUACIÓN DE LOS MENORES EXTRANJEROS NO ACOMPAÑADOS MENA, apartat 3.a). FONT. Fiscalía de l'Audiència Provincial d'Ourense.

Per tant, el menor estarà inscrit en el registre amb el nom, cognoms, nacionalitat de la seva última residència, la seva informació dactilar, una fotografia, el lloc on serà traslladat i sota la protecció de quin organisme, etc.

Tot aquest procés el transformarà en un menor més dels molts que l'Estat té tutelats, tindrà un lloc on viure i menjar, i serà educat per sobreviure en un país nou. Això, fins que compleixi els 18 anys.

2.2.4.2 La DGAIA

Segons Gencat, la DGAIA (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència) és l'organisme català, dependent del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, que promou el benestar de la infància i l'adolescència en alt risc de marginació social amb l'objectiu de contribuir al seu desenvolupament personal. També exerceix la protecció i tutela dels infants i adolescents desemparats.

La comunitat autònoma en la qual es trobi el menor és l'encarregada de gestionar-ne la tutela.

Segons Oscar Cano (s.d.), advocat barceloní especialitzat en el dret de la família i successions, els objectius i deures principals d'aquesta organització són els següents:

- a) Planificar, promoure i impulsar la programació general dels serveis i els recursos en matèria de protecció i l'elaboració de les directrius.
- b) Promoure els drets dels infants i els adolescents que es trobin a Catalunya, especialment el seu dret de participació com a ciutadans actius i la promoció del benestar.
- c) Promoure actuacions de detecció, prevenció, assistència, recuperació i, si escau, la reinserció dels infants i adolescents víctimes de maltractaments, i que assegurin una actuació integral (d'acord amb la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència).

- d) Promoure i prestar els serveis públics especialitzats d'atenció del maltractament a infants i adolescents d'acord amb les previsions del Títol IV de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- e) Promoure i planificar la prevenció i l'atenció dels infants i els adolescents en situació de risc, així com el finançament dels serveis corresponents que preveu la Cartera de serveis socials en els termes i d'acord amb allò que preveuen la mateixa Cartera, la legislació de serveis socials i la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats a la infància i l'adolescència.
- f) Protegir i assumir la tutela dels infants i els adolescents desemparats, disposar i executar les mesures d'atenció necessària per a cadascun d'ells i gestionar els serveis necessaris per a la seva efectivitat.
- g) Assumir la guarda dels infants i adolescents en els supòsits que estableixen les lleis.
- h) Tramitar i resoldre o derivar els expedients informatius, de desemparament, tutela, guarda i mesures assistencials que li corresponguin.
- i) Derivar les possibles situacions de risc de les quals tingui coneixement els òrgans competents.
- j) Adoptar les mesures cautelars que siguin necessàries de conformitat amb el que disposa la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
- k) Gestionar el patrimoni dels infants i adolescents tutelats.
- l) Definir i establir les directrius i els procediments generals d'actuació dels serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència.
- m) Dirigir els serveis residencials de protecció propis i la proposta, provisió, seguiment i supervisió tècnica dels serveis i establiments contractats que presten serveis en matèria de protecció a la infància i l'adolescència.

n) Prestar les mesures assistencials i el suport a l'emancipació o a la majoria d'edat necessaris per a l'autonomia personal dels joves extutelats i garantir la igualtat d'oportunitats.

o) Ordenar i gestionar el sistema d'informació i gestió de la infància i l'adolescència que preveu la Llei 14/2010, de 27 de maig, així com també iniciar i resoldre els procediments sancionadors.

p) Regular el sistema comú de valoració de les situacions de risc i desemparament dels infants i adolescents i la seva actualització i modificació d'acord amb les previsions de la Llei 14/2010, de 27 de maig.

q) Promoure les actuacions per implementar les recomanacions de l'Observatori dels Drets de la Infància i canalitzar les propostes i els informes que s'elaborin.

Per tant, la DGAIA és una de les organitzacions esmentades que té el deure d'assumir la tutela dels menors, protegir-los, assegurar la seva seguretat i gestionar les peticions legals que els calguin, entre d'altres. Sempre que els menors siguin traslladats al territori català o hi hagin arribat per compte propi.

% d'infants i joves emigrats sols sobre el total d'infants i joves acollits per la DGAIA

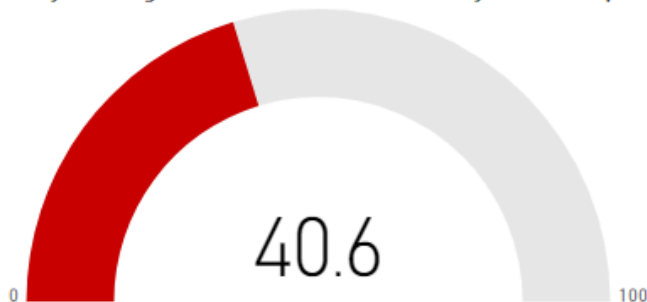

Figura 11. Distribució percentual dels joves emigrats sols i acollits per la DGAIA sobre el total de joves acollits per la mateixa administració l'any 2023. FONT. DGAIA.

S'observa (fig.11) que el nombre de menors dins el sistema d'acollida de la DGAIA que van arribar sense l'acompanyament dels tutors és significatiu i representa gairebé la meitat dels joves que es troben en els centres que regula la Direcció.

2.2.4.2.2 Els centres de la DGAIA

2.2.4.2.2.1 Els CA, Centres d'Acollida

Els centres d'acollida o acolliment ofereixen serveis residencials d'estada limitada i transitòria que analitzen, diagnostiquen i proposen mesures corresponents per a menors en situacions de desemparament familiar.

Aquests organismes disposen de professionals especialitzats en treball social, psicologia, pedagogia, medicina, teràpia familiar, cuina, seguretat, administració i altres. Segueixen un procés d'actuació que consisteix a recollir informació del cas del menor en qüestió, examinar, explorar, i valorar les seves circumstàncies, situació i necessitats per, finalment elaborar un informe i una proposta amb mesures adequades per tractar l'infant.

Aquestes mesures poden ser l'opció a l'acollida o adopció de l'infant per part d'una família, la derivació del menor a centres CRAE o CREI de l'administració pública, a altres centres terapèutics o de qualsevol mena, etc.

Dels menors, un 90% estan tutelats per l'administració pública i un 10% en famílies d'acollida.

2.2.4.2.2.2 Els CREI, Centres Residencials d'Educació Intensiva

Els Centres Residencials d'Educació Intensiva formen part de les institucions públiques catalanes de la DGAIA i són els organismes encarregats d'oferir residència i acolliment, d'estada limitada, amb mesures determinades de protecció i servei d'educació de menors tutelats per la Generalitat de Catalunya, amb la qual cosa ajuda joves que estan internats per problemes greus de comportament, desestructuració familiar important o menors sense referents familiars detectables al país i amb la voluntat de quedar-se.

Les principals funcions d'aquests centres per als menors no acompanyats són promoure mesures d'inserció laboral i social, l'educació, atendre a les seves necessitats i proporcionar recursos, fomentar la seva integració i acompanyar-los en el procés per poder participar en la societat un cop compleixin la majoria d'edat.

2.2.4.2.2.3 Els CRAE, Centres Residencials d'Acció Educativa

Aquest organisme derivat de la GAIA té com a funció principal oferir atenció educativa i guarda a infants i adolescents menors d'edat que es trobin en una situació familiar problemàtica i necessitin una assistència alternativa a la seva família d'origen.

A diferència del servei residencial anterior, aquest no s'especialitza a reconduir conductes de comportament greus, entre altres coses, sinó que s'encarrega d'oferir allò que la família del menor no pot proporcionar-li. Tot i això, algunes de les seves funcions són molt similars: promoure mesures d'inserció laboral i social, oferir serveis de benestar i protecció, etc.

L'organització disposa de centres a les províncies de Barcelona i Girona.

2.3 La majoria d'edat

En el cas dels infants tutelats per l'administració, en complir la majoria d'edat passen a ser extutelats i són expulsats dels centres de menors. Aquest moment és el més temut per aquests joves, pel fet que deixen de tenir un lloc on viure, menjar, dormir i sentir-se protegits. En fer-los fora, molts d'ells viuen al carrer i d'altres recorren a ajudes que ofereixen associacions. Aquestes poden ajudar-los a cobrir despeses (roba, menjar, transport) o a obtenir els permisos necessaris, empadronaments, etc. Per poder accedir als recursos laborals que els ofereix el país necessiten un permís de residència i un de laboral, els quals, en les seves condicions, són molt difícils d'aconseguir.

En el moment que són expulsats dels centres de menors, passen a adults estrangers en situació irregular, més coneguts com "sense papers".

2.3.3 Ajudes per a les persones extutelades

A causa del desemparament que sofreixen moltes de les persones extutelades, existeixen entitats que treballen per afavorir-los o facilitar-los sobreviure, formar-se, participar en el món laboral, etc.

La Generalitat de Catalunya ofereix ajudes econòmiques⁵ temporals a aquells i aquelles joves extutelats per la DGAIA si són capaços de demostrar que la seva situació econòmica és precària. El que busca aquesta ajuda és afavorir la integració social dels joves i la seva autonomia. Consisteix en 664 euros al mes i només es concedeix si el o la jove està formant-se o forma part d'una activitat laboral.

Els mateixos centres de menors compten amb els seus programes de formació en els quals s'ensenya als infants tutelats conceptes bàsics amb els quals poden participar en el món laboral.

2.3.3.2 Els PIL o SIL, programes o serveis d'inserció laboral

Quan els menors surten dels centres que els tutel·len, no tenen a la seva disposició cap recurs: habitatge, diners, feina, etc. El que fan els PIL és proporcionar facilitats perquè els joves puguin accedir al món laboral i gaudir d'una autonomia sana, que els permeti sobreviure. Aquests serveis ofereixen itineraris individualitzats de formació en l'adquisició d'habilitats transversals i competències, orientació, estratègies de cerca de feina, assessorament continuat, etc. La fundació Mercè Fontanilles, la Ginac i l'entitat Ecas són algunes de les organitzacions que compten amb programes d'inserció laboral al territori català.

Dins aquests programes de guiatge cap al món ocupacional i la vida adulta, també s'hi adhereix el servei de residència o pisos per a joves vinculats a programes d'inserció laboral.

Els serveis socials de residència són dirigits a joves d'entre 16 i 20 anys, tutelats o extutelats per la DGAIA, que participin d'un programa d'inserció laboral (PIL). Aquest servei els ofereix una residència, que sol ser un pis compartit amb els recursos necessaris per als joves, que es complementa amb el programa que aquests segueixen per formar-se de cara al món laboral. El que busca el servei és potenciar la seva autonomia i preparar-los per al seu futur ocupacional de manera correcta. La

⁵ Segons la Llei 4/2019, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic. (2019, juliol 26). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado.

DGAIA és l'encarregada de derivar o tramitar la prestació⁶ d'aquest tipus de recursos, per evitar el seu desemparament en convertir-se en extutelats.

2.3.3.3 SOC, Servei Públic d'Ocupació de Catalunya

El Servei Públic d'Ocupació de Catalunya ofereix una línia d'ajudes per a les persones joves tutelades i extutelades per l'Administració de la Generalitat de Catalunya dins del Programa Treball i Formació. El seu objectiu és facilitar una formació professional de fins a 12 mesos per ajudar-los en la transició al mercat de treball ordinari.

2.3.4 El permís de residència

Segons *Conceptos Jurídicos* (s.d.), el permís de residència és l'autorització que el govern espanyol concedeix a un estranger no comunitari per residir legalment al país durant més de 90 dies.

Hi ha dos grans tipus de permisos d'aquest tipus:

- El permís de residència temporal⁷
Aquell que permet residir al país durant un període superior a 90 dies però inferior a 5 anys. En aquest cas, es pot anar renovant d'acord amb altres requisits.
- El permís de residència de llarga duració⁸
Aquell que permet residir al país durant un període indefinit i en les mateixes condicions que qualsevol altre ciutadà, sempre que s'hagi residit almenys 5 anys al país.

En el cas dels menors, se'ls tramita el permís de residència temporal, pel fet que molts no han residit durant 5 anys al país i perquè és el que més s'adapta al seu perfil. L'administració pública té el deure de concedir la residència a tots els Menors

⁶ Segons la Generalitat de Catalunya (2010) *Informació del servei de residència o pisos per a persones joves vinculades a programes d'inserció laboral a la Cartera de serveis socials*. Gencat.

⁷ Segons l'Article 31.1 de la Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. (2000, gener 12). Agència Estatal: Boletín Oficial del Estado.

⁸ Segons l'Article 32. Residència de llarga duració. Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. (2000, gener 12). Agència Estatal: Boletín Oficial del Estado.

Estrangers No Acompanyats que presentin la documentació necessària, que es comentarà posteriorment. Tot i això, els requisits que se sol·liciten moltes vegades són difícils d'acreditar, ja que molts arriben al país sense cap mena de documentació (la perden, no se l'emporten, no en tenen, etc.)

Els requisits més essencials que es demanen per a sol·licitar el permís són els següents: no tenir prohibida l'entrada a Espanya, no tenir-hi antecedents penals, trobar-se al país, no tenir un compromís de no retorn, no pertànyer a la Unió Europea, a l'Espai Econòmic Europeu (països de la Unió Europea més Islàndia, Liechtenstein i Noruega) o Suïssa, entre d'altres.

La documentació que es requereix als menors que sol·liciten el permís de residència és la següent:

- Imprès de sol·licitud de residència emplenat i signat.
- Còpia completa del passaport, títol de viatge o cèdula d'inscripció, que és un document per evitar quedar com a indocumentat, inscrivint-se al Registre Central d'Estrangers (amb vigència mínima de 4 mesos).
- Documentació que n'acrediti la permanència continuada a Espanya durant un mínim de 2 anys (com constància d'empadronament, consultes mèdiques a la Salut Pública, documentació municipal, entre d'altres).
- Certificat d'antecedents penals.
- Si en té, documentació que acrediti relacions laborals.

Els centres de residència del menor solen ocupar-se de la sol·licitud del permís de residència, així com de l'obtenció de tota la documentació necessària. És molt difícil aconseguir aquest permís, per molt que les institucions públiques tinguin l'obligació de facilitar-lo. Quan els centres de menors o altres han d'aconseguir el passaport de l'infant es troben amb diferents casuístiques: hi ha passaport (moltes vegades no està en vigor o està caducat, de manera que no serveix), no hi ha passaport (s'ha de sol·licitar a l'ambaixada o consolat del país de procedència que, moltes vegades, no el vol tramitar per provocar el retorn del nen o nena al seu lloc d'origen i evitar que altres menors prenguin exemple d'ell i també marxin) o el passaport és fals. A més, pot ser que el consolat només expedeixi passaports al país d'origen o que aquest no tingui oficines consulars a Espanya.

No només això, per sol·licitar el passaport, cal documentació com la partida de naixement: molt difícil d'aconseguir, procés que, a vegades, requereix tràmits de la família (que pot ser que no hi sigui o que no pugui complir), etc.

Si es fa impossible l'obtenció del passaport, es pot sol·licitar a la Direcció General de la Policia una cèdula d'inscripció per evitar que l'infant quedi indocumentat, però aconseguir-la requereix tramitar molts altres documents.

Amb tots aquests processos, l'obtenció del permís pot allargar-se fins a un any.

Molts menors arriben en edat avançada, fins i tot pocs mesos abans de complir la majoria d'edat, de manera que per als centres és molt difícil aconseguir el permís ràpidament i evitar que, en convertir-se en extutelats, no l'hagin obtingut i quedin totalment desprotegits i al carrer.

Però el períple no acaba aquí; abans de poder presentar tota la documentació necessària per obtenir el permís de residència, s'ha d'acreditar la impossibilitat de repatriació del menor, per la qual cosa s'han d'esperar nou mesos des que el menor quedi en mans de l'Estat en arribar al país.⁹

Tota la sol·licitud representa un laberint burocràtic interminable que els dificulta, en tots els àmbits, l'adaptació o la inclusió a una nova societat.

2.3.5 El permís laboral i els requisits

En trobar-se sols i sense recursos, els extutelats necessiten una font d'ingressos amb la qual permetre's una supervivència o fins i tot un habitatge, de manera que volen incorporar-se al món laboral. El principal problema és que, per fer-ho, necessiten un permís de treball, que els és molt difícil aconseguir. D'altra banda, no els cal sol·licitar permís de treball als estrangers amb nacionalitat dels estats membres de la Unió Europea, els signants de l'acord sobre Espai Econòmic Europeu i de la Confederació Suïssa. Aquests treballadors estan dins el règim de lliure circulació.

⁹ Segons l'Article 196. Residència del Menor Estranger No Acompanyat. Real Decret 903/2021, del 19 d'octubre, pel que es modifica el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per la Llei Orgànica 2/2009, aprovat pel Real Decret 557/2011, del 20 d'abril. (2021, octubre 20). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado.

Però, deixant de banda aquests casos, els que sí que necessiten el permís de treball han de complir certes característiques. En el web Conceptos jurídicos (s.d.) s'afirma que, es denomina com a permís de treball, l'autorització que s'atorga als estrangers que compleixin els requisits que exigeix el govern espanyol per iniciar una relació laboral a Espanya, és a dir, per accedir al permís de treball per compte d'altri per a menors estrangers en edat de treballar o majors de 18 anys.

Requisits generals:

- Ser major de 16 anys, llevat que l'activitat laboral es realitzi per compte propi, cas en què s'exigeix ser major de 18 anys.
- Obtenir l'autorització prèvia per residir i treballar a Espanya. Aquesta autorització l'ha de sol·licitar l'ocupador que ofereixi el contracte de treball.
- Obtenir el visat una vegada es compti amb l'autorització de residència i treball.

Requisits que el treballador ha de complir:

- No trobar-se irregularment al territori espanyol.
- No tenir antecedents penals a Espanya i als seus països anteriors de residència per delictes que preveu l'ordenament jurídic espanyol.
- No tenir prohibida l'entrada a Espanya.
- No figurar com a rebutjable a l'espai territorial de països amb què Espanya tingui signat un conveni en aquest sentit.
- No trobar-se dins el termini de compromís de no retorn a Espanya.
- Abonar les taxes per tramitació de l'autorització de residència i la de treball per compte d'altri.
- Presentar un contracte de treball que garanteixi activitat contínua durant el període de vigència de l'autorització per residir i treballar.

Requisits que el contractant ha de complir:

- Presentar un contracte de treball les clàusules del qual s'ajustin a la normativa laboral vigent.
- Estar inscrit al règim del sistema de Seguretat Social.
- Estar al dia amb el compliment de les obligacions tributàries i de la Seguretat Social.

- Comptar amb mitjans suficients per al projecte i per fer front a les obligacions assumides amb el treballador.
- Si és una persona física, ha d'acreditar, un cop descomptat el pagament del salari convingut, el 100% de l'IPREM¹⁰ si no hi ha familiars a càrrec seu.

Com que per sol·licitar el permís de treball, es requereix haver obtingut el permís de residència, procés molt dificultós i lent, també es fa impossible aconseguir el permís de treball. Molts joves arriben al nou país i tenen l'objectiu d'aconseguir una estabilitat econòmica i ajudar la seva família, però si se'ls fa tan impossible tan sols no quedar al carrer, un cop són majors d'edat, també els és impossible ajudar la seva família i sobreviure.

2.3.6 El permís de nacionalitat

El permís de residència només permet, a les persones que el tinguin, treballar i viure en territori espanyol, mentre que el permís de nacionalitat comprèn poder treballar i viure a Espanya i a qualsevol país de la UE. Així com l'atribució d'alguns drets, com el dret a vot a Espanya. Un ciutadà amb nacionalitat té tots els drets¹¹ que regula la constitució del país; un resident, no.

L'obtenció de la nacionalitat per residència requereix que la persona que la sol·liciti hagi residit a Espanya durant el temps que s'exigeixi segons el cas o país de procedència i que hagi complert els requisits de bona conducta i integració.

Per tramitar la sol·licitud s'ha de presentar documentació com la targeta d'identitat d'estranger, el passaport complet i en vigor del país d'origen, la certificació de naixement de l'interessat (en el cas dels menors d'edat), etc.

En el cas de la documentació necessària per a la petició, torna a aparèixer la mateixa problemàtica que en casos anteriors, ja que molta de la documentació que requereix és difícil d'aconseguir per infants que han arribat indocumentats i sense cap tutor legal. Per últim, l'obtenció del permís suposa una inversió econòmica, ja que per fer-ne la sol·licitud s'ha de pagar un import d'uns 100 euros.

¹⁰ L'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) és l'índex de referència a Espanya per assignar ajudes i subsidis en funció dels ingressos. FONT. Viquipèdia.

¹¹Segons el Real Decret del 24 de juliol del 1889 pel que es publica el Còdi Civil. (1889, juliol 25). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado.

2.4 La llei d'estrangeria

La legislació d'estrangeria la regula la "Llei Orgànica 4/2000, de l'11 de gener, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social". Aquest reglament recull el règim jurídic de les persones estrangeres a l'estat espanyol i ha estat reformada en quatre ocasions.

L'article 35 de la llei d'estrangeria (2000) està dedicat als menors no acompanyats i afirma el següent:

Artículo 35 de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. Menores no acompañados.

1. El Gobierno promoverá el establecimiento de Acuerdos de colaboración con los países de origen que contemplen, integradamente, la prevención de la inmigración irregular, la protección y el retorno de los menores no acompañados. Las Comunidades Autónomas serán informadas de tales Acuerdos.

2. Las Comunidades Autónomas podrán establecer acuerdos con los países de origen dirigidos a procurar que la atención e integración social de los menores se realice en su entorno de procedencia. Tales acuerdos deberán asegurar debidamente la protección del interés de los menores y contemplarán mecanismos para un adecuado seguimiento por las Comunidades Autónomas de la situación de los mismos.

3. En los supuestos en que los Cuerpos y Fuerzas de Seguridad del Estado localicen a un extranjero indocumentado cuya minoría de edad no pueda ser establecida con seguridad, se le dará, por los servicios competentes de protección de menores, la atención inmediata que precise, de acuerdo con lo establecido en la legislación de protección jurídica del menor, poniéndose el hecho en conocimiento inmediato del Ministerio Fiscal, que dispondrá la determinación de su edad, para lo que colaborarán las instituciones sanitarias oportunas que, con carácter prioritario, realizarán las pruebas necesarias.

4. Determinada la edad, si se tratase de un menor, el Ministerio Fiscal lo pondrá a disposición de los servicios competentes de protección de menores de la Comunidad Autónoma en la que se halle.

5. La Administración del Estado solicitará informe sobre las circunstancias familiares del menor a la representación diplomática del país de origen con carácter previo a la

decisión relativa a la iniciación de un procedimiento sobre su repatriación. Acordada la iniciación del procedimiento, tras haber oído al menor si tiene suficiente juicio, y previo informe de los servicios de protección de menores y del Ministerio Fiscal, la Administración del Estado resolverá lo que proceda sobre el retorno a su país de origen, a aquel donde se encontrasen sus familiares o, en su defecto, sobre su permanencia en España. De acuerdo con el principio de interés superior del menor, la repatriación al país de origen se efectuará bien mediante reagrupación familiar, bien mediante la puesta a disposición del menor ante los servicios de protección de menores, si se dieran las condiciones adecuadas para su tutela por parte de los mismos.

6. A los mayores de dieciséis y menores de dieciocho años se les reconocerá capacidad para actuar en el procedimiento de repatriación previsto en este artículo, así como en el orden jurisdiccional contencioso administrativo por el mismo objeto, pudiendo intervenir personalmente o a través del representante que designen.

Cuando se trate de menores de dieciséis años, con juicio suficiente, que hubieran manifestado una voluntad contraria a la de quien ostenta su tutela o representación, se suspenderá el curso del procedimiento, hasta el nombramiento del defensor judicial que les represente.

7. Se considerará regular, a todos los efectos, la residencia de los menores que sean tutelados en España por una Administración Pública o en virtud de resolución judicial, por cualquier otra entidad. A instancia del organismo que ejerza la tutela y una vez que haya quedado acreditada la imposibilidad de retorno con su familia o al país de origen, se otorgará al menor una autorización de residencia, cuyos efectos se retrotraerán al momento en que el menor hubiere sido puesto a disposición de los servicios de protección de menores. La ausencia de autorización de residencia no impedirá el reconocimiento y disfrute de todos los derechos que le correspondan por su condición de menor.

8. La concesión de una autorización de residencia no será obstáculo para la ulterior repatriación cuando favorezca el interés superior del menor, en los términos establecidos en el apartado cuarto de este artículo.

9. Reglamentariamente, se determinarán las condiciones que habrán de cumplir los menores tutelados que dispongan de autorización de residencia y alcancen la mayoría de edad para renovar su autorización o acceder a una autorización de residencia y trabajo teniendo en cuenta, en su caso, los informes positivos que, a

estos efectos, puedan presentar las entidades públicas competentes referidos a su esfuerzo de integración, la continuidad de la formación o estudios que se estuvieran realizando, así como su incorporación, efectiva o potencial, al mercado de trabajo. Las Comunidades Autónomas desarrollarán las políticas necesarias para posibilitar la inserción de los menores en el mercado laboral cuando alcancen la mayoría de edad.

10. Los Cuerpos y Fuerzas de Seguridad del Estado adoptarán las medidas técnicas necesarias para la identificación de los menores extranjeros indocumentados, con el fin de conocer las posibles referencias que sobre ellos pudieran existir en alguna institución pública nacional o extranjera encargada de su protección. Estos datos no podrán ser usados para una finalidad distinta a la prevista en este apartado.

11. La Administración General del Estado y las Comunidades Autónomas podrán establecer convenios con organizaciones no gubernamentales, fundaciones y entidades dedicadas a la protección de menores, con el fin de atribuirles la tutela ordinaria de los menores extranjeros no acompañados.

Cada convenio especificará el número de menores cuya tutela se compromete a asumir la entidad correspondiente, el lugar de residencia y los medios materiales que se destinarán a la atención de los mismos.

Estará legitimada para promover la constitución de la tutela la Comunidad Autónoma bajo cuya custodia se encuentre el menor. A tales efectos, deberá dirigirse al juzgado competente que proceda en función del lugar en que vaya a residir el menor, adjuntando el convenio correspondiente y la conformidad de la entidad que vaya a asumir la tutela.

El régimen de la tutela será el previsto en el Código Civil y en la Ley de Enjuiciamiento Civil. Además, serán aplicables a los menores extranjeros no acompañados las restantes previsiones sobre protección de menores recogidas en el Código Civil y en la legislación vigente en la materia.

12. Las Comunidades Autónomas podrán llegar a acuerdos con las Comunidades Autónomas donde se encuentren los menores extranjeros no acompañados para asumir la tutela y custodia, con el fin de garantizar a los menores unas mejores condiciones de integración.

La llei d'estrangeria recull, en termes jurídics i legals, tot el que s'ha esmentat del procés d'arribada i tutelació del menor no acompanyat en aquest treball. Aquesta legislació declara quins són els processos legals que totes les institucions han de seguir: les proves d'edat, el principi d'interès superior del menor en decisions com la repatriació, la garantia de condicions, la integració i les ajudes per part de les institucions públiques i per al menor, la identificació dels menors indocumentats a la frontera, l'establiment d'acords entre el Govern espanyol i el país d'origen sobre les actuacions que involucrin el menor, les obligacions de l'administració en els tràmits legals, el dret a la participació del menor en el seu propi procés legal, etc.

3. Problemàtiques dels menors en arribar al nou país

3.1 El Racisme i la Xenofòbia

3.1.1 Què és el racisme?

Racisme

1 m. [SO] [PO] [AN] Doctrina que propugna la inferioritat d'unes races o ètnies humanes respecte a les altres, en virtut de la qual se'n justifica la discriminació, la segregació social, l'explotació econòmica, etc.

Figura 12. Definició de *racisme* segons el Diec2. FONT. Diec2

El racisme és una realitat actual recollida en un sol concepte que engloba la discriminació de persones pertanyents a un grup, segons el color de la pell i/o el país d'origen. A partir de l'atribució d'unes característiques negatives a aquestes persones, es justifica el tracte desigual, la inferioritat social, la segregació social que se'ls assigna i l'explotació econòmica i laboral, pel simple fet de considerar-los diferents.

3.1.2 Què és la xenofòbia?

Xenofòbia

f. [LC] [SO] [PS] Odi als estrangers.

Figura 13. Definició de *xenofòbia* segons el Diec2. FONT. Diec2

Sol anar acompanyada del racisme, tot i que la principal diferència entre els dos conceptes és que la xenofòbia representa un odi envers les persones d'un origen diferent del propi i el racisme no, és més la doctrina de discriminació. Generalment, podem denominar-la com la repugnància i l'hostilitat cap a l'estranger, que es

manifesta a través de creences, actituds hostils, discriminació, menyspreu i agressions físiques o verbals.

3.1.3 El “perfil racial”

El que s’anomena “perfil racial” és un criteri discriminatori que es basa en l’acte policial de demanar els papers de documentació personal a persones amb un aspecte físic determinat. Aquest sol ser el de persones amb un color de pell determinat o un origen de procedència concret.

Aquesta pràctica es basa en estereotips ètnics o racials en lloc d’una conducta policial legal, de manera que ja es donen de forma normalitzada i generalitzada.

3.2. L’ètica de les paraules, deshumanització i criminalització

Una de les polèmiques actuals referents al tipus de tractament d’aquests infants és el tipus de llenguatge que s’empra quan es fa referència a ells i elles. El fet d’anomenar-los MENA no és més que una etiqueta que deshumanitza persones i cobreix una realitat que a molts no interessa veure: el fet que siguin infants com qualsevol altre. És a dir, no els podem anomenar MENA, sinó infants, nens, nenes o joves. El fet d’utilitzar un acrònim facilita als mitjans de comunicació i altres institucions la criminalització que en fan, cada vegada més important. El fet de fer-los visibles d’aquesta manera només provoca que s’invisibilitzin en la resta d’àmbits: salut, benestar, inclusió social, feina, etc.

El fet d’anomenar-los pel que són (infants) ha de provocar que la societat reflexioni i interioritzi que aquests joves estan desprotegits i necessiten ajuda, no una criminalització o estereotipació que els deixa aïllats de la resta d’infants i els allunya de l’opció d’encaixar en un lloc nou, que no coneixen. L’únic que fa la societat amb aquest acrònim i la seva mala utilització és alarmar la ciutadania i posar en risc la seguretat dels menors. El grup d’ètica CAMFIC (2019) diu “Nen vulnerable és beneficent, MENA és maleficent”.

Un exemple de difusió d’aquest concepte d’humanització de les paraules és el que posa en marca ACCEM a “Que me traten como un niño”. El 18 de desembre de 2019 i amb motiu de la celebració del Dia Internacional de les Persones Migrades, l’ONG ACCEM va realitzar una campanya de conscienciació col·lectiva sobre l’ètica

en el tractament dels infants. A grans trets, el vídeo¹² que van elaborar recull la resposta de diversos infants dins el sistema d'acollida de la institució a les preguntes: “Quina és la teva fantasia?” i “Quin és el teu desig?”.

3.3 Els mitjans de comunicació

Un dels principals factors potenciadors de l'odi i la criminalització del col·lectiu de menors sense referents són els mitjans de comunicació i el tractament que fan de la informació que els arriba. Tot depèn del diari i les seves influències, però gràcies a ells, la societat ha creat una imatge negativa i amenaçant d'infants completament desprotegits. El que aquestes institucions utilitzen és l'estereotipació de la delinqüència. El que fan és generalitzar fets i atribuir-los a tots els menors quan, en realitat, fan referència a casos particulars que no tenen cap relació amb la resta d'immigrants. El que això provoca és que es mostri la immigració com un problema i s'acaba vinculant aquests joves a les màfies i organitzacions delinqüents.

Tot i que la majoria dels diaris informen sobre el mateix fet, el tractament que fan de la informació és molt diferent. La manera com s'expressen per informar els lectors dona a conèixer la ideologia que els influencia.

El problema de molts mitjans és que es decanten per suprimir la contextualització dels fets, el que fa que no s'entenguin les veritables causes de la problemàtica que han causat i es creï l'estereotip de “són tots delinqüents” “venen aquí a apropiarse del que no és seu”, etc.

El periodisme responsabilitzat i ideal seria aquell que fugi de generalitzacions i que contextualitza els fets, contrastant fonts i testimonis.

3.4 La instrumentalització de la infància amb objectius electorals

Els partits populistes o de tendència nacionalista es caracteritzen pel seu missatge de rebuig de la immigració il·legal i per sobre d'aquesta els Menors Estrangers No Acompanyats. Utilitzen aquests infants perquè són un col·lectiu dèbil que no té manera de defensar-se davant aquests atacs. El seu discurs sol basar-se en el fet que aquests menors i també els que ja no estan tutelats per l'estat (els extutelats)

¹² Es troba a Accem. (2019, desembre 20). *Que me traten como un niño* [Vídeo].

fan perillar enormement la seguretat dels barris i les persones, i donen especial èmfasi en la protecció dels residents de la nacionalitat del país.

3.4.2 Partit de tendència nacionalista i populista espanyol: Vox

S'observa que els partits com Vox a Espanya tenen un discurs caracteritzat per un odi i un rebuig als infants que arriben sols i sense cap mena de protecció a un país que no coneixen. El que pretenen partits com Vox, el principal partit nacionalista i populista espanyol, és marginar i provocar l'exclusió social de tot un grup significatiu al país. Per tant, que el mal ús que ja es fa dels seus drets a causa de la normativa implantada encara sigui més rellevant. En conclusió, defensen que aquests menors representen un evident problema social i polític amb conseqüències i efectes a la població i a les relacions internacionals, també. A més, diuen, també suposen una amenaça per el món laboral i el cobriment de les necessitats dels "compatriotes", pel fet que "roben" la feina i els recursos primaris dels quals disposen els espanyols, de manera que perjudiquen la seva salut i la seva estabilitat econòmica i social. El discurs no vol reconèixer els nens i nenes com a infants amb uns drets, se'ls redueix a un únic perfil d'individu, que amenaça la seguretat dels espanyols només pel fet de ser estrangers, se'ls deshumanitza, cosifica i desprotegeix.

Parant atenció en la campanya electoral del partit el 4M (vegeu Annex 1) del 2021, s'observa un cartell que aquest utilitza per promocionar els seus ideals referents a la immigració dels Menors Estrangers No Acompanyats, amb unes xifres que s'han identificat com a errònies i populistes. En aquest s'hi poden destacar diversos aspectes de caràcter racista i xenòfob:

- La comparació que es fa entre la suma de diners que costa a la societat mantenir cada mes un Menor Estranger No Acompanyat i "la teva àvia", al·legant que l'infant suposa la pèrdua de 4.700 € i la dona d'edat avançada 426 € de pensió al mes.
- El fet que el cartell inclogui dues imatges representatives, dels dos personatges que intervenen en la campanya, basades en el racisme que presenta el partit. El menor que apareix es representa segons el prejudici que en crea Vox: amb una dessuadora negra amb caputxa i un mocador per tapar-li el rostre. Intenta criminalitzar l'infant per estendre l'alarma del perill que suposa per a la societat.

- Finalment, el fet que s'hi inclogui l'eslògan: "Protege Madrid. Vota seguro". Torna a al·legar el fet que els infants sense referents estenen el perill pels carrers de la ciutat de Madrid perjudicant la salut i seguretat de tots els espanyols.

La fiscalia de la capital espanyola va denunciar la criminalització que el cartell (vegeu Annex 1) feia dels infants, però una jutgessa de Madrid va arxivar aquesta denúncia, declarant que el partit estava en context d'eleccions autonòmiques i tenia el dret a la "llibertat d'expressió". La causa no tenia suficient aparença delictiva, ja que no incitava de manera immediata a la violència, la discriminació o l'odi.

S'ha trobat documentació audiovisual^{13 14 15} que consolida els fets i característiques del partit d'ultradreta que es mostren anteriorment.

3.4.3 Partit de tendència nacionalista i populista català: Plataforma per Catalunya

Plataforma per Catalunya va ser un partit polític iniciat per Josep Anglada l'any 2001, que es va dissoldre el 2019 amb l'objectiu d'animar els seus afiliats a unir-se a Vox. A les eleccions del moment, Plataforma per Catalunya va obtenir important representació a certs municipis amb alta incidència migratòria, com Salt o Vic. El seu discurs no se centrava en l'odi només cap als menors, sinó cap a la immigració en general. En els exemples següents s'observa el que s'ha mencionat anteriorment:

A l'espot publicitari de l'any 2011¹⁶ es representen dues situacions diferents a Catalunya, una l'any 2011 i l'altra l'any 2025. A la primera apareixen tres noies aparentment catalanes (es dedueix gràcies a la tendència del partit) saltant a corda

¹³ El Mundo. (2020, desembre 16). *Abascal: "Ninguno de los menas que roban y violan han venido a aportar nada a España"*. [Vídeo]. Recuperat el 23 de març de 2023 de <https://youtu.be/zlcdPfnhfr4>

¹⁴ VOX España. (2021, abril 20). *Frente a los privilegios de los menas, ¡los españoles primero!*. [Vídeo]. Recuperat el 23 de març de 2023 de https://youtu.be/_aWjHNeAAIQ.

¹⁵ RTVE Noticias. (2021, abril 21). *RECHAZO unánime en el Congreso por el cartel de VOX contra los "MENAS"*. [Vídeo]. Recuperat el 23 de març de 2023 de <https://youtu.be/EyzWfHwR4w>

¹⁶ Plataforma per Catalunya (2015, maig 13). *Spot electoral de Plataforma per Catalunya*. [Vídeo]. Recuperat el 23 de març de 2023 de <https://youtu.be/BKr9yxDDqr0>

(la representació de les quals és fàcilment criticable) i a la segona tres noies musulmanes fent exactament la mateixa pràctica.

3.4.4 Partit de tendència nacionalista i populista català: Aliança Catalana

Aliança Catalana és un partit polític que va ser fundat a Ripoll el 29 de juliol del 2020, per Sílvia Orriols i el partit del Front Nacional de Catalunya (FNC) de Ripoll. Un dels aspectes que rebutja aquest partit és la immigració, defensant que és un dels detonants clau de la precària situació econòmica a Catalunya, la falta de seguretat dels habitants als pobles i ciutats i la pèrdua progressiva de la parla de la llengua catalana.

Va guanyar a les eleccions municipals del 2023 al municipi de Ripoll amb Sílvia Orriols com a cap de llista, un 30,76% dels vots i 6 regidors, 5 més que l'última vegada. També té representació a municipis com Manlleu.

Es pot relacionar l'èxit que ha tingut aquest partit a Ripoll amb els atemptats del 2017 a Catalunya, ja que alguns dels perpetuadors d'aquests afers eren habitants del municipi i pertanyents a l'Estat Islàmic.

3.5 L'exclusió social

En el moment que els menors tutelats per l'Estat arriben a la majoria d'edat són expulsats dels centres d'acollida i s'enfronten a un dur procés de desemparament i incertesa, per culpa de les nombroses dificultats que es troben per aconseguir un habitatge, una feina i papers de nacionalitat, residència o treball. Totes aquestes situacions els acaben portant a d'altres que els marginen, ja que no tenen accés als mateixos recursos que els altres joves i són criminalitzats per la societat. Aquest últim permís és una de les seves realitats més dures: quan són forçats a abandonar els centres necessiten que l'Estat o el mateix centre apliqui mesures efectives que els garanteixin una integració al món laboral, però continua sent molt difícil.

Molts dels menors als 16 anys ja demanen un permís per poder començar a treballar. Abans de l'any 2020, la normativa dictava que la targeta de residència dels joves havia d'incloure aquest permís per treballar per compte d'altri i només es concedia a casos excepcionals, ja que el tutor del menor l'havia de demanar davant de la delegació del Govern espanyol. Des del 2020, aquesta normativa ha canviat i

el Govern ha dictat a les delegacions que facilitin la concessió del permís de treball en assolir els 16 anys, sense necessitat de fer altres tràmits administratius que ho compliquin.

Un altre dels temes que cal destacar sobre la vulnerabilitat d'aquests joves és la poca inversió que l'Estat Espanyol destina a aquests menors en risc constant. Segons dades d'UNICEF (2021), Espanya destinava l'any 2021 a recursos per als menors no acompanyats un 0,002% del PIB espanyol, una xifra precària, tenint en compte moltes altres inversions.

La criminalització que es fa d'aquests joves també és una de les causes de l'exclusió social. Tot i això, nombrosos estudis mostren que el prejudici de delinqüència dels Menors Estrangers No Acompanyats no és més que fals:

Segons Amnistia Internacional (2021), el Centre Global d'Anàlisi de Dades de Migració de l'OIM indica que de l'any 2000 al 2015 la població migrant espanyola va passar a representar del 4,1% a 12,6%, mentre que la taxa de delinqüència disminuïa de 45,9 a 43,7 de cada 1.000 habitants, segons el Ministeri de l'Interior.

Segons un estudi dels Mossos d'Esquadra (2019), el 82% dels menors sense referents a Catalunya mai han delinquit. I el 18% restant ha comès delictes relacionats amb furts de menys de 400 euros.

Segons les dades del Departament de Justícia (2022), l'any 2021, 7 de cada 10 menors processats pel sistema judicial eren espanyols i no estrangers.

Un informe del servei penitenciari de la Generalitat (2022) ens indica que en els centres penitenciaris sempre hi ha més presos de nacionalitat espanyola que estrangera (sense tenir en compte si són joves o adults).

Com a conclusió general de totes les dades esmentades i característiques comentades, s'afirma que si aquests menors cometen delictes és, moltes vegades, per culpa d'un sistema que no els resol les seves necessitats més primàries.

MARC PRÀCTIC

1. Aclariments i altres aspectes necessaris

Abans de començar amb la part pràctica, s'han d'aclarir alguns aspectes relacionats amb el que es llegirà a continuació. El primer que cal aclarir és que es podran trobaran les quatre entrevistes realitzades per a la part pràctica a l'apartat Annexos (vegeu Annex 2, Annex 3, Annex 4 i Annex 5). En segon lloc, cal tenir present que per a la redacció de les següents històries s'han pres les llibertats que s'han considerat adients conforme a la informació que s'havia recollit i amb l'objectiu de donar una forma i fluïdesa adient al text.

Per acabar, si es vol, es poden llegir les històries següents també en format de llibre, amb il·lustracions, a l'apartat Annexos (vegeu Annex 6) del treball.

2. Recull de relats

2.1 Ayoub

Sota els potents rajos de sol d'un migdia sec, l'Ayoub recordava el camí que havia seguit fins a arribar on era. En una pastera, recorrent l'immens Mediterrani. Recordava l'escola i el que hi havia passat, el que l'havia empès a marxar de casa seva. Aquell malentès que canviaria per complet la seva vida. Sabia que allò que feia ho posava tot en risc, tal com li havien dit: "només la meitat dels que s'hi endinsen aconseguen arribar a l'altra banda". Recordava Khenifra, casa seva, i Tànger, on havia contactat amb aquell qui l'havia pujat a la barca. Recordava la trucada: "marxem ara!".

Se sentia pesat, tenia molta calor i set. Allò no era com li havien assegurat, que serien només unes 15 persones. Eren almenys el doble. Feia més de vuit hores que no veia res més que aigua. La por de tots aquells que eren sobre la barca s'albirava a quilòmetres de distància: qualsevol gest imprudent o contratemps podia portar-los a la mort. Però l'Ayoub no en tenia, de por, no sabia per quina raó, però no en tenia. Les tres hores següents es van fer llarguíssimes i el jove començava a penedir-se del que havia dit als seus pares, que no patissin, que agafaria un vaixell que li

costava uns diners i que era del tot segur. Si moria, no podria explicar-los mai més el que li havia passat de debò, amb només 15 anys i completament sol.

De sobte, el motor de la barca va aturar-se, va deixar de fer el soroll que els havia acompanyat tot el viatge. Les mirades preocupades i el silenci incòmode dels tripulants van créixer. Alguns cridaven preguntant què passava i per què havien parat. Un dels passatgers va informar la resta que la pastera s'havia quedat sense gasolina i que a partir de llavors, navegaven a la deriva. Els crits i plors van créixer encara més. Alguns volien saltar i nedar, i d'altres intentaven remar amb els braços. El mateix que els havia donat la notícia intentava calmar-los, però no servia de gaire. Les hores passaven i res no semblava donar-los esperances per creure que sobreviurien. Dues hores, tres, quatre... un home va aixecar-se sobresaltat i va començar a fer senyals cap a l'horitzó: "Un vaixell! Un vaixell!" Per fi una esclatxa de llum s'obria pas entre la foscor. Havien vingut a ajudar-los.

La marina espanyola va trobar la pastera quan feia, aproximadament, unes 13 hores que navegava a la deriva i va traslladar els seus tripulants a la costa espanyola. Un cop va posar el peu en aquell país nou, l'Ayoub va recordar el seu objectiu final: França, on tenia família. Observava cares descontentes i molts policies, alguna cosa passava. En un tres i no res, la policia va detenir tots aquells que acabaven d'arribar al nou país, sospitaven que l'embarcació no només portava persones, sinó també drogues. Van portar-los a La Línea de la Concepción, un municipi de la província de Cadis, on els van retenir durant unes dues setmanes. A l'Ayoub tot li semblava molt injust; ell no tenia res a veure amb res que es referís a les drogues. Passats aquells quinze dies, la policia va emportar-se els més joves a un lloc molt fosc, més que l'anterior. Tot i que hi havia moltes i moltes persones d'una edat semblant a la seva, per primera vegada se sentia sol. Havia recorregut milers de quilòmetres tot sol, però ara se sentia sol de debò. Tot i que sabia que ja havia arribat on volia, li quedava encara molt camí per recórrer. No entenia la majoria de les coses que li deien, però les que aconseguia pescar, per ell, eren mentida. Li deien que li quedava només un any per fer els divuit i que després d'això hauria de marxar. No entenia com podia ser, si ell tenia 15 anys! Alguns nois van explicar-li que, per molt que s'esforcés a negar-ho, ara ell en tenia 17.

El que va sentir les següents setmanes van ser sermons semblants a "Puedes salir, aquí no hay futuro, no vas a estudiar, nosotros no te podemos dar nada de esto". També va aprendre que allò que ells anomenaven permisos de residència i de

treball l'ajudarien a sobreviure tot sol. Obtenir els permisos i arribar a França eren els seus objectius. L'únic que tenia clar era que allà li donaven un llit i menjar, tenia un sostre i sabia que no el tindria si en sortia. De tots els nois amb qui estava sentia coses bones d'un lloc que ells anomenaven "Bilbao". Sabia que s'havia de buscar la vida i que aquell lloc no li feia cap bé; n'estava fart del pessimisme. Bilbao era de les poques paraules que havia aconseguit entendre i que semblava bona, així que com que li havien dit que podia marxar, va escapar-se. Bé, si podia marxar, no s'escapava del tot... Si s'ho parava a pensar, no sabia ni què era Bilbao, ni cap on queia, però tant li feia. Ell pensava que seria el que l'ajudaria a arribar a França. Va començar a fer camí, cap a un lloc desconegut, i després va comprendre que Bilbao era més lluny del que pensava en un principi. Així va començar a pensar una forma d'arribar-hi més ràpid: camions. Al lloc on havia estat, els seus companys li havien explicat que sota l'enorme vehicle hi havia petits foradets on, si eres àgil i ràpid, podies encabir-te quan el camió estava estacionat i que aquest t'aproparia a llocs semblants a Bilbao.

Però no tot va sortir com ell havia planejat.

Quan a la cuneta d'una carretera, buscava camions parats, la policia el va veure. "Policía de Cádiz y Jerez" posava al vehicle que el va detenir. Bé, detenir no, simplement tornar-lo a acompanyar al que a comissaria, després de comprovar qui era ell a través de molts papers i diverses trucades, van anomenar "centro de menores". Altre cop a un lloc fosc i pessimista. El que tot allò li transmetia era "no pots, no pots, no pots", però ell sabia que sí que podia, perquè sí que volia.

Molta i molta gent altra vegada. El lloc nou on l'havien portat era molt semblant a l'anterior. Ell només pensava en "Bilbao". De fet, va tornar a escapolar-se, però aquesta vegada va assegurar-se de ser més discret.

Caminant, caminant, va trobar camions! Un cop el conductor en baixava ell lliscava per terra fins a col·locar-se a sota i trobar un forat. Allà dins hi feia molta calor i tot era molt incòmode. Les cames se li adormien, s'estava hores i hores en la mateixa posició; sinó, podia caure. Un cop el camió parava, ell en baixava i en buscava un altre, provant sort, per si algun el deixava a Bilbao. Un dia fins i tot va llegir "Bilbao 554" i va somriure pensant que ja hi era, però més tard va pensar que el número, fos el que fos, era molt gros i que no podia significar res de bo. Altres dies, s'amagava i plorava, pensant que no ho aconseguiria mai. Menjava i bevia el que podia: allò que

algú li donava o, simplement, allò que havia trobat dins unes escombraries. Hi havia dies que no tenia forces: la gana i la set el consumien.

Dies o fins i tot una setmana més tard, després de baixar d'un camió, va buscar la paraula "Bilbao" per tot arreu, com feia sempre, mirant si el número que tenia al costat s'havia fet més petit i... Sí! "Bilbao 14"!

Ara no podia arriscar-se, no podia pujar una altra vegada sota un camió i allunyar-se, sense voler, del seu destí. Així doncs, va continuar caminant, seguint una carretera molt i molt ampla on els números, que acompanyaven el nom que tant havia somiat, s'anaven fent petits. Se sentia molt cansat i tenia molta gana, però no podia deixar-se veure i arriscar-se que se l'enduguessin. Havia d'arribar a Bilbao. Quan feia molta estona que caminava pesadament, va començar a veure edificis i construccions molt i molt altes i va saber que havia aconseguit el seu objectiu.

Altre cop a un "centro de menores", és clar. L'Ayoub no va poder evitar sentir-se defraudat i incomprès. Tot aquell viatge l'havia portat a un lloc igual de gran i fosc amb moltes i moltes persones, potser inclús més que a l'últim. I allà va tornar-li a passar el mateix: va sentir un nou nom, Girona, on hi havia un centre amb molt poques persones, on la gent podia estudiar i aprendre un idioma. L'Ayoub pensava en les dues opcions que tenia: França i Girona. Havia sentit coses molt bones de Girona; en canvi de França, res. Així doncs, va decidir emprendre un altre viatge, de la mateixa manera que l'última vegada: calor, gana, set, cansament i sofriment. Una setmana després, era a les portes d'un nou centre. Un centre que no era tan fosc, on només vivien 18 persones i on l'animaven a aprofitar oportunitats, estudiar i aprendre un idioma, el català, a començar a fer coses noves que el portessin a algun lloc, més enllà de la supervivència. No tenia absolutament res, però allà s'hi imaginava un futur.

Els mesos següents va obrir-se moltes portes: va començar a estudiar català i castellà, va interessar-se pel món de les ciències fins a aconseguir endinsar-s'hi, va descobrir la filosofia i l'educació social. Va descobrir-se a ell mateix i tot el que podia fer.

Ara l'Ayoub explica que té 20 anys, però que a la seva documentació sempre n'hi posarà dos més. Explica que viu en un pis amb tres nois més que han passat per dificultats semblants a les seves. Explica que vol estudiar per ser auxiliar d'infermeria i més tard vol apostar per l'educació social. També, que treballa com a

repartidor, els estius i en una residència, la resta de l'any. Explica que, ara, la seva principal dificultat és trobar un pis per viure-hi sol i que mai no s'hauria imaginat que seria tan difícil. Que la gent, amb els seus prejudicis, li ho posaria tan difícil. Ens parla de l'Àlex, la seva educadora, que l'ajuda en tot el que necessita i el comprèn tant que voldria plorar amb ell, i dels seus cinc germans i els seus pares, amb qui encara manté el contacte.

L'Ayoub ens explica què li diria al seu jo petit, que encara és al Marroc: que malgrat tot el que ha aconseguit al final del seu llarg viatge, encara recorda el que ha sofert i ha arriscat, i que si el seu jo petit pensa endinsar-s'hi, que no ho faci, que la vida és el més important de tot.

2.2 Jamal

Sempre penso que allò que ens mou i que ens fa anar i venir, canviar de costums, canviar la manera com pensem, canviar de vida... És l'amor. Que per què ho sé? Molt fàcil: és el que m'ha fet creuar un mar.

M'explico: sempre he estat un noi de costums; una persona molt defensora d'allò que li han inculcat els pares des de petit. A casa, al Marroc, vaig aprendre que la família és el més important. És per això que penso que l'amor que sentia pels meus pares i els meus germans va ser el que em va portar a fer aquest viatge. Quan em pregunten "Jamal, i per què vas venir?", la meva resposta sempre és aquesta. Però tots els nois com jo amaguem que allò que també ens feia pensar en Europa era la imatge de nosaltres mateixos, nosaltres sols, vivint-hi una vida nova i amb més futur. Recentment, he descobert que això també s'anomena amor, però aquest no surt enfora sinó que es queda a dins de cada noi: és l'amor propi. I ja em poden dir que tot el que vaig fer era per enviar diners a casa. No dic pas que no, tenen tota la raó. Però durant el mes i mig que vaig viure sol a l'asfalt del port de Ceuta, on vaig robar pels altres, on vaig ser robat i on vaig passar molta por, no pensava només en la meva família. Durant les interminables hores que vaig estar amagat sota un camió fins que vaig ser detingut per la policia quan aquest entrava en un vaixell, no pensava només en la meva família. També pensava en mi. I d'aquest amor propi no se'n parla gaire a cap casa del món.

Quan vaig arribar vaig descobrir que Europa no era tan fascinant com deien alguns. La gent sentia tot el contrari a amor cap a mi: alguns m'odiaven, m'apartaven. A l'escola em sentia diferent, no parlava com els altres i no rebia una onada d'abraçades i afecte quan arribava a casa. Em sentia molt lluny del que jo anomenava casa. No podia ajudar la meva família perquè no podia treballar sense papers ni sense haver acabat d'estudiar, i em maleïa. No sentia aquell amor que abans notava només dins meu.

Abans ja he dit que penso que l'amor és allò que ens fa canviar i anar i venir. Això ho vaig veure quan vaig ser més gran. Mai havia vist bé que una persona d'allà i una d'aquí sentissin... Sempre hauria seguit els meus pares: tots dos d'allà mateix. Però no és tan senzill com sembla. Jo era el cambrer d'un hotel i ella la recepcionista, la noia de Cadaqués. Tot el que jo pensava i creia fermament va ser, en un obrir i tancar d'ulls, impossible.

2.3 Mariona

Em concentro en la carretera, mentre en Jordi m'explica com li ha anat avui a la feina. Poso l'intermitent i anem cap a la dreta. No falta gaire per arribar, la Laia i en Miquel viuen força a prop. Fem la rotonda i agafem la tercera sortida. Ja hi som.

No és que estigui nerviosa, però sí una mica inquieta per si he d'explicar-los com em va a la nova feina. Em fa l'efecte que les opinions que en tindran no m'acabaran d'agradar...

Baixem del cotxe, agafem les jaquetes del portaequipatge i caminem fins a la torre blanca rere una tanca de ferro elegant. En Jordi truca el timbre i de seguida obren la porta. La Laia ens dibuixa un somriure ample i amb un "benvinguts" ens fa entrar a dins. Hi fa una escalfor agradable. La casa és immensa i està decorada amb tot tipus de detalls.

Al cap d'una mitja horeta ja seiem a taula i fem els aperitius. Parlem de política i dels projectes d'infantil de la Laia gairebé fins al segon plat. Mengem pollastre al forn. Ens expliquen que l'embaràs sembla anar del tot bé i que la seva filla naixerà d'aquí a uns quatre mesos. Quan gairebé he oblidat que, en algun moment, em tocarà

parlar a mi es fa silenci. Només se senten els sorollets que fan els coberts quan toquen el plat. En Miquel em mira fixament.

—Mariona! Explica'ns com et va tot al centre de menors! —Diu.

—És una escola d'adults i m'hi trobo molt bé —Dic amb un somriure.

—Sempre diem amb la Laia que ha de ser una feina perillosa, amb tots aquests nois tan radicals... —Deixa anar com si res.

Sospiro. Ja comencem.

—Miquel, no saps pas com d'equivocat estàs —Dic, prenent semblar enjogassada per no embolicar la troca.

—Em sembla que és evident que no són com nosaltres. Nosaltres donaríem les gràcies —Riu.

He acabat la paciència. No puc callar.

—Mira, Miquel, t'ho explico perquè penso que aquesta opinió que en tens és perquè no coneixes la seva realitat —Riu—. Només són nens deixats de la mà de déu, que no tenen a ningú, només persones com nosaltres, que sabem com ho viuen tot de debò. Si un de cada trenta roba, no ho fa per plaer, ho fa per no morir de gana i, si ocupa, per no morir de fred. —No deixa de riure.

—Mariona, aquesta opinió que tens tu no vol veure la realitat. Obre els ulls i mira tot el que ens fan quan nosaltres només volem ajudar-los. I encara ens roben la feina!

—Diria que tu no els ajudes en res i la feina que tens ells no podrien ni imaginar-la—El somriure desapareix del seu rostre i començo a apujar el to de veu. Estic furiosa; li vull explicar tot—. La societat amb opinions com la teva no els ajuda sinó que els ho posa tot encara més difícil, i de l'administració ja ni en parlem! Saps tots els problemes que arriben a tenir per aconseguir papers que els deixin viure en un lloc que no sigui el carrer i estudiar o treballar per no morir de gana? Saps com de dur és per ells saber que no arribaran a temps d'aconseguir un permís de residència i treball abans de ser majors d'edat i que hauran de dormir amb una manta a terra tot l'hivern i menjar d'on puguin? Saps què és per ells que, tot i tenir una estabilitat econòmica i un habitatge, hagin de continuar lluitant per viure i integrar-se en un lloc on l'opinió majoritària cap a ells es basa en l'odi? —M'adono que estic cridant i afluixo.

Ningú diu res. En Jordi em posa la mà sobre la cama i em mira amb cara de circumstàncies.

—Em sembla que hauríem de canviar de tema —Diu.

Estic molt vermella i tinc molta calor. No m'he de sentir culpable, he dit la veritat i no li ha agradat gens. Canviem de tema dràsticament i parlem del barri on viuen la Laia i en Miquel. S'hi acaben de traslladar i n'estan molt contents. Em perdo en la conversa, ni tan sols sento el que diuen. Estic furiosa i nerviosa, no puc deixar de pensar en la conversa que acabem de tenir i em posa encara més neguitosa que ell faci com si no hagués passat. No entenc com poden pensar així... Si no en saben res!

—Mariona —És la Laia. Torno a la taula i a la conversa—, Et sembla bé que hi anem el dissabte que ve? —No sé de què m'està parlant.

—Sí... sí, és clar. —Dic amb un mig somriure.

Al cap de poc menys d'una hora ja som sota el marc de la porta d'entrada. Ens acomiadem i quedem que la setmana que ve anirem al cinema tots plegats. En Miquel ens somriu i, seguidament, tanca la porta. En Jordi fa cap al cotxe i jo el segueixo pensativa. Hi entrem sense dir ni una paraula. No el poso en marxa, però en Jordi no em diu res. Ens quedem uns segons en silenci fins que decideix parlar:

—Mariona... Ja sé que aquest tema t'és molt personal, però potser tu abans també pensaves com ell. Fa poc que hi treballes i ja t'ha canviat, completament, l'opinió que en tenies ... —Diu una mica incòmode i mesurant molt les paraules—. Dona'ls temps i ho entendran.

—Però tu creus que els ha de dir aquestes coses? S'ha passat! —Contesto amb un nus a la gola.

—Tots dos sabem que en Miquel sempre ha sigut així, però tu també t'has de frenar una mica...

No responc i poso en marxa el cotxe. Al cap d'uns minuts, mentre fem la mateixa rotonda de fa unes hores, dic:

—Tens raó, potser m'he alarmat massa.

—Dona'ls temps i, tal com vaig fer jo, t'acabaran donant la raó. Perquè la tens tota, Mariona. —Diu amb un somriure.

2.4 Àlex

Dijous 17 d'octubre del 2019

Obro els ulls amb dificultat pels rajos de sol que m'il·luminen de ple la cara. He dormit tota la nit, però tinc molta son. Sortir de la feina tan tard no em fa cap bé. M'aixeco, em rento la cara i faig un cafè. Després d'escoltar les notícies una estona, em vesteixo i surto de casa per anar a comprar tot el que necessitaré durant la setmana. Som dilluns. Avui, al centre, arriba un jove nou.

Dino i de seguida em preparo per marxar a treballar. Agafo el cotxe mentre em prenc un altre cafè. Avui tinc molta son. Entro al centre i saludo les meves companyes de tarda. Just quan estic pensant quin horari fan els nens avui a l'escola per anar-los a recollir, veig el noi nou. Està assegut a la seva habitació agafant-se els genolls amb els braços i mirant per la finestra amb la mirada perduda en algun punt de fora. M'hi acosto.

—Hola! —Dic. I no rebo cap resposta per part seva, potser no m'ha sentit.

Allargo el braç i li faig dos tocs a l'espatlla. De sobte, s'aixeca sobresaltat i em mira amb els ulls oberts. L'he espantat.

—Abde? —És de les poques coses que sabem d'ell. Això i que va creuar el mar en una pastera. De fet, no és pas el primer. També, que és un noi problemàtic. Assenteix i torna a asseure's com abans. Braços que agafen les cames. Mirada perduda.

És hora d'anar a buscar els nens que són a l'escola. Surto del centre i m'hi dirigeixo caminant. Els espero davant l'entrada principal i quan els tinc a tots, no tots van al mateix curs, anem junts cap a les extraescolars. En deixo dos a futbol i quatre a reforç. M'han dit que quan torni he de parlar amb l'Abde.

—Soc l'Alexandra, la teva educadora. Soc aquí pel que necessitis: per ajudar-te, escoltar-te i guiar-te —Li dic quan ja estic amb ell, al cap de poc menys d'una hora.

—D'acord —Diu arronsant les espatlles. Entén i parla una mica de català.

Divendres 1 de novembre del 2019

Aquestes dues setmanes han estat dures amb l'Abde. Fa el que vol i contesta. Es nega a tot. Intento explicar-li per què és aquí i com pot aprofitar-ho, però no vol escoltar-me. Sento que rebutja completament qualsevol ajuda i que s'està perdent. És una bomba de rellotgeria i a la mínima salta. Sé, pel poc que he aconseguit que m'expliqui, que la seva història és molt dura i també sé que necessita temps. És difícil treballar amb ell.

Dijous 21 de novembre del 2019

Han passat dies i setmanes i l'Abde segueix sense millorar. A tot hi busca el joc i la broma, sembla que no es prengui res seriosament. De fet, només té 14 anys i està sol. En alguns moments, sembla que vol obrir-se amb mi i explicar-me per què es comporta així, però no ho acaba fent mai. Sé que aconseguiré que em parli de tot el que ha viscut i que així podré fer que millori aquest seu comportament.

Dimecres 4 de desembre del 2019

Em desperto a la mateixa hora de sempre i surto a passejar i a prendre un cafè a la cafeteria de la cantonada. Quan estic pagant a la caixa, em sona el mòbil. Em truca una companya de feina.

—Avui l'Abde no ha passat la nit al centre —Diu.

—Com?!

Quan hi arribo a la tarda, l'Abde ja ha tornat. No tinc ni idea de què ha estat fent, però no em convenç gens tot això. Decideixo parlar amb ell.

—Abde, això s'ha d'acabar. T'hem deixat espai i temps, però no pots continuar fent tot el que et ve de gust. Has d'entendre els teus propis motius, els que et van portar a fer aquest viatge. No deixis que siguin en va. Lluita per allò que vols aconseguir, no malgastis tot aquest esforç. Si no tens un bon comportament, quan arribis als divuit anys, ningú et podrà ajudar, no podràs viure en un pis assistit i et quedaràs al carrer.

M'està escoltant. Per primera vegada, m'escolta de debò. Li dic enfadada però amb certa tendresa també, perquè el comprenc. No diu res, només assenteix amb el cap cot, s'aixeca i se'n va.

Dimarts 10 de desembre del 2019

Fa dies que l'Abde no em mira a la cara, sembla que no gosi. Sembla avergonyit.

Divendres 20 de desembre del 2019

Ens hem reunit amb les companyes de torn per parlar de l'Abde i totes estem d'acord amb el mateix. Ha fet un canvi radical. Ha deixat els comportaments impulsius de sempre i s'esforça per canviar. Encara té els seus moments, però està millorant notablement. Em sento orgullosa d'ell i del que està fent. El meu "discurs" va arribar-li alt i clar, el va fer reflexionar i començar a pensar en el que havia vingut a fer de debò.

Dilluns 28 de novembre de 2022

Feia anys que no obria aquesta llibreta. Em sorprèn recordar com ha crescut l'Abde, és una persona completament diferent de la que va arribar.

—Heu de donar les gràcies. Tot el que estan fent aquí, ho fan per nosaltres i hem d'aprendre a valorar això. Doneu les gràcies —Sento sovint de l'Abde cap als altres, els que encara són petits.

Han passat gairebé tres anys des que va arribar. Ara és un referent per als més petits i també per als que no ho són tant. Sap molt bé qui és i què vol arribar a ser. Si m'ho haguessin explicat a l'inici, no m'ho hauria cregut. Aquests últims anys s'ha obert i ens ha explicat el que li preocupava, el que li semblava una injustícia, el que tenia ganes de fer, els seus somnis i ens ha parlat de casa seva. Té gairebé els divuit anys, però el veig totalment preparat. Mereix aquesta etapa que està a punt de començar i confiem plenament que serà exitosa, sabem que s'esforçarà per trobar una feina que li agradi i que li permeti tirar endavant. Tot i això, ens sap molt greu, a totes les treballadores del centre, que marxi: ha estat un model a seguir per tots els

nens i ens ha fet aprendre moltes coses. Ha acabat sent un cas d'èxit al centre, tot i les dificultats del principi.

Dimarts 29 de desembre del 2022

Fa dies que dono voltes a la idea de canviar d'aires. He trobat algunes ofertes de feina que em criden l'atenció i tinc ganes de provar coses noves. Una d'elles és com a educadora de quatre nois majors d'edat en una xarxa de pisos assistits. És molt semblant a la feina que vaig fer a les pràctiques de la carrera i em va agradar força. Serà un canvi que costarà, deixaré enrere sis anys d'experiències i persones encantadores, però... per què no?

Conclusions

"Infants en ruta" pretenia, com ens indica el nom, conèixer la realitat de nens que travessen sols països i mars buscant oportunitats i recursos, entre d'altres. Després d'haver assolit aquest principal objectiu, he extret diverses deduccions tant de la part pràctica com de la part teòrica. Algunes d'elles són:

1. Els conceptes 'racisme' i 'xenofòbia' són, moltes vegades, únicament el resultat de tot allò que la societat sent als mitjans de comunicació, de molts partits polítics i d'altra gent que n'ha creat la seva pròpia opinió. La ignorància de la realitat és el que a alguns els porta a sentir odi i rebuig cap a persones com els Menors Estrangers No Acompanyats. El fet de no conèixer totes les dificultats a les quals s'han d'enfrontar, tant documentals, com ideològiques o geogràfiques, és el que porta a l'odi. Aquest acaba sent el reflex de la cara visible d'aquesta problemàtica i de com afecta el país d'acollida, però es perd i no es mostra la cara oculta amb la qual ells es troben: dificultats, pèrdues, un nou món totalment desconegut, el sentiment d'exclusió per part de la societat, la burocràcia que no afavoreix en cap aspecte, etc.

2. Un dels aspectes de què es va parlar a l'entrevista amb la Mariona Corcoll va ser el fet d'establir una suposició que posa en dubte el prejudici creat per la societat envers aquests menors: que una de les pràctiques que habitualment realitzen és el robatori. Si un jove espanyol, de classe mitjana, que té totes les seves necessitats bàsiques i secundàries cobertes es trobés en la situació de desemparament i desprotecció per part de l'estat en la qual es troba un jove migrant extutelat que viu al carrer, per sobreviure a les dificultats externes no faria el mateix del que és acusat l'altre: robar, ocupar, etc.? Així doncs, ara estableixo la meua pròpia conclusió: si no es té el més bàsic per a la supervivència, es mirarà d'aconseguir. Si l'administració no pot ajudar la majoria dels joves extutelats i aquests han de passar gana i fred fins que no assoleixen una "estabilitat", molt difícil d'aconseguir per part seva per culpa de la seva situació, l'únic que poden fer és això. Aquesta és una altra part de la cara oculta d'aquesta problemàtica, que la societat ha establert com a prejudici, altra vegada.

3. Fent referència a alguns dels aspectes que més preocupen a aquests menors, establim una relació clara amb l'administració: tant del país d'acollida com del país d'origen. Si parem atenció en l'obtenció del permís de residència, trobem la primera dificultat: el passaport. Per a l'obtenció d'aquest permís es necessita presentar el passaport. Molts d'ells no el porten o el perden durant el viatge i això fa que calgui sol·licitar-ne un a l'ambaixada o consolat del país de procedència, que a vegades no és a Espanya o que, si hi és, pot ser que no vulgui proporcionar el que se sol·licita per tal de fer retornar el menor al país. En el cas de poder demanar el passaport, cal presentar la partida de naixement, per exemple, que suposa una gran dificultat burocràtica, altra vegada, amb el país d'origen o la família. També trobem el cas del permís de treball, amb el qual els joves, en complir els divuit anys, podrien aconseguir una petita estabilitat treballant i potser, fins i tot, un habitatge. Per obtenir-lo els menors han d'aconseguir dos aspectes ja dificultosos: el permís de residència (el qual suposa el que ja hem comentat) i un contracte de treball per compte d'altri que mostri una activitat laboral contínua (molt difícil d'aconseguir tenint en compte el racisme, els seus escassos estudis al país, l'inconvenient que ja suposa per persones que han nascut al país, etc.). A més, aquestes gestions, les acostuma a afavorir el centre residencial en el qual es troben els menors abans de complir la majoria d'edat i, a vegades, aquests arriben amb gairebé divuit anys, cosa que provoca que, amb aquesta burocràcia que sol tardar un any a gestionar-se, els menors quedin desemparats fora dels centres abans que aconseguixin qualsevol dels dos permisos. És per aquest motiu que estableixo que l'administració és el principal enemic d'aquests joves i el principal organisme que els perjudica contínuament i no els permet inserir-se en el país. És el que els posa difícils les coses des de l'inici fins al final.

4. Com ja s'ha esmentat a l'apartat en què es fa referència al percentatge de nois menors i noies menors que arriben al país sols, hi ha un percentatge molt minoritari de noies que emprenen aquest viatge. Les raons d'aquesta no partida són fonamentalment ideològiques, però també estan relacionades amb els perills afegits als quals s'enfronten les menors si prenen la decisió: violència i abús sexual. La conclusió de per què gairebé tots els menors són nois és aquesta.

5. L'última conclusió específica m'agradaria extreure-la de l'ús que fan alguns partits polítics de la problemàtica dels Menors Estrangers No Acompanyats. La conclusió que extrec d'aquest aspecte és que és una problemàtica que en desencadena moltes altres, com succeeix en molts altres punts que he comentat anteriorment en aquest apartat. Una part de la societat té una opinió racista dels menors i també de la migració en general: "treu oportunitats als residents del país", "roba i ocupa", etc. Alguns partits polítics utilitzen aquest odi per crear un discurs populista que cridi l'atenció d'aquestes persones per al seu propi benefici i l'alimenta. De mica en mica aquest odi creix i s'estén. Quan els menors, que ja tenen moltes altres dificultats, aconseguen resoldre'n alguna, es troben amb l'exclusió social, alimentada per determinats partits polítics. És tan difícil, diríem fins i tot impossible, per ells aconseguir ser residents estables espanyols amb tot el que això comporta, que se senten rebutjats cada dia des que arriben.

Ja acabades les conclusions més específiques, m'agradaria exposar-ne una de general. La societat hauria de prendre consciència, a través del mitjà que fos, de la situació de vulnerabilitats diverses amb les quals es troben els infants. Això ajudaria a reduir la xenofòbia que part de la societat sent cap a ells i, de retruc, els facilitaria les coses: seria més fàcil per ells trobar feina i un lloc on viure, no serien vistos de forma dolenta i aconseguirien, per fi, ser compresos. La societat hauria de ser conscient que són tan sols infants i estan completament desprotegits.

Els objectius específics del treball es basaven, d'una banda, en l'anàlisi de les problemàtiques a què s'enfronten els Menors Estrangers No Acompanyats a Espanya i Catalunya i de la seva repercussió en la nostra societat i, de l'altra, en la creació d'un llibre específicament pensat per ser difós i complir amb l'objectiu final de la part pràctica de conscienciar la societat. Tots els objectius s'han assolit: s'han determinat quines són les problemàtiques que troben aquests infants quan arriben al país: els mitjans de comunicació, l'exclusió social, alguns partits polítics, els cossos de seguretat, la burocràcia de la documentació, el fet de viure al carrer, el fet de deixar casa seva, etc. A més, també s'ha analitzat quina és la situació de, principalment, Catalunya amb l'arribada d'aquests joves: s'han analitzat diversos documents gràfics i s'ha fet cerca de llibres electrònics, documents, etc. Per acabar,

s'han realitzat quatre entrevistes i s'han escrit quatre històries recollides al prototip de llibre.

Valoro aquest projecte molt positivament: m'ha mostrat una realitat que desconeixia completament i m'ha fet canviar l'opinió que en tenia, m'ha mostrat aspectes molt negatius de la societat en què vivim, m'ha permès conèixer persones i històries de superació increïbles, m'ha ajudat a aprendre moltes coses sobre el funcionament de l'administració, la seva burocràcia i les lleis, i m'ha fet empatitzar amb una problemàtica que diàriament posa les coses molt difícils a molts nens i nenes .

Si donem un cop d'ull al treball, veiem que reuneix molta informació dels Menors Estrangers No Acompanyats, per tant, pot servir de font d'informació de moltes altres persones, com si fos un manual per conèixer la seva història i canviar mirades. El prototip es publicarà al núvol perquè estigui a disposició de tothom que vulgui llegir-lo com a forma de difusió d'aquesta realitat.

El principal obstacle durant la realització del treball ha estat el temps, ja que les dates d'entrega feien que s'hagués de fer la recerca més ràpidament. Tot i això, per a la part pràctica s'ha tingut més temps. D'altra banda, establir dia i hora per fer les entrevistes també ha estat una mica difícil atesos els horaris laborals d'alguns dels entrevistats.

Al principi, tenia pensat fer unes cinc o sis entrevistes. Les dues persones que havien de completar les quatre ja entrevistades, no van poder ser contactades: una no era al país i, de l'altra, no en disposava el contacte ni la localització.

Per tal de continuar amb aquest projecte, es podria iniciar la publicació física del llibre i una campanya de difusió que el fes arribar a les escoles o altres centres educatius del poble per conscienciar tots els nens i nenes de la problemàtica que afecta infants com ells. Així, evitariem, potser, actituds racistes més endavant.

Bibliografia

- #Aixòésracisme. (s.d.). SOS Racisme Catalunya. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://sosracisme.org/campanyas/aixoesracisme/>
- Accem denuncia que el término 'MENA' "deshumaniza y criminaliza" y recuerda en un vídeo los derechos de la infancia. *La Vanguardia: Sociedad*. Recuperat 27 de març 2023, de <https://www.lavanguardia.com/vida/20191217/472297058678/accem-denuncia-que-el-termino-mena-deshumaniza-y-criminaliza-y-recuerda-en-un-video-los-derechos-de-la-infancia.html>
- Accem ONG. (2019, desembre 20). *Que me traten como un niño*. [Vídeo]. Youtube. Recuperat 22 de març 2023, de <https://www.youtube.com/watch?v=w8pJYXnW4ds>
- Ajuts per a les persones joves tutelades i extutelades. (s.d.). Gencat. Recuperat 5 d'abril 2023, de <https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/detall/noticia/Ayudas-para-las-personas-jovenes-tuteladas-y-extuteladas-00001>
- Alabao, N. (2021, abril 25). La desatenció dels 'menes' i l'extrema dreta. *Ara: opinió*. Recuperat 23 de març 2023, de https://www.ara.cat/opinio/desatencio-menes-extrema-dreta-nuria-alabao_129_3961625.html
- Aliança Catalana. (2023, agost 13). Viquipèdia. Recuperat 23 de setembre 2023, de https://es.wikipedia.org/wiki/Alian%C3%A7a_Catalana
- Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. (s.d.). Gencat. Recuperat 5 d'abril 2023, de <https://web.gencat.cat/ca/adreces-i-telefons/detall/index.html?codInf=15327>
- Artículo 31.1 de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. (2000, gener 12). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado. Recuperat 11 d'abril 2023, de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544#a31>
- Babiker, S. (2021, abril 27). Lo que la ultraderecha no cuenta de los menores migrantes. *EL SALTO: Menores migrantes*. Recuperat 23 de març 2023, de

<https://www.elsaltodiario.com/mena/ultraderecha-menores-migrantes-sistema-proteccion>

Balance trimestral de criminalidad. (2015). Ministerio del Interior. Recuperat 10 d'abril 2023, de

<https://www.migrationdataportal.org/es/search?text=under%2018&theme=&tags=&category=>

Blanco, L i Pons, E. (2019, juliol 21). Què passa amb els MENA quan fan 18 anys?.

CRÍTIC: Reportatges. Recuperat 15 d'abril 2023, de <https://www.elcritic.cat/reportatges/que-passa-amb-els-mena-quan-fan-18-ans-s-32360>

Blas, S. (2020, octubre 26). MENAS: objetivo de la extrema derecha. *AlDescubierto:*

Europa. Recuperat 22 de març 2023, de <https://aldescubierto.org/2020/10/26/menas-objetivo-de-la-extrema-derecha/>

Canales, Y. (2021, novembre 10). Cataluña da una paga a todos los jóvenes extutelados por la Generalitat. *El Debate: España*. Recuperat 3 d'abril 2023, de

<https://www.eldebate.com/espana/20211110/paga-cataluna-da-todos-jovenes-extutelados-generalitat.html>

Cano, O. (s.d.) ¿Qué es la DGAIA?. El Blog de Oscar Cano. Recuperat 10 d'abril

2023, de <https://www.oscar-cano.com/que-es-la-dgaia/>

Carmen, M. (2019, octubre 28). Los «papeles» de los MENA: cuando ser extranjero pesa más que ser menor. Educación social para todas. Recuperat 2 d'abril 2023, de

<https://tueducadorasocial.wordpress.com/2019/10/28/los-papeles-de-los-mena-cuando-ser-extranjero-pesa-mas-que-ser-menor/>

Castles, S. (2010). Migración irregular: causas, tipos y dimensiones regionales.

Scielo: migración y desarrollo, 8. Scielo. Recuperat 11 d'abril 2023, de https://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1870-7599201000200002

Centre residencial d'educació intensiva. (2023, setembre 11). Viquipèdia. Recuperat

6 d'abril 2023, de https://ca.wikipedia.org/wiki/Centre_residencial_d%E2%80%99educaci%C3%B3_intensiva

- Ceriani, P. (2019). *Los derechos de los niños y niñas migrantes no acompañados en la frontera sur española*. UNICEF. Recuperat 4 d'abril 2023, de <https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/recursos/informe-ninos-migrantes-no-acompanados.pdf>
- Convención sobre los derechos del niño. (s.d.). Unicef Comité Español. Recuperat 14 d'abril 2023, de <https://www.unicef.es/causas/derechos-ninos/convencion-derechos-ninos>
- Cárdenas, F. (s.d.). *Cómo funciona la DGAIA*. WordPress. Recuperat 10 d'abril 2023, de <https://esmihija.es/como-funciona-la-dgaia/>
- Dades de la prestació o apartat. (s.d.). Gencat. Recuperat 3 d'abril 2023, de <https://dps.gencat.cat/ccs/prestacio.do?Prestacio=1378>
- Delgado, C. (2021). *La representación de los MENA en la prensa española: análisis de los diarios El País, El Mundo y ABC*. Universidad de Valladolid. Recuperat 22 de març 2023, de https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/51586/TFG_F_2021_064.pdf.jsessionid=903F43CA1D0D803F1528FD996900D1FB?sequence=1
- Delictes i discurs d'odi racista (s.d.). SOS Racisme Catalunya. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://sosracisme.org/campanyas/delictes-i-discurs-dodi-racista/>
- Departament de Drets Socials. (s.d.). Gencat. Recuperat 5 d'abril 2023, de <https://web.gencat.cat/ca/adreces-i-telefonos/detall/index.html?codInf=19774>
- Determinación de la edad de menores extranjeros indocumentados. (s.d.). Defensor del pueblo. Recuperat 28 de març 2023, de <https://www.defensordelpueblo.es/otras-publicaciones/determinacion-la-edad-los-menores-extranjeros-indocumentados/>
- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). (2011, maig 5). Gencat. Recuperat 10 d'abril 2023, de https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/infancia_i_adolescencia/proteccio_a_la_infancia_i_ladolescencia/el_sistema_catala_de_proteccio_a_la_infancia_i_ladolescencia/direccio_general_datencio_a_la_infancia_i_ladolescencia_dgaia/
- Els centres d'acolliment (CA) dins el sistema de protecció a la infància. (s.d.). Departament de benestar social i família de la Generalitat de Catalunya. Recuperat 5 d'abril 2023, de https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/07infanciaiado

[lescencia/temes_relacionats/jornades_treball_dgaia_2012/docs_20_abril/centres_acolliment.pdf](https://www.gencat.cat/web/continguts/escencia/temes_relacionats/jornades_treball_dgaia_2012/docs_20_abril/centres_acolliment.pdf)

Equipo de Migración y Refugio de Amnistía Internacional. (2021, maig 22). Problemas a los que se enfrentan los MENAS. Desmontando bulos. Amnistía Internacional. Recuperat 26 de març 2023, de <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/menas-des-montando-bulos/>

Esparza, P. (2019, desembre 20). Quiénes son los "menas" y por qué se han vuelto el blanco de ataques racistas en España. *BBC News Mundo*. Recuperat 20 de març 2023, de <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-50815028>

EUROPA PRESS. (2019, desembre 17). Accem denuncia que el término 'MENA' "deshumaniza y criminaliza" y recuerda en un vídeo los derechos de la infancia. *La Vanguardia*. Recuperat 21 de març 2023, de <https://www.lavanguardia.com/vida/20191217/472297058678/accem-denuncia-que-el-termino-mena-deshumaniza-y-criminaliza-y-recuerda-en-un-video-los-derechos-de-la-infancia.html>

EUROPA PRESS. (2019, juny 26). Adelante lleva a Parlamento el "ataque de extrema derecha" a MENA de Macarena y pide comparecencia de Defensor. *20 MINUTOS: Sevilla*. Recuperat 22 de març 2023, de <https://www.20minutos.es/noticia/3684404/0/adelante-lleva-parlamento-ataque-extrema-derecha-mena-macarena-pide-comparecencia-defensor/>

Fernández, R. (2023, febrer 20). La inmigración ilegal en España - Datos estadísticos. *Statista*. Recuperat 11 d'abril 2023, de <https://es.statista.com/temas/5988/inmigracion-ilegal-en-espana/#topicOverview>

Garzón, A. (2021, juliol 5). La Justicia avala el cartel de Vox contra los menores migrantes: "Son un problema social y político". *RTVE: Noticias España*. Recuperat 23 de març 2023, de <https://www.rtve.es/noticias/20210705/justicia-avala-cartel-vox-contra-menas-son-problema-social-politico/2120921.shtml>

Generalitat de Catalunya (2010) Informació del servei de residència o pisos per a persones joves vinculades a programes d'inserció laboral a la Cartera de serveis socials. Gencat. Recuperat 15 d'abril de 2023 de

https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/serveis_socials/servei_socials_especialitzats/infancia_adolescencia_i_joventut/servei_de_residencia_o_pisos_per_a_joves_vinculats_a_programes/

Gil, R. (2018, setembre 8). Soledad y riesgo de exclusión: la vida de los 'MENA' desde que pisan España hasta cumplir 18. RTVE: Noticias España. Recuperat 26 de març 2023, de <https://www.rtve.es/noticias/20180908/soledad-riesgo-exclusion-vida-mena-de-sde-pisan-espana-hasta-cumplir-18/1792961.shtml>

Grasso, D. (2018, juliol 29). El cierre de las rutas del Mediterráneo acentúa el colapso migratorio de España. *El Confidencial*. Recuperat 28 de març 2023, de https://www.elconfidencial.com/espana/2018-07-29/rutas-inmigracion-mediterrano-europa-espana_1598482/

Guindal, C. (2021, abril 30). La juez archiva la denuncia contra Vox por el cartel de los menas al ser “su forma de expresión”. *La Vanguardia*. Recuperat 23 de març 2023, de <https://www.lavanguardia.com/politica/20210430/7418716/juez-archiva-denuncia-vox-cartel-menas-forma-expresion.html>

Gómez, C. (2020, novembre 11). PGE 2021: la perspectiva de infancia es clave para la recuperación. Unicef. Recuperat 26 de març 2023, de <https://www.unicef.es/blog/pobreza/pge-2021-perspectiva-infancia-clave-para-recuperacion>

Identificacions policials per perfil racial. (s.d.). SOS Racisme Catalunya. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://sosracisme.org/campanyas/identificacions-policials-per-perfil-racial/>

Ilmo. Sr. Fiscal de extranjería. (s.d.). Protocolo de actuación de los Menores Extranjeros No Acompañados MENA. Fiscalía de la Audiencia Provincial de Ourense. Recuperat 2 d'abril 2023, de <https://www.fiscal.es/documents/20142/160400/Protocolo+de+actuaci%C3%B3n+con+MENAS+Orense.pdf/848cafe7-da0d-c6a8-0ff0-2f630a3c76f5?version=1.1&t=1532600334911>

Inmigración irregular. (2023, juliol 1). Viquipèdia. Recuperat 11 d'abril 2023, de https://es.wikipedia.org/wiki/Inmigraci%C3%B3n_irregular

Inserció laboral i suport residencial per a joves migrats no acompanyats. (2021, març 10). Fundació Ginac. Recuperat 3 d'abril 2023, de <https://www.fundacioginac.org/camins/>

Inserció Laboral. (s.d). Entitats catalanes d'acció social. Recuperat 3 d'abril 2023, de <https://acciosocial.org/?s=insercion+laboral>

Les dones en l'Islam. (2023, juny 8). Viquipèdia. Recuperat 11 d'abril 2023, de https://ca.wikipedia.org/wiki/Dones_en_l%27islam

Ley 26/2015, de 28 de julio, de modificación del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia. (2015, juliol 29). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado. Recuperat 14 d'abril 2023, de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-8470>

Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. (2000, desembre 1). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544>

Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor, de modificación parcial del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil. (1996, gener 17). Agencia Estatal: Boletín Oficial del Estado. Recuperat 9 d'abril 2023, de <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1996-1069>

Lozano, A. (2021, abril 24). Así trabajan los 'Mena' en España y esto le dicen a Abascal. *EL ESPAÑOL: Inmigración*. Recuperat 22 de març 2023, de https://www.elespanol.com/reportajes/20210424/trabajan-mena-espana-dicen-abascal-vente-fresa/575943903_0.html

L'ètica de les paraules: Infants, no MENAS. (2019, desembre 23). Grup d'ètica CAMFIC. Recuperat 21 de març 2023, de <https://ecamfic.wordpress.com/2019/12/23/letica-de-les-paraules-infants-no-menas/>

Menores extranjeros no acompañados en España, datos y estadísticas. (2021, desembre 9). Epdata. Recuperat 20 de març 2023, de <https://www.epdata.es/datos/menores-extranjeros-no-acompanados-espana-datos-estadisticas/621>

Ministerio de la familia, adolescencia y niñez. (s.d.). Escuela de valores: Prevención de la migración irregular y protección a las niñas, niños y adolescentes migrantes. Recuperat 6 d'abril 2023, de

<https://www.unicef.org/nicaragua/media/4801/file/FOLLETO%20PARA%20LA%20FAMILIA%20ESCUELA%20DE%20VALORES.pdf>

Nacionalidad Española por Residencia. (s.d.). Ministerio de Justicia. Recuperat 15 d'abril 2023, de

<https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/tramites/nacionalidad-residencia>

Niños y niñas migrantes en España. (s.d.). Save the Children. Recuperat 14 d'abril 2023, de <https://www.savethechildren.es/donde/espana/ninos-migrantes>

Pereda, O. (2022, abril 13). Prohibeixen les proves d'edat invasives als menors immigrants: El nou protocol insta les administracions a oferir assistència lletrada i un intèrpret. *Diari de Girona: Espanya Internacional*. Recuperat 3 d'abril 2023, de

<https://www.diaridegirona.cat/espanya-internacional/2022/04/13/prohibeixen-l-es-proves-d-edat-64965454.html>

Permiso de Residencia. (s.d.). Conceptos Jurídicos. Recuperat 15 d'abril 2023, de <https://www.conceptosjuridicos.com/permiso-de-residencia/>

Permiso de Trabajo. (s.d.). Conceptos Jurídicos. Recuperat 15 d'abril 2023, de <https://www.conceptosjuridicos.com/permiso-de-trabajo/>

Piso para jóvenes vinculados a Programas de Inserción Laboral (PIL).(s.d). Centre Formació Prevenió. Recuperat 2 d'abril 2023, de <https://cfpmaresme.org/es/piso-para-jovenes-vinculados-a-programas-de-insercion-laboral-pil/>

Pla d'acció preventiu per a Menors Estrangers No Acompanyats. (2019, maig 3). Gencat. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://web.archive.org/web/20191105182736/https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/Pla-daccio-preventiu-per-a-menors-estrangers-no-acompanyats>

Plataforma per Catalunya. (2023). Wikipedia: L'Enciclopèdia Lliure. Recuperat 23 de març 2023, de https://es.wikipedia.org/wiki/Plataforma_per_Catalunya

Portal de datos sobre migración. (s.d.). Portal de datos sobre migración: Una perspectiva global. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://estadisticasdecriminalidad.ses.mir.es/publico/portalestadistico/portal/balances.html>

Prestación social de carácter económico para personas jóvenes extuteladas. (s.d.). Gencat. Recuperat 5 d'abril 2023, de

<https://web.gencat.cat/es/tramits/tramits-temes/Prestacio-economica-per-a-joves-extutelats>

Programa d'inserció laboral (PIL). (s.d.). Fundació Mercè Fontanilles. Recuperat 3 d'abril 2023, de <https://mercefontanilles.org/programa-dinsercio-laboral-pil>

Programa d'Inserció Laboral i Programa Proper. (s.d.). Ivàlua. Recuperat 3 d'abril 2023, de <https://ivalua.cat/es/node/5291>

Pérez, J.L. (2019, juliol 8). MENA, on és el risc?. *Pensem: Migracions*. Recuperat 19 d'abril 2023, de <https://www.pensem.cat/noticia/14/mena-es-risc>

Que me traten como a un niño. (2019, desembre 17). Accem. Recuperat 21 de març 2023, de <https://www.accem.es/que-me-traten-como-un-nino/>

¿Quiénes son los MENA?. (2019, març 23). Ayuda en acción. Recuperat 18 de març 2023, de <https://ayudaenaccion.org/blog/infancia/quienes-son-los-mena/#:~:text=MENA%20>

Residencia vs Estancia en España: ¿Qué Diferencia Hay?. (s.d.). Balcells: legal, immigration, bussines, taxes. Recuperat 15 d'abril 2023, de <https://balcellsgroup.com/es/diferencia-entre-residencia-y-estancia/#:~:text=L%20ciudadan%C3%ADa%20espa%C3%B1ola%20te%20permite.trabajar%20en%20el%20territorio%20espa%C3%B1ol>

Resultats eleccions municipals 2023. (s.d.). TV3. Recuperat 23 de setembre 2023, de <https://www.ccma.cat/324/eleccions-28m-2023/municipals/ripoll/09173114700/>

Rodríguez, J. (s.d.). El proyecto de acción tutorial en los CRAE: Fundamentación teórica y procedimental. *Intercambio, educación social* (20), 1-125. Recuperat 10 d'abril 2023, de <file:///C:/Users/Hp/Downloads/165397-Text%20de%20l'article-406668-1-10-20150523.pdf>

Sabaté, M. (2018). Els crei a catalunya. *Intervenció, perfil i joves atesos*. Dialnet. Recuperat 6 d'abril 2023, de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/tesis?codigo=273023>

Sales, A. (2018, desembre 17). "MENA": d'infants en risc a joves de risc. *EIPoblenou: Habitatge per a qui?*, 104, 5. Editorial. Recuperat 19 d'abril 2023, de <https://www.elpoblenou.cat/images/N104DES2018.pdf>

- Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut de la Generalitat. (2023, agost 31). Dades estadístiques. Gencat. Recuperat 6 d'abril 2023, de https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/infancia_i_adolescencia/estrategiacatalanaacollida/dades/
- Servei de residència o pisos per a joves vinculats a programes d'inserció laboral. (s.d.). Gencat. Recuperat 3 d'abril 2023, de https://dretssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/serveis_socials/servei_socials_especialitzats/infancia_adolescencia_i_joventut/servei_de_residencia_o_pisos_per_a_joves_vinculats_a_programes/
- Serveis penitenciaris. (2022). Gencat. Recuperat 17 d'abril 2023, de https://justicia.gencat.cat/ca/departament/Estadistiques/serveis_penitenciaris/
- Solicitud de nacionalidad española por residencia. (s.d.). Ministerio de Justicia. Recuperat 15 d'abril 2023, de <https://www.mjusticia.gob.es/es/ciudadania/tramite?k=solicitud-nacionalidad-espanola-residencia>
- SOS Racisme Catalunya. (2022). L'estat del racisme a Catalunya. InVisibles: Informe 2022, 5-27. SOS Racisme Catalunya. Recuperat 17 d'abril 2023, de <https://drive.google.com/file/d/1PIk5ThhYv59OFuDtGMRUPvIlgQk5x38U/view>
- T.S.F (2018, desembre 20). ¿Por qué migran los menores?. Asociación de Psicoterapia Sistemática Transcultural Terapias sin fronteras. Recuperat 20 de març 2023, de <https://terapiasinfronteras.com/blog/migran-menores-consecuencias-negativas-migracion/>
- Unicef. (2006). Convención sobre los derechos del niño. Unicef Comité Español. Recuperat 11 d'abril 2023, de <https://www.un.org/es/events/childrenday/pdf/derechos.pdf>
- Unicef. (s.d.). Hay unos 33 millones de niños y niñas que han cruzado fronteras internacionales buscando seguridad u oportunidades. Muchos lo hacen solos. Recuperat 28 de març 2023, de <https://www.unicef.es/ninos-migrantes-no-acompanados>
- Vilaseca, C. (2020). La mentoría social como solución comunicativa ante el aislamiento y la exclusión de los MENA en España: Estudio de caso del Centro de Acogida Casa de Campo y sus barrios colindantes. Universidad

Complutense de Madrid. Recuperat 27 de març 2023, de <https://www.contraelestigma.com/wp-content/uploads/2018/10/Mentor%C3%A0Da-social.pdf>

Annexos

Annex 1

Cartell de la campanya electoral del partit polític de Vox sobre els menors migrants per a les eleccions de l'any 2021. FONT. RTVE.

Annex 2

Entrevista a Mariona Corcoll

La Mariona Corcoll és, actualment, psicopedagoga a un institut i extreballadora de la fundació Gentis de Plataforma Educativa, que formava nens i adolescents MENA.

«No havia treballat mai amb immigració i em va encantar treballar amb joves, és amb el col·lectiu que més connecto i on més gaudeixo»

«Com a dona, em va costar una mica arribar a ells. Em dèien: “¡A mi una mujer no me chilla!”»

Pots començar explicant una mica qui ets i quina és la teva trajectòria professional o què has fet per arribar aquí on ets?

Mira, jo des de molt petita deia que volia ser professora i, tot i que he passat per moltes feines, sí que és cert que sempre el meu interès, la meva motivació i la meva vocació ha estat el món educatiu i social. Jo vaig estudiar en una escola privada i això em va obrir les portes per dir, ostres, això no és la realitat que existeix i quan vaig acabar el batxillerat vaig tenir molt clar que jo volia anar a la pública. De fet, vaig demanar als meus pares, si us plau, vull anar a la pública i veure més món que aquesta “bombolla pija”, per dir-ho d’alguna manera.

Vaig estudiar pedagogia, una carrera que em va obrir moltes portes i la ment. Jo volia fer magisteri, però no vaig entrar. Va ser una decepció, frustració... Però estic superagraïda d’haver anat cap a pedagogia, que no sabia ni què era, perquè em va donar una globalització del món educatiu, un canvi de mirada i, sobretot, em va obrir la ment.

Després de pedagogia vaig tenir molt clar que, tot i que a mi m’hauria agradat molt acabar treballant en un institut, que de fet és on ara treballo, abans volia veure altres coses.

Perquè, a la pública un cop hi entres, si t’agrada, rarament en surts.

Quan vaig acabar pedagogia vaig veure que costava molt trobar ofertes de feina perquè buscaven psicòlegs, però no es buscaven pedagogs, perquè no se sabia gaire bé què eren. Llavors em vaig entusiasmar molt i em vaig embarcar a muntar un centre d’estudis amb 21 anys i amb una amiga meva. De cop i volta, era

autònoma. Muntés el teu negoci i no tens ni idea de res. Jo sempre havia fet classes particulars a alumnes i reforç, des dels 16-17 anys, perquè això del món d'ensenyar sempre m'havia agradat molt. La feina en si no em feia por perquè feia molts anys que la feia, però és clar, obrir un negoci sí que me'n feia. Vaig obrir un negoci i em vaig independitzar amb dues feines més perquè, si no, no arribava a final de mes. Tot això va ser un aprenentatge espectacular, increïble. I aquí vaig començar a estudiar un màster en dificultats d'aprenentatge i llenguatge, perquè anava molt perduda quan tenia alumnes amb dislèxia, hiperactivitat o altres. Per raons personals, al cap d'un temps, vaig deixar l'acadèmia de reforç i me'n vaig anar cap al món social. Em sortien ofertes de feina que m'agradaven molt i me'n vaig anar a una fundació privada a nivell social. Primer vaig estar en un centre per a adults amb discapacitat intel·lectual i trastorn de conducta.

Aquí vaig al·lucinar i vaig fer una feina molt dura, crec que de les més dures que he fet mai, però també molt gratificant i amb molt d'aprenentatge. Aquí vaig veure que aquest món d'adults no m'agradava tant i, en aquesta mateixa empresa, vaig canviar al món educatiu.

Vaig començar en un centre de primera oportunitat, per als adolescents MENA (els Menors Estrangers No Acompanyats).

Em va agradar molt, perquè era ben bé educació. Vam muntar un centre des de zero que rebia menors que arribaven ja amb 16 anys i que no es podien escolaritzar dins els instituts: només els quedava l'opció d'escola d'adults. Però aquesta opció de l'escola d'adults no era la que necessitaven, no podien fer classe de català només dues hores a la setmana. Així, l'equip de quatre persones que érem, vam iniciar un projecte per treballar amb aquest col·lectiu i va ser brutal. No havia treballat mai amb immigració i em va encantar treballar amb joves, és amb el col·lectiu que més connecto i on més gaudeixo.

Durant els dos anys i escaig que vaig estar allà, vaig fer classes d'aspectes relacionats amb coses bàsiques de la vida. Va ser una experiència espectacular! Allà mateix, em van promocionar a ser la coordinadora del centre, així que vaig començar a liderar-lo jo. Vaig fer un projecte singular amb aquests alumnes. D'aquí, em van promocionar a portar tot el que eren projectes educatius del territori de Girona. Feia una feina de coordinació i gestió amb una UEC, amb els programes de l'ajuntament i amb el centre de primera oportunitat.

Em va agradar molt, però al cap d'un any trobava a faltar molt el vincle i l'atenció directa amb les persones i amb l'aparició de la Covid em vaig dir: "Mariona, què fas?". Començava a tenir una "edat", volia ser mare... Quan comences a la pública, no tens estabilitat econòmica: ara et criden, ara no, ara fas mitja jornada, etc. Soc molt quadrada i això no m'anava bé, necessitava estabilitat. Quan la Covid es va intensificar, vaig deixar el món social i em vaig endinsar de ple a l'ensenyament. Ara ja és el tercer curs escolar que estic fent aquesta feina, en un institut.

M'he deixat una informació important: dels 16 als 18 anys, quan era bastant jove, vaig fer molts casals d'estiu. Vaig portar diferents edats, però sempre em solia tocar infantil. Ho gaudia moltíssim, m'encanten, però vaig veure que no era el meu ambient a escala professional. També vaig estar molts anys fent casal a una escola d'educació especial amb nens amb unes problemàtiques molt bèsties. Tot i que m'emporto molts aprenentatges i una experiència molt gratificant, vaig veure que l'educació especial no era el meu ambient.

Amb tota la meva experiència i la formació: tinc claríssim que el món educatiu és la meva passió i que em quedo de moment, fins avui, amb els joves.

Per entrar a ensenyament, que això també m'ho he deixat, vaig haver de fer el màster de psicopedagogia. Perquè amb el grau que tenia, no m'acreditava prou per poder entrar.

La fundació de la que has parlat, suposo que es diu Gentis. Vaig bé?

Sí, la fundació es diu Plataforma Educativa i d'aquesta, que és molt gran, pengen diverses fundacions. Cada una d'elles es dedica a una temàtica diferent. Quan jo estava amb el col·lectiu discapacitat estava amb la fundació Astres i quan estava amb el col·lectiu més educatiu (a formació i amb els adolescents MENA) estava a la fundació Gentis. Dins d'aquí hi havia Resilis, que portava tot el tema dels CRAE.

A Gentis, la seva principal funció amb els MENA quina era?

Formació i inserció laboral. Formar-los i intentar-los inserir en el món laboral.

No era un centre residencial? No hi vivia cap adolescent?

No, érem un centre que feia una funció com la de l'escola. Aquests joves normalment arriben molt tard, a edats grans, perquè no venen acompanyats. La majoria, per no dir tots, venen en una pastera travessant el mar. La realitat que

troben aquí no és la que els han dit que es trobaran. A nivell de documentació ho tenen molt difícil i cada vegada venen de zones més rurals: no estan escolaritzats ni dominen el seu propi idioma. Hi ha molta feina a fer: han d'inserir-se en les rutines de privatització, d'escriure, de llegir, d'habilitats per la vida, etc. Què passa? Que quan arriben aquests joves amb 16, 17 o quasi 18 anys, no saben res. Intenten enganyar-te per tal de tenir com a mínim un sostre on viure fins als "18 anys". Quan als 18 anys s'acaba l'educació obligatòria, l'única via que tenen és anar a l'escola d'adults, però al final a l'escola d'adults hi poden anar dos dies a la setmana, a aprendre una mica de català. Ja està bé que aprenguin l'idioma, però ells necessiten moltes altres coses: referents que els acompanyin, que els expliquin com funciona tot, des del tema documental fins al tema de com funciona la seguretat social, les competències per la vida, anar a supermercats, orientar-se quan estan al carrer... havíem de fer una mica de pares. Surten al carrer i no saben ni veure on és el cartell, on posa el nom del carrer, per orientar-se. És un nivell superbaix perquè no han estat escolaritzats ni en el seu país. Tu pots anar a un altre país i et faltarà l'idioma, però et sabràs moure. La majoria d'aquests joves no. Era tan "heavy" la necessitat que tenien, que es va decidir fer aquest centre.

Tots venien de CRAE o de Centres d'Acollida, per tant, sense pares i venien amb nosaltres de les 9 h a 14 h. Els fèiem una miqueta de rutina de classe: fèiem des de debats fins a tutories i sortides a fora, idioma, esport... tot el que podíem per facilitar-los la vida quan tinguessin 18 anys.

Suposo que per vosaltres, els treballadors, la implicació era bastant important, no?

Sí, la implicació era màxima. Perquè ja no era tant el treball que fèiem a nivell educatiu, sinó el que fèiem també a nivell emocional. Per mi va ser un xoc molt bèstia, perquè era una realitat que no coneixia. Vam tenir la sort que dins d'aquests professionals, n'hi havia un que era expert en immigració i que en el seu moment va migrar. Ell ja estava molt posat en el tema documentació, etc. Perquè quan arriben primer han d'aconseguir el permís de residència, després la nacionalitat, després els caduca... El tema documental és molt embolicat.

Si no tenen la documentació en regla no poden fer res: no poden apuntar-se a la majoria d'estudis, no poden treballar. Quan aconseguen el NIE, els posa que és un NIE que no els autoritza a treballar i l'única manera que poden aconseguir una

feina per poder treballar és aconseguir un contracte de jornada completa i d'un any mínim. Això ja ens costa a nosaltres avui en dia. Per molt bo que siguis, et faran un període de prova, que potser no serà jornada completa, només unes horettes. Si a gent d'aquí, nacional, ja els costa trobar, avui en dia, un contracte indefinit... Imagina a persones que venen de fora, amb el racisme que hi ha, amb la desconfiança que generen per moltes persones, que no tenen idioma... Quina feina vols que trobin?

I si als 18 anys es queden al carrer, sense feina, sense documentació: emocionalment és molt bèstia. Ho has de conèixer, t'ho han d'explicar i per molt que tinguis molta empatia: has de fer pell morta. No pots treballar des de la pena, has de treballar pensant que aquesta és la realitat i que hi hem de fer el possible. Ens trobem en situacions molt bèsties: de maltractament, situacions en què el nen, dic "nen" perquè sempre eren nois, venia dient que l'havien fet fora del CRAE perquè ja tenia 18 anys, no podien estar allà i estaven al carrer. Nosaltres dèiem: "I ara què fem?". Vam arribar a comprar una nevera per guardar els aliments, que anàvem a buscar al banc d'aliments, perquè no se'ls fessin malbé. També vam arribar a cuinar-los tàpers, a deixar-los passar els matins al centre i donar-los un entrepà, i fins i tot, a buscar-los pisos ocupa i acompanyar-los per ajudar-los a ocupar-los. També anar amb ells al supermercat i comprar quatre coses bàsiques: oli, arròs... La implicació va ser molt "heavy". Ja no era ensenyar-los català i preparar-te la classe que els has de fer; era fer de "mama". Has de ser professional, hi ha una línia que no pots creuar. Al final no te'ls pots emportar a casa. Quan ens vam trobar els primers nanos al carrer, no sabíem què fer: no podíem deixar-los a casa nostra perquè potser es repetiria cada setmana. En dos anys podíem passar per al nostre centre 300 joves i d'aquests, 70, 50, 40 quedaven al carrer. Va ser un gran aprenentatge, però és una realitat molt dura a nivell personal. A nivell personal i a nivell professional, has d'aprendre a fer pell morta. El que em fa més ràbia és que no es conegui i sempre que hi ha algú que toca algun d'aquests temes accedeixo a fer entrevistes o el que sigui: articles al diari, si cal. Reps moltes crítiques com: "els moros que no treballen, que no tenen feina" i penses que tot és perquè no coneixen la seva realitat. Molts d'ells volen treballar, però no els volen. Molts han estudiat, han fet un molt bon recorregut, s'intenten treure un cicle o l'IES, reben una petita ajuda... Però quan van a buscar pis per compartir, per ser qui són, les immobiliàries els "xuten", se'ls treuen de sobre. A vegades els ofereixen opció de quatre pisos a Salt,

però no els donen opció a Girona. És increïble quan els coneixes. Parles amb ells i descobreixes com és d'impressionant tot el que arriben a fer, però les lleis i la societat els ho posa tot molt difícil.

Treballaves només amb menors o també amb majors?

El centre només era per a menors, però alguns eren majors. Nosaltres ho sabíem perquè ens agafaven confiança i ens ho deien, però de cara a la Generalitat eren menors. El que fan molts quan arriben és dir que han perdut la documentació i quan apareixen davant de la policia, com que no saben si són majors o menors, tenen l'obligació, com a país, de portar-los a un centre d'acollida fins a determinar que no són menors. Llavors aquí poden passar dues coses: que els descobreixin intentant tapar que són majors o que tinguin la sort que no els descobreixin. Nosaltres, al centre, acabàvem treballant, també, amb un percentatge petit de majors, que sabíem que ho eren perquè ens ho deien, però no dèiem res. El que passava era que, fent això, acabàvem treballant amb més persones de les que podíem assimilar per sou, per temps i per tot. Però clar, no els podies dir que no: vivien al carrer o a pisos ocupes. A vegades venien a les classes i allà els ajudàvem a preparar-los un currículum, a inscriure's al SOC o a buscar feina.

Del tema de les tramitacions de la documentació, és a dir, permisos de residència, de treball... us n'ocupàveu vosaltres?

No era competència nostra. El que passa és que com que dins de l'equip hi havia l'expert del qual t'he parlat, que era marroquí, parlava àrab i era un referent i un pare per a tots els nois, els ajudava a saber com ho havien de fer. Ell controlava les dates i els avisava quan els estava a punt de caducar el permís. Quan passava això, era important que estiguessin estudiant o que tinguessin una feina. També els ajudava molt que, encara que no hi tinguessin interès, s'apuntessin a l'escola d'adults. L'administració havia de veure que estaven fent una bona evolució; si no, no els ajudava a fer els tràmits pel permís.

L'avantatge de tenir aquest expert a l'equip és que s'entenia molt fàcilment amb ells. Quan s'havia de parlar de coses tècniques no ens enteníem amb els joves, perquè no tenien cap coneixement del seu idioma. Després, a poc a poc, sobretot el castellà, de seguida l'enganxaven. Però aquest noi es podia comunicar en marroquí amb els nanos. A més, era expert en immigració i feia classes a la UdG, etc.

Llavors, nosaltres no fèiem cap procés de tramitació, perquè no era, en absolut, competència nostra.

És un embolic molt gran i a més a més va canviant constantment, però com que teníem aquest home; els ajudàvem. Al final fèiem molt de tutors, cadascú per una banda diferent. Un més a l'àmbit formatiu: buscar-los la vida per poder cursar això; un altre es dedicava més a ensenyar l'idioma, l'altre al tema més documental, etc.

Però tot això era una mica perquè volíem, perquè ens sortia de nosaltres. Al final vam fer una pinya que no deixàvem i ho vam viure molt, va ser una feina molt maca i molt intensa. Crec que mai he treballat tant en equip i he estimat tant. Era arribar allà i dir "és que això és casa". Ens faltava posar uns matalassos i viure allà tots junts. Sobrepassàvem una mica els nostres límits i les nostres funcions, però perquè ho vam voler i perquè a nivell emocional és impossible dir que no. Nosaltres tancàvem a les dues, però, a vegades, a les tardes teníem nois que passaven per allà i que, com que no tenien a ningú, ni res a fer, ni amb qui parlar, els deixàvem entrar. Llavors els preguntàvem: "què et passa?"... A vegades era fer una coca-cola i ajudar-los en això o en allò altre. Al principi eren purament classes d'idioma, una mica de matemàtiques relacionades amb com funcionen els euros, saber tornar canvi i una mica de coneixement de l'entorn: d'explicar-los que estaven a Girona, que hi havia un ajuntament, la Generalitat, el funcionament dels carrers, del sistema públic, que existia una targeta sanitària, com funcionava l'educació, etc. Ja et dic, érem tutors, érem pares, una mica de tot.

Com arribaven aquests joves a vosaltres?

Havien de ser de CRAE que formessin part de Plataforma Educativa. Tot quedava dins aquesta fundació i era molt fàcil que arribessin alumnes d'allà, perquè estaven al màxim. Fins i tot altres CRAE que no pertanyien a la fundació de Plataforma Educativa ens havien trucat demanant-nos si ens podien enviar alumnes i els havíem de dir que no perquè no pertanyien a la fundació. De fet, ens havia passat que enviaven un noi del CRAE de Girona al de Figueres i ell volia seguir venint, però el pressupost és molt ajustat i no podíem demanar-los que paguessin un tant per portar aquell alumne cap a nosaltres, els altres CRAE no podien assumir-ho. En canvi, des de Plataforma Educativa es destinaven uns diners a crear el nostre centre i a pagar el nostre sou i estàvem "a tope". De fet, vam ampliar hores i vam ampliar personal perquè potser vam començar amb 20 nois al dia i vam acabar amb 140 al

dia. I tot i així, a vegades, en deixàvem entrar més, durant el dia. Hi havia quatre aules i sempre estaven plenes.

Seguiu, l'equip, mantenint el contacte amb antics alumnes, o els seguïu ajudant tot i que no segueixin dins del sistema?

Mira, només n'hi ha un que sí que vam tenir bastant contacte, ja que només ens portem dos anys. Vam acabar sopant junts, anant de festa junts, vaig acabar buscant-li feina. Ens ho vam fer molt nostre perquè era un adult. No era un nen de 20 anys, havia mentit. Amb la resta, la veritat és que no mantinc el contacte i és una pena. Al principi sí, perquè a alguns els donaves el whatsapp o t'hi comunicaves per Instagram i els acabaves ajudant, però molt lluny del que passava amb ell. També és difícil mantenir el contacte perquè, quan aquests joves es queden al carrer, volten moltíssim. Van buscant-se la vida, a vegades els venen la moto i van cap a França, per exemple, llavors no és el que es pensaven i tornen. A vegades ens busquen perquè tenen dubtes de temes sobre la documentació, però jo tampoc podria ajudar-los ara, perquè tot canvia constantment, perquè no ho recordo i perquè no estic en aquest món. A més, van passar tants i tants nois pel centre que seria impossible.

Tot i això, saben que ens tenen i saben on han d'anar a picar la porta si necessiten ajuda.

L'Ylias i en Musta, dos integrants de l'equip i referents per als joves, sí que van acostar-se tant als joves, que van acabar vivint amb alguns d'ells prop d'un any i mig.

Com a dona, em va costar una mica arribar a ells. Em deien: "A mi una mujer no me chilla!"

Recordes algun cas que consideris extrem o curiós, que vulguis destacar?

Quan estaven al carrer, és el que més m'impactava. Sovint eren nanos que s'implicaven a formar-se, feien cursos, feien pràctiques a empreses i els felicitaven per la feina feta i quan, per fi, aconseguien un contracte de treball, els feien fora del centre i es quedaven el carrer, perquè havien fet els 18. De cop i volta els feies malbé la vida.

Recordo el cas d'un noi que vivia al carrer i a qui vam comprar una bicicleta. Tot i el que vivia cada dia, es presentava sempre, a les set del matí, a les pràctiques, que estaven a 30 minuts en bicicleta del lloc on vivia.

M'impactava, també, veure com alguns educadors no ajudaven aquests nens: educadors encarregats de l'àmbit més residencial. Si jo els ajudava a nivell formatiu, com és que ells no els ajudaven a nivell residencial?

També, veure com alguns educadors "els fotien una mica la vida enlaire" i no els educaven. Ho dic en el sentit d'afavorir que puguin optar a un pis als 18 anys. Només els que s'esforçaven i es comportaven millor al centre podien optar a un pis i, si els educadors no afavorien aquesta conducta amb la seva voluntat de guiar-los, era encara més difícil.

Són nois que no tenen a ningú més que a nosaltres i és fort que alguns no ho vegin.

També m'afectava molt el racisme de la societat. Molts de nosaltres no hauríem acabat fent alguna trastada de vandalisme si, als 18 anys, ens haguessin abandonat al carrer?

Havia arribat a picar portes i vendre els joves com si fossin els meus propis fills, perquè els donessin una oportunitat per fer pràctiques, etc. "Només perquè el seu nom sigui "Mohamed" li estàs tancant portes?" Jo, com a dona, blanca i catalana, havia de fer servir les meves armes, com utilitzar la meva credibilitat. Em va costar molt lluitar contra aquesta cara de la societat.

Una altra realitat de la qual no es parla és dels canvis de centre i de vida que pateixen constantment aquests joves. Podien fer vincles a un centre: amb els seus educadors i altres joves. Però de sobte, els derivaven a un altre centre i havien de començar de nou. O, fins i tot, al complir els 18, si els col·locaven en un pis en una altra ciutat diferent de la que havien estat tant de temps, havien de tornar a conèixer l'entorn, establir xarxes d'amistats, etc. També molt complicat. Perquè ningú els pregunta si ho volen, ells no diuen res, perquè volen un sostre on viure.

Una altra problemàtica que trobo que no es gestiona gens bé és que, la Generalitat faci una inversió brutal per mantenir la vida de tants i tants joves i que després, als 18 anys, els deixi totalment desemparats. És molt xocant. Plantegem-nos, com a país, si cal fer aquesta gran inversió si després, per mal comportament, els deixarà al carrer. Fent referència al comportament, no dic que sigui justificable, però has de

pensar que viuen totalment sols, sense els pares, en un lloc nou que no acaben d'entendre...

El nen més petit que vau arribar a tenir, quants anys tenia?

El més petit només podia tenir 15 anys i escaig. Si eren més petits, estaven escolaritzats i no venien amb nosaltres. Els que teníem nosaltres eren els que no podien optar al sistema educatiu sense documentació, només podien optar a l'escola d'adults. Es van muntar aquests centres perquè no es podien deixar aquests nens tot el dia sense fer res. Venien sense coneixement de res i no podien optar a fer un cicle, així que venien a l'escola d'adults. A més, sense documentació no podien accedir a res. L'administració té les seves lleis, els seus tempos i la seva forma de funcionar, i hi ha coses que es regulen així.

Vau tenir algun cas d'algun jove que volgués fer una reagrupació familiar, o tots anàvem sols?

Tots anaven sols. Si no ja no anirien al CRAE. Tots els joves que estan a un CRAE són joves que o no tenen ningú al país o tenen algú, però no vol agafar la seva tutela.

També als CRAE hi ha gent del territori, que pel que sigui no pot viure amb la seva família: perquè s'han donat en adopció, o perquè hi ha problemes intrafamiliars.

Tots els que tractàvem nosaltres havien arribat en una "patera" i totalment sols.

Majoritàriament del Marroc?

El 90-95% sí. Llavors algun del Senegal i altres llocs. I eren majoritàriament de zones rurals. Només vam tenir un sol cas d'un nen que va arribar amb avió, per tant, la família ja era rica. El nen era del Marroc, els seus pares tenien estudis i penso que si aquest noi vol, arribarà a la universitat. Havia estat escolaritzat, alfabetitzat, aprenia l'idioma ràpid, havia après francès i això li va servir molt per aprendre el català, una altra llengua romànica, feia molt poques faltes d'ortografia, es va aconseguir presentar a les proves de l'ESO quan només feia un any que era aquí i crec que ho va arribar a aconseguir. Quan els nois arriben amb aquesta base, el seu futur millora moltíssim. La majoria d'ells són nens analfabets en el seu idioma. S'han criat amb una pilota al carrer i han fet sempre vida al carrer. Són nens que si els poses un full de paper al davant no saben ni com començar. Si la base és tan baixa,

tot és una muntanya immensa. Quan nosaltres emigrem a un altre país, deixant de banda l'idioma, tot és igual: sabem moure'ns, viure i espavilar-nos; ells no. Aquests nens de la vida no en saben res. Per mi són analfabets d'idioma i de la vida.

Per acabar, pots explicar alguna experiència personal o valors que hagi incorporat després d'estar implicada en aquest món, vivències, com ha afectat tot això en la teva vida personal...?

Primer de tot, va ser un repte. A mi m'agraden molt els col·lectius difícils, de fet, he passat per educació especial, per trastorns de conducta, fins i tot fent contencions i punxant persones... sempre he dit que em falta un sol col·lectiu: el de les presons. Però això era un repte, no havia treballat mai amb immigració i mai amb aquesta, la més precària. Va ser un repte professional i personal.

Després, va ser una forma de "desmuntar mites". No m'he considerat mai racista, però no puc dir que mai, mai, mai hagi tingut una opinió d'aquest tipus. Quan vaig entrar en aquest món va ser molt bèstia. Vaig fer un canvi de mirada i de respecte absolut per aquestes persones, perquè és brutal el que fan.

Llavors, també va ser una etapa de coneixement: a nivell de lleis, de com funciona el país i la seva burocràcia, a nivell documental, etc.

Per últim, vull parlar de la part emocional. Va ser una lluita amb mi mateixa, obligant-me a fer "pell morta", si no, no podia seguir fent aquella feina, que m'agradava. Havia de deixar de treballar des de la pena. Al final, tot m'ha servit per construir una opinió totalment diferent de la que tenia i com a lluita constant contra la societat. Dins el meu cercle personal era difícil, perquè quan em preguntaven sobre la feina, la meua parella m'havia de dir: "Frena, que potser abans tu també tenies aquesta opinió". Em posava molt negra tot el tema, quan el treien. Al final, entenia que no podia jutjar persones que havien obtingut la informació que tenien i l'opinió que tenien de mitjans de comunicació i persones racistes. Jo anava de lluitadora i reivindicadora per la vida dient: "Doncs jo t'ho explico!", i volia fer conèixer la realitat. Per això vaig dir que sí de seguida a fer l'entrevista, perquè sempre que pugui, vull explicar aquesta realitat. L'opinió de la meua parella també ha canviat dràsticament.

A nivell de societat, amb la fundació, vam participar en un projecte que es deia "projecte singular" del SOC: venien formadors professionals i els feien un tastet de diferents professions als nois i ells havien de fer alguna activitat comunitària. Una, va consistir a trobar-nos amb membres del partit polític "Guanyem Girona", amb els

quals vam estar fent un debat a la seva seu. A ells els van impactar moltes coses de la realitat d'aquests nois, no la coneixien. Va ser una experiència molt brutal.

La meva mirada educativa és molt global: he après què significa tenir l'ESO, de què serveix, cap a on et permet anar, etc. Això em serveix de molt a la meva feina actual, la meva mirada cap a estudiants que estan cursant l'ESO i que viuen en un CRAE està plena d'experiència i em permet ser molt més propera a ells, sé perfectament del que em parlen: conec experiències, testimonis i això em permet vincular molt millor amb ells i orientar-los molt i molt millor. Puc orientar tant a joves que tenen l'ESO, com a joves que no la tenen i els dono opcions molt més acurades de camins que poden seguir.

Estar al món social m'ha donat una mirada increïble, ho he viscut moltíssim.

Annex 3

Entrevista a Ayoub

L'Ayoub és un jove de 22 anys que va marxar del Marroc quan en tenia 15, es va convertir en un menor tutelat a Espanya i, actualment, viu a Girona.

«La verdad es que no tenía miedo. No sé por qué aún, no lo sé. No tenía miedo»

Si quieres empezar explicando un poco tu viaje, cómo te llamas, si trabajas...

Me llamo Ayoub y tengo dos edades: mi edad real es de 20 años, pero en los papeles tengo 22 años.

Vine en 2018 [15 años], verano de 2018. El motivo por el que vine es porque estaba muy enfadado por cómo me trataban en el cole, en Marruecos.

Hubo una pequeña discusión, por una tontería, con un profe y me echaron del cole durante un año, no podía estudiar. Esto me enfadó y bloqueó muchísimo y me dije “Ya está, me voy de aquí, ya no me quiero quedar más aquí”. Busqué muchas maneras de venir: con visado o permiso... pero la cosa era muy, muy, muy complicada. Y me quedó solo una solución: patera. Sabía que el 50% de las veces llegas y el 50% de ellas “es un adiós”. Decidí venirme aquí y cuando llegué no sabía ni decir “hola”. Hablaba francés y un poco de inglés, pero la gente de aquí no habla nada de francés. Me costó muchísimo comunicarme con la gente. Cuando llegamos aquí con la patera, nos metieron en una cárcel, por así decirlo, porque la policía tenía la duda de si nuestra patera llevaba drogas o no. Nos retuvieron allí, en La Línea, sin motivo, durante casi dos semanas. Después nos llevaron a un centro de menores donde había más de 200 personas. Allí te abren la puerta y te dicen: “Puedes salir, aquí no hay futuro, no vas a estudiar y no tendrás ningún permiso de residencia. Estás aquí y ya está, nosotros no te podemos dar nada de esto”. Yo pensaba: “Joder, hostia, por fin he llegado a España. Pero no”.

Viene otra vez lo más difícil, que es preguntar: ¿Mejor en Bilbao? No, ¿Mejor en Madrid? No, ¿Mejor en Cataluña?... Y un niño de 15 años que no sabe nada, cuando entiende lo mínimo, lo coge. Con eso, decidí irme a Bilbao. Antes de llegar a Bilbao, la policía de Cádiz y Jerez me llevó a otro centro y no me gustaba nada.

Lo mismo que el anterior: “No puedes, no puedes, no puedes.” Así que viajé desde allí hasta Bilbao. No tenía ni dinero, ni nada. Cuando llegué a Bilbao me encontré con el mismo problema que antes: había muchísima gente porque ese verano llegó muchísima. Por suerte, tenía el contacto de unos amigos con los que estuve en la patera y me dijeron: “Estamos muy bien aquí en Girona. Es un centro de 18 personas, donde tenemos el derecho de estudiar y de aprender un idioma.”.

Dije: “Eso tiene muy buena pinta”... Así que hice otro viaje desde Bilbao hacia Barcelona y luego hasta Girona. Desde allí me llevaron al centro en Fortià, cerca de Rosas, no sé si os suena eso [...] Es un centro que está muy bien: solo éramos dos personas en la habitación y comparado con los otros aquello era el paraíso. Lo de antes: horrible.

¿Qué hay de tu familia? ¿Cuántas hermanas o hermanos tienes?

Somos ocho. Soy el pequeño. Antes se me olvidó: la idea era irme a Francia, porque tengo ahí casi la mitad de mi familia, pero al final decidí quedarme aquí, en España.

¿De qué ciudad de Marruecos eres?

De Khenifra, una ciudad pequeñita cerca de Fes.

¿Y entonces en el centro en el que estás te derivan a un programa de inserción sociolaboral... o cómo llegaste al piso [que el programa de inserción sociolaboral ofrece]?

Los centros de menores son para menores de 18 años, cuando los cumples, si te has portado bien y has hecho las cosas bien, si has mostrado ganas de querer hacer algo, te ayudan a encontrar un piso. Yo creo que si estoy en un piso, es porque he hecho las cosas bien en el centro. Normalmente, el período es de los 18 a los 21 años.

¿Y qué te ofrece este programa? ¿Trabajas?

Te ayudan a encontrar trabajo: hacer tu currículum, dónde buscar, te enseñan aplicaciones como Infojobs, etc. También te ayudan en lo que tú necesitas, como el tema de los papeles: residencia, etc. Cuando llegas aquí tienes residencia para un año, luego tienes que renovarla para dos años más, luego para dos más y también

cuando han pasado otros cinco. Ellos tienen abogados y te ayudan en temas que tú no conoces cuando entras en un piso. Por ejemplo: yo estaba en Fortià, un pueblo pequeñito, y cuando vine aquí en Girona no sabía adónde ir para sacarme el padrón. La educadora, en este caso Alex [Alexandra Corcoll] me acompañó y me ayudó con este problema.

¿Y en el piso sois cuatro? ¿Conoces a los chicos?

Entre nosotros nos conocemos. En mi caso, vine con un chico desde el centro hacia el piso, pero cuando llegué encontré a otros que no conocía. Pero de hecho, cada uno hace su camino.

Es decir, ¿hacéis vidas separadas?

Sí. Pero nos llevamos bien. Con Alí tenemos nuestros momentos, pero nos llevamos bien; con Ousama tenemos cierta comunicación... Cuando llegas al piso tienes que convivir con ellos, por mucho que no seamos amigos.

¿Las normas de convivencia las ponéis vosotros?

No. Si fuera así sería todo un lío, cada uno haría lo que querría. Pero las respetamos. O al menos lo intentamos.

¿Con tu familia marroquí mantienes el contacto?

Sí, siempre.

¿Has podido volver a Marruecos?

Sí, dos veces. Superbién.

¿Cómo se siente volver allí después de todo lo que viviste?

Alegría. No lo sé... Das valor a pequeñas cosas a las que no dabas antes. Por ejemplo, antes vivía a diario con mi familia y era completamente normal para mí, pero ahora pasar 15 días con mi madre o con mi padre, es lo mejor que puedo hacer.

¿Llegaste aquí completamente solo? ¿O viniste con alguien?

Llegué a España con 17 años según los papeles, pero en realidad con 15 años.

Subí a la patera solo y llegué aquí solo.

¿Con 15 años?

Con 15 años.

¿Cómo es el funcionamiento, si nos lo puedes contar, de llegar a encontrar una patera, de decir “me voy de casa” o “puede que no os vuelva a ver”...?

La verdad es que mis padres no lo sabían. Ellos creían, y siguen creyendo, que cogí un barco pagado y llegué con facilidad. Mi hermano sí lo sabía y no estaba nada de acuerdo conmigo. Pero yo decía: “Me voy, me voy, me voy. Pase lo que pase”.

Con la patera te engañan. Te dicen: “Tranquilo, solo seremos 15 personas”. Luego llegas y hay 30 o 50. Entonces estas entre: me voy o vuelvo.

Hay miedo, ¿no?

La verdad es que no tenía miedo. No sé por qué aún, no lo sé. No tenía miedo. Pero si ahora me preguntan si lo volvería a hacer: les digo que no. He tenido mucha suerte de llegar aquí. Hay muchas personas que no llegan, como te he dicho, el 50% no llegan...

¿Y el momento de contactar con la persona que se encarga de eso?

Yo tuve que irme desde mi ciudad hasta Tánger, desde donde salen la mayoría de pateras. Luego hablas con alguien, le das tu contacto y le dices que cuando sepa algo te llame. Cuando te llaman te dicen: “Dentro de dos días, creo que nos vamos”. Dice: “Creo”. No está seguro. Pero cuando llegas, te dicen: “No, no, no... nos vamos ahora”.

¿Cuántos días estuviste navegando?

Nosotros, días no, pero horas, casi 13 horas. No más, sí. La marina, bueno, no sé cómo se llama, pero es la gente que busca barcos como los nuestros, nos encontró. No teníamos gasolina y el motor se había parado y por suerte pasó la marina.

¿Y dónde llegaste con ellos?

A Algeciras. Allí nos llevaron a una cárcel: La Línea, creo.

¿Y ahora dónde trabajas?

Ahora estoy haciendo de repartidor, pero después del verano vuelvo a mi trabajo, que es en una residencia como auxiliar, más o menos, de enfermería.

¿Y querrás estudiar? o ¿tienes algún reto de futuro?

Sí, el año que viene tengo en mente estudiar auxiliar de enfermería, porque tengo el sociosanitario. También me gustaría hacer un grado en educación social. Me encanta la filosofía.

¿Si quieres explicar alguna anécdota, o algún dato curioso de tu viaje, de tu vida aquí...? ¿Cuál fue tu impresión cuando llegaste? Tú eres de Marruecos, nunca habías estado en España, en Europa... Y vienes aquí, supongo que tenías una idea de qué sería esto. ¿Es lo mismo que pensabas?

¿Puedo ser sincero? Yo en Marruecos no tenía una vida peor que la de los chicos con los que he estado. Gracias a Dios, tenía mi habitación y de todo en mi casa. Pero como no estaba de acuerdo con el sistema y la mentalidad, salí de allí.

Aquí llegas a un centro donde viven 18 personas más. No las conoces de nada y cada una piensa mucho más diferente que tú. Tus objetivos no son como los de ellos, por ejemplo. A mí me costó muchísimo adaptarme, sobre todo los primeros 6 meses.

Una cosa graciosa que me pasó fue con el psicólogo. Yo no hablaba nada de español y me llevaron con un psicólogo que me hablaba en español, en llegar. Me costó muchísimo, lo pasé un poco mal, la verdad es que sí. Intenté hacerme entender, es lo que hay. Cada uno es diferente y aprendes que no puedes tener los amigos que tenías antes, es lo que hay.

¿Lo volverías a hacer?

No. En patera no.

¿Y de otra manera?

Sí.

Si te encontrarás a un chico de tu pueblo, joven, de 15 años, como tú, ¿le dirías hazlo, o no?

No.

¿No, por el viaje, o por todo lo que implica?, ¿Le dirías que se quedase en Marruecos?

Le diría que buscara otra manera. No vale la pena; la vida es lo más importante.

Ya que me has dicho que explique cosas... ahora estoy sufriendo por encontrar un piso o una habitación, que es mucho, mucho más difícil de lo que nunca he imaginado. He visitado unos tres pisos o habitaciones y siempre te hacen la pregunta: "¿De dónde eres?". La primera pregunta no es si trabajas o estudias. Cuando les dices que eres de Marruecos, no quieren saber nada más de ti. Esto me da mucha rabia. Es complicado porque por el hecho de ser marroquí ya es un problema. Otra de las preguntas que me hizo una mujer, una dueña, fue: "¿Sois limpios?". Yo le dije: "¿Si tuviera los ojos azules, me harías la misma pregunta?" y me dijo: "No".

Todos los tres chicos que buscábamos piso estábamos trabajando y teníamos contratos buenos. Pero eso no les interesaba. Además, intentan crear requisitos para alquilar a los que creen que no podrás llegar. Te dicen: "Tenéis que superar los tres o cuatro mil" y nosotros le decimos que no hay problema, pero nos descartan igualmente, porque el tema no es este.

¿Fue difícil aprender dos idiomas a la vez cuando llegaste?

Normal. No fue muy complicado porque ya hablaba tres idiomas: el bereber (árabe), el francés y un poco de inglés. Luego, aprender catalán y castellano no me costó mucho, porque ya estaba acostumbrado a los idiomas.

Annex 4

Entrevista a Alexandra Corcoll

Entrevista a Alexandra Curcoll, educadora social i participant d'un programa d'inserció sociolaboral amb 4 joves i un pis, un d'ells: l'Ayoub.

«És important la gestió emocional d'un mateix per poder aportar una bona gestió emocional a l'altre, perquè si no aconsegueixes això amb tu, difícilment podràs intervenir en aquella persona com ella necessita»

«A vegades voldria plorar amb ells de tant que hi empatitzo. Ells tenen la voluntat i no poden»

Pots començar explicant-nos la teva trajectòria professional o formativa per arribar a ser educadora social?

Suposo que un ja porta el seu tarannà, no? En estar en un esplai, amb els valors que això comporta, ja t'hi endinSES una mica. Al final, també m'interessava el "mundillo", de fet, el meu treball de recerca va ser sobre els CRAE. Vaig anar-me aproximant cap aquí i va arribar el moment de decidir i buscar el que m'agradava. Em vaig posar a la carrera una mica, de fet com a totes les carreres, a cegues, sabent una mica, però no especialitzada en res, tampoc. Em va agradar. Em motivava el fet de tenir moltes sortides: el camp social, la intervenció directa... El que sí que tenia molt clar és que volia fer educació pel motiu de la intervenció directa i no fer tasques de gestió, de seguiment o de valoració de casos. Després de la carrera, vaig començar a buscar feina. En vaig trobar a Plataforma Educativa, fent substitucions: un dia en un CRAE, un dia en un altre, un dia amb discapacitats... Vaig anar fent substitucions, fins a arribar a fer substitucions a CRAE Salt, on en vaig fer tres tardes cada setmana, durant dues setmanes. Aquí, al final, l'últim dia, em van dir: "Ens surt una plaça, si vols fer entrevista, envia'ns el currículum". Vaig anar a fer l'entrevista i vaig entrar a CRAE Salt com a "corretorns". Feia matins, tardes, nits, cap de setmana... Cobria una mica totes les vacances dels educadors que hi havia. Va ser dur tant per la complexitat del centre en aquell moment com per horaris. Si hi busco la part positiva, em va donar punts de vista de tots els educadors, va ser una manera de créixer molt. Veies tots els torns: la complexitat de

tots els torns, compartir amb els altres... et donava molt. Vaig acabar obtenint una plaça de tardes al mateix CRAE, va ser fantàstic! Era un centre molt gran, era tot un edifici, teníem 23 o 25 nois d'edats diverses. Estava organitzat en tres mòduls, en tres pisos, però tot estava interconnectat. Aquella època va ser un moment de molta immigració, per tant, no teníem tants casos del territori com de MENA. S'intenta, des de fa anys, que no hi hagi centres ni estructures tan grans, per donar una atenció diferent, així que ens van acabar dividint en dos. Súper, va ser fantàstic. Jo vaig anar al CRAE de les Deveses, l'altre era el CRAE de Llúdrigues. Van fer la divisió una mica a sorteig. Vaig acabar allà amb la mateixa plaça de tardes. Canvia totalment el concepte, la manera de treballar. Els nens també ens els vam dividir. Els mateixos nens, dividits entre un centre i un altre. Nosaltres vam arribar a un pis, perquè era un pis on hi havia les seves persianetes i tot bé... Res destrossat. El caliu que es crea ja és diferent, tant pels nens com per tu. Realment vam poder fer feina. Podies realment acompanyar, podies fer feina d'educadora més enllà de posar els pegats que s'havien d'anar posant al CRAE Salt. De fet, allà la infraestructura no acompanyava perquè era com una... presó. De fet, no. No tan fort. Normalment hi havia habitacions de dos, hi havia molt poques habitacions individuals. Les dutxes no eren com les d'una casa, sinó com les d'un lloc on vas a fer unes colònies. Quan no es trencava una cosa, se'n trencava una altra, quan plovia, del pis de dalt baixaven goteres i havíem d'anar amb galledes. Llavors, és clar, fer un treball allà i que els nens realment s'hi sentissin a gust era impossible i molt complicat. Tot va ser molt positiu quan ens vam dividir, per un costat i per l'altre. Allà vaig estar-hi 6 anys i ara, des del gener, que treballo en un pis. No perquè estigués malament al CRAE, sinó perquè al final amb l'horari, sortint cada dia a les 11 de la nit... fins un punt, no? Tampoc podia arribar a una plaça de matins perquè la noia que l'ocupava no marxava. De fet, les pràctiques de la meua carrera les vaig fer en un pis assistit. Així que em vaig apuntar a l'oferta. Em va costar molt aquest procés, perquè fas molta vinculació amb tots els nanos, amb l'equip... Però tenia ganes de veure un servei diferent, fer coses diferents, ampliar una mica l'experiència professional. No és tot tan intens com en un CRAE. Venen nois de 18 a 21 anys i fas tot un procés d'acompanyament, d'ajudar a fer un procés per al futur, per al final poder sortir del pis i que tinguin feina, però intentes seguir un procés que ells volen, el que ells desitgen. Els vas guiant, els vas donant els recursos, els portes una mica les eines.

I, si surten d'aquí, al final tenen el nostre mòbil. Vas fent-los el seguiment i, al final, també t'agrada veure que estan bé.

És a dir, fas una tasca d'acompanyament, oi?

Sí, de tot. Soc jurista perquè faig coses de documentació, també coses d'orientació laboral, formativa, acompanyament psicològic, evidentment, perquè no és un procés fàcil. Als 18 anys, haver-te d'espavilar sol, no és fàcil. A vegades ets com la mama, que et ve a picar la porta i et va dient una mica, com has de fer les coses. Vas atenent les seves necessitats, però també mires que el pis funcioni: la infraestructura, si es trenca alguna cosa, les reclamacions que calen, mires que els joves facin una bona gestió econòmica, que respectin les normes del pis, que compleixin amb les seves tasques d'ordre i neteja...

Tu, durant el dia ets al pis?

No soc totes les hores de la meva jornada al pis: m'adapto a l'horari que tenen ells, més o menys. Puc fer feina de documentació des de casa, preparar informes diaris a casa, etc. En canvi, quan vaig començar, per exemple, em passava tots els matins al pis, perquè estava força malament, intentant mirar com reformular el menjador perquè fos més pràctic. Llavors, a la tarda els veig a ells, veig com ha anat, com estan, faig aquest acompanyament... A mi m'agrada... m'agrada crear aquest vincle amb ells.

És un requisit que ells treballin si volen viure en un pis com aquest?

No. Normalment, quan fan 18 anys, pel fet de ser menors extutelats, reben una prestació econòmica i quan arriben al pis tenen l'opció d'estudiar i viure amb la prestació econòmica que tenen, o posar-se a treballar i, per tant, no rebre-la. Llavors, el que intentem és que aprofitin una mica aquests anys de prestació per fer un itinerari una mica formatiu o que els enfoqui una mica cap a un futur amb oportunitats, intentar fer recerca de feina mentre encara reben diners de la prestació. Pot passar que arribin aquí i no vulguin fer res, però no és freqüent perquè molts ja saben que aquesta prestació és finita. Llavors, necessiten espavilar-se. Depenent dels ingressos que tinguin han de pagar o no una petita quantitat pel pis. La Generalitat, d'on penja la nostra àrea, va fer una taula de copagaments vinculada a les lleis que regula el copagament que fan els joves del

pis. Per exemple, rebent la prestació de la Generalitat, que és de 700 i escaig euros, han de fer un copagament de 57 euros més 15 euros si necessiten Wi-Fi. Em sembla que el màxim a copagar són 160 euros.

Emocionalment, com és fer aquesta feina?

Jo crec que és més dura la feina del CRAE que la feina de pis.

Evidentment, hi ha casos que xoquen aquí: la situació de l'Ayoub, per exemple. Estem lluitant a contracorrent per trobar-li pis i no funciona. Ell, al final, s'obre i diu que se n'anirà d'aquí si ningú el vol, perquè no vol estar en un lloc on no el volen.

Fas molt acompanyament psicològic i no ets de pedra, t'afecta. Jo crec que tinc la facilitat d'anar a casa i desconnectar, que també és un treball personal aconseguir-ho, quan comences a treballar en aquest camp. Intento que això no afecti la meva vida personal. Al CRAE tot és molt més intens, sobretot al torn de tardes: vius 100% amb aquells nanos, els vas a recollir al col·le, els portes a les extraescolars. L'infant plora i l'adolescent t'ho lamenta tot: has de conviure amb aquestes dues realitats que et xoquen molt i t'afecten emocionalment.

És important la gestió emocional d'un mateix per poder aportar una bona gestió emocional a l'altre, perquè si no aconsegueixes això amb tu, difícilment podràs intervenir en aquella persona com ella necessita.

Tens alguna anècdota o experiència que puguis destacar d'aquest pis o del CRAE?

Del pis no gaires, perquè només fa sis mesos que hi soc i han sigut per crear el vincle amb ells i obrir-nos tots junts, parlar... Del CRAE sí que vaig tenir el cas d'un MENA, l'Abde, que va arribar-nos a Salt, que encara hi parlo, de fet hi vaig contactar buscant un pis per l'Ayoub. És una història d'èxit d'un nen molt trempat que ara treballa a Haribo i que, quan va entrar, era una bomba. No entenia l'idioma, feia el que volia i tenia una història que feia molt mal però, tot i això, tenia la picardia de fer-ho amb humor. Amb ell, de seguida hi vaig connectar molt però ens posava les coses molt difícils. Vaig veure tot el seu procés de maduració i va ser molt guai. Va acabar sent un referent per a tots els joves i no volíem que se n'anés quan ja va ser gran.

Els explicava que havien de donar les gràcies, perquè allò ho fèiem per ells.

Hi ha casos catastròfics, també: de fugues, d'escapoliments que no tornen i els acabes veient al carrer... Hi va haver el cas d'un jove que va escapar-se del centre; més tard vaig veure'l en un pis ocupa bastant malament, però que al final vaig veure que millorava. Aquests són casos que et colpeixen per l'altra banda, però no hi puc fer res, la meva feina té límits, no puc ajudar a tothom com jo vulgui.

El CRAE de Salt els semblava fantàstic i això afavoria conductes de més superació. Tot i això, he perdut el contacte de molts nois que no sé què han acabat fent, perquè en el seu moment els van derivar a un altre lloc. Establir un percentatge d'èxits i fracassos és molt difícil si els perds la pista. Resilis té 9 pisos i a cada pis hi ha 4 nois. L'altre dia fèiem números i, dels que tenim, la majoria són casos exitosos: han aconseguit feina, s'han inserit bé al territori, estan fent la seva vida aquí... Segur que mirant-ho bé, hi ha un bon percentatge d'èxits, perquè també arriba un moment que fan un "clic" i busquen el seu propi futur. Vaig trobar molts casos de nois que arribaven amb 15-16 anys i de seguida volien treballar. El xoc que suposava per ells descobrir que abans d'això venien moltes coses era gran: has d'estudiar perquè sense estudiar no podràs fer res. A això també s'hi suma la pressió que, alguns, reben de les seves famílies que els demanen diners i tu no pots dialogar amb la família, necessites traductor, recursos, mitjans, etc. Ells arriben aquí i es pregunten què fan aquí, com funciona tot, etc. Els anys d'impàs són els més difícils.

Els joves que teníeu quina edat tenien més o menys?

El MENA més petit que ens va arribar va ser l'Abde, amb 14 anys. N'hi ha que són molt més grans i que, per informació que els ha arribat, saben que els anirà tot millor si fan veure que són menors. Sent menor entres al sistema de protecció. Però la majoria d'ells arriben al voltant dels 16 anys. Al final, suposo que cadascun marxa quan té la força de dir un "Adeu". És tot un procés: des que es comencen a plantejar marxar, fins que ho fan. Cadascú té una història diferent. És important treballar el "casa", amb ells. Per ells "casa" és el Marroc, aquí no n'hi tenen, de casa, i aquest també és un treball psicològic que s'ha de fer amb els nens. Estan sols contra el món, no tenen una mare ni un pare. Han d'aconseguir trobar gent amb la qual recolzar-se i establir una confiança per obrir-s'hi, si és que poden o volen. Moltes vegades es tanquen i és molt difícil arribar a ells.

No només has tingut MENA?

No, de tot. A CRAE Salt sí que vaig tenir molts MENA, però a CRAE Devesa vaig tenir molts joves del territori, que els havien tret de la seva família: per tràfics de drogues, per maltractaments, per situacions econòmiques, etc. Al final tot són perfils que si es compleixen es retiren els nens o nenes de les famílies. També hi ha casos urgents que s'estudien ràpidament i es fa el que s'hagi de fer. Inclús, en casos extrems, els infants es retiren quan encara són nadons. Però sí, últimament, als CRAE he treballat amb infants del territori; de diferents nacionalitats, però nascuts aquí.

Com és l'Ayoub?

A l'Ayoub vaig dir-li que fer aquesta entrevista seria una oportunitat per ell, per expressar els seus malestars amb la societat. Tot el procés que està vivint ara l'està frustrant bastant, però ha acceptat anar al psicòleg i li està anant molt bé. La cultura marroquina no entén el tema de la salut mental de la mateixa manera en què ho fem nosaltres; per ells anar al psicòleg és estrany. És un noi bastant obert i ho està passant malament. Ell ja sap que se li ha acabat el temps en el qual hauria d'estar al pis i vol marxar, però no pot. "No em volen", diu sempre. Jo faig una mica d'intermediària: busco pisos, em presento jo i després l'Ayoub, a vegades d'aquí pots estirar algun fil. Jo faig de nexa.

De fet, totes aquestes injustícies me les emporto a casa. A vegades voldria plorar amb ells de tant que hi empatitzo. Ells tenen la voluntat i no poden.

T'hi veus sempre fent això?

A CRAE potser no, però a pis no ho sé, potser sí. No sé si tota la vida voldré fer intervenció directa o no. També m'agrada fer canvis de serveis: tractes amb altres problemàtiques i persones. No sé quant de temps estaré aquí, però de moment m'agrada. També pots estar en l'àmbit més administratiu: gestionant, etc. Si penso de cara al futur potser sí que acabaré fent la coordinació del servei sense estar fent intervenció 100% directa com faig ara.

De fet, mai he estat dins el món de les drogodependències, de les dones maltractades... hi ha molts àmbits que també em criden l'atenció. Però ara he trobat una estabilitat que potser, si canvio de món, perdré. Porto 6-7 anys, des que vaig

sortir de la carrera, tractant infància-adolescència. La flexibilitat d'horaris que tinc ara m'agrada molt, em dona per fer altres coses que també em fan il·lusió i va bé.

Com és el tracte d'aquesta problemàtica a altres llocs?

Van anar a fer, aquest any, unes jornades a Granada amb la Federació de Pisos Assistits, que cada any organitza aquestes jornades amb les altres entitats dins seu. Allà, a Andalusia, el moment en què estan, nosaltres el vam passar fa anys. Ells comencen a parlar ara de la connotació negativa de la paraula MENA, no tenen cap prestació econòmica, no tenen l'estructuració que tenim aquí dels pisos assistits, etc. A nivell social, o almenys en aquest àmbit, van molt endarrerits. Nosaltres tenim àrees de suport als joves tutelats i extutelats...

L'Ayoub va estar allà al principi i sempre diu que li deien: "Aquí no trobaràs res". El lloc on era era totalment de pas, ningú s'hi quedava, però suposo que ara intenten canviar això.

Annex 5

Entrevista a Jamal Abouhrait

Entrevista a Jamal Abouhrait, jove extutelat que viu a Girona i que va néixer i venir des del Marroc, acompanyat d'Aleix Bardají, el seu mentor i tutor quan va arribar al país

«És un país nou, una cultura nova, un idioma nou i costa molt processar-ho tot. No saps si somies o no»

Pots començar explicant qui ets, quants anys tens, d'on vens, com has arribat aquí...?

Soc en Jamal, tinc 20 anys, vaig néixer al Marroc i vaig arribar aquí quan tenia 14 anys, el 2017.

Quan tenia 14 anys, em van fer fora de l'escola i de l'equip de futbol. La meua situació familiar era complicada i l'única solució que veia era la vida a Europa. Tenia molts amics que em parlaven d'Europa i vaig decidir sortir del país, perquè no hi tenia cap futur allà. Vaig entrar a Espanya per Ceuta, amb el passaport, no feia falta cap visat. Allà vaig quedar-me al port un mes i mig. Va ser molt complicat: dormia al carrer, menjava al carrer... Anava provant sort sota els camions, fins que un em va portar a Algesires. Quan el camió va sortir del vaixell en el qual anàvem, la policia em va detectar a l'escàner i em va detenir. Em van portar a La Línea, un centre. Em vaig escapar i vaig agafar un autobús cap a Màlaga i d'allà un altre cap a Barcelona. Allà vaig anar a la policia i em van portar a un centre de menors. El meu primer centre va ser prop de Vidreres, dalt d'una muntanya. Després em van portar cap a un CRAE a Girona. Em van portar a l'institut, vaig començar 3r d'ESO, em van apuntar a futbol, a teatre, etc.

Vas venir sol?

Vaig fer el viatge amb un amic.

Durant el dia a dia anaves a l'institut? Fins a 4rt d'ESO?

Sí, anava a l'escola, a futbol, a teatre, passava temps amb l'Aleix, el meu mentor, feia hores extres de català, etc.

Després de l'ESO, vaig fer un cicle d'informàtica a Llagostera, perquè als 16 anys em van traslladar a Palafrugell, a una UFA. Al CRAE m'ajudaven amb tot: em rentaven la roba, em feien el menjar... Als 16 intenten fer-te més autònom i em van portar a una UFA, on jo em rentava la roba, me n'anava a comprar el menjar, etc. Tot ho fan per preparar-te per als 18 anys.

Després de fer informàtica, vaig fer hostaleria, fins als 18 anys.

Com va ser l'aprenentatge de l'idioma?

Al principi, quan vaig arribar, va ser molt difícil. És un país nou, una cultura nova, un idioma nou i costa molt processar-ho tot. No saps si somies o no. Tot és nou. Va ser molt difícil adaptar-se. A l'institut em portaven a "l'aula d'acollida" on ens ajudaven amb l'aprenentatge del català i allà em van ajudar a dominar-lo millor.

Quan vas fer els 18 anys, què et va passar?

Em van expulsar del centre. Vaig seguir estudiant i, per això, l'administració em va estar donant una prestació perquè seguís estudiant. Te la donen si no has comès cap delictes i si no treballes. Vaig seguir sobrevivint fins ara amb els 600 i escaig euros de prestació.

L'ajuda és per a gent de 18 a 21 anys.

Ara vius en un pis? Dins d'algun programa d'inserció?

Quan fas els 18 anys, amb l'ajuda també tens opcions. La meva va ser llogar un pis jo mateix. Ara visc a La Salut, a Badalona. Al pis, hi vivim unes 6 persones, és un pis gran.

Treballes?

Tinc feines temporals, els estius i prou. L'any passat vaig treballar de cambrer en un hotel i aquest any de cuiner, perquè he estudiat hostaleria, que és el que més es busca durant l'estiu.

Va ser difícil aconseguir tota la documentació necessària per treballar i residir?

Sí, quan jo estava al centre, em van donar un permís de residència que no em permetia treballar. I als 18 no podia treballar, havia de buscar contractes i anar-los renovant. Però després vaig tenir l'oportunitat d'obtenir la nacionalitat, als 18, perquè havia sigut un noi tutelat durant més de tres anys. Això m'ho va solucionar gairebé tot.

Mantens el contacte amb la teva família?

Sí. Tinc dos germans al Marroc i un viu amb mi ara. Va venir un any després que jo. És un any més gran que jo.

Ara estic sortint amb una noia d'aquí. La vaig conèixer treballant de cambrer en un hotel; ella estava a la recepció. Ens vam conèixer i poc després vam començar a sortir. Ella és de Cadaqués i tenim planejat, el novembre o el desembre, anar a viure junts a Tarragona. Ella estudiarà a la universitat d'allà i jo també faré alguna cosa allà.

Els teus projectes de futur?

Viure amb ella i començar un cicle de moda. Ara he acabat d'estudiar electromecànica. M'agradaria ser *personal shopper*.

Com van saber l'edat que tenies?

Per entrar a Ceuta vaig haver de portar el meu passaport i el permís de residència del Marroc. Quan vaig arribar aquí, per fer-me els papers, necessitaven fer-me també el passaport, però com que ja el vaig portar del Marroc em va ser molt més fàcil. Érem 40 persones i jo vaig ser de les primeres a aconseguir la residència. Tot i això, em van fer unes proves als ossos, per determinar-me l'edat. Me la va detectar bé. Jo amb 14 anys tenia barba i em miraven com si els estigués enganyant, perquè no tots els nens amb 14 anys tenen barba.

Tens alguna anècdota bonica per explicar-nos?

L'obra final que vaig fer a teatre quan era més petit, era el protagonista i va ser molt bonic. Em va ajudar molt, actuar davant de la gent, per l'autoestima. És molt "guai" fer teatre.

També ho va ser, un dia que *La Vanguardia* ens va fer una entrevista a mi i a l'Aleix.

Aleix, com vas conèixer en Jamal?

Jo havia tornat de l'estranger i estava buscant feina per tornar a adaptar-me a la vida d'aquí. Vaig decidir fer un voluntariat i una associació, Resilis, em va donar l'oportunitat de ser el seu mentor, el mentor d'en Jamal. Ens trobàvem un cop per setmana i quan ell va descobrir que no em pagaven, li va costar entendre-ho. Jo li vaig dir que era una manera d'aprendre l'un de l'altre. De fet, l'amistat s'ha mantingut fins ara, des de fa 6 anys. A en Jamal li van dir que si volia millorar en l'idioma, conèixer millor la ciutat, integrar-se bé, necessitaria l'ajuda d'un mentor.

Annex 6

“Infants en ruta”

Llibre que recull els relats o contes il·lustrats basats en fets reals.

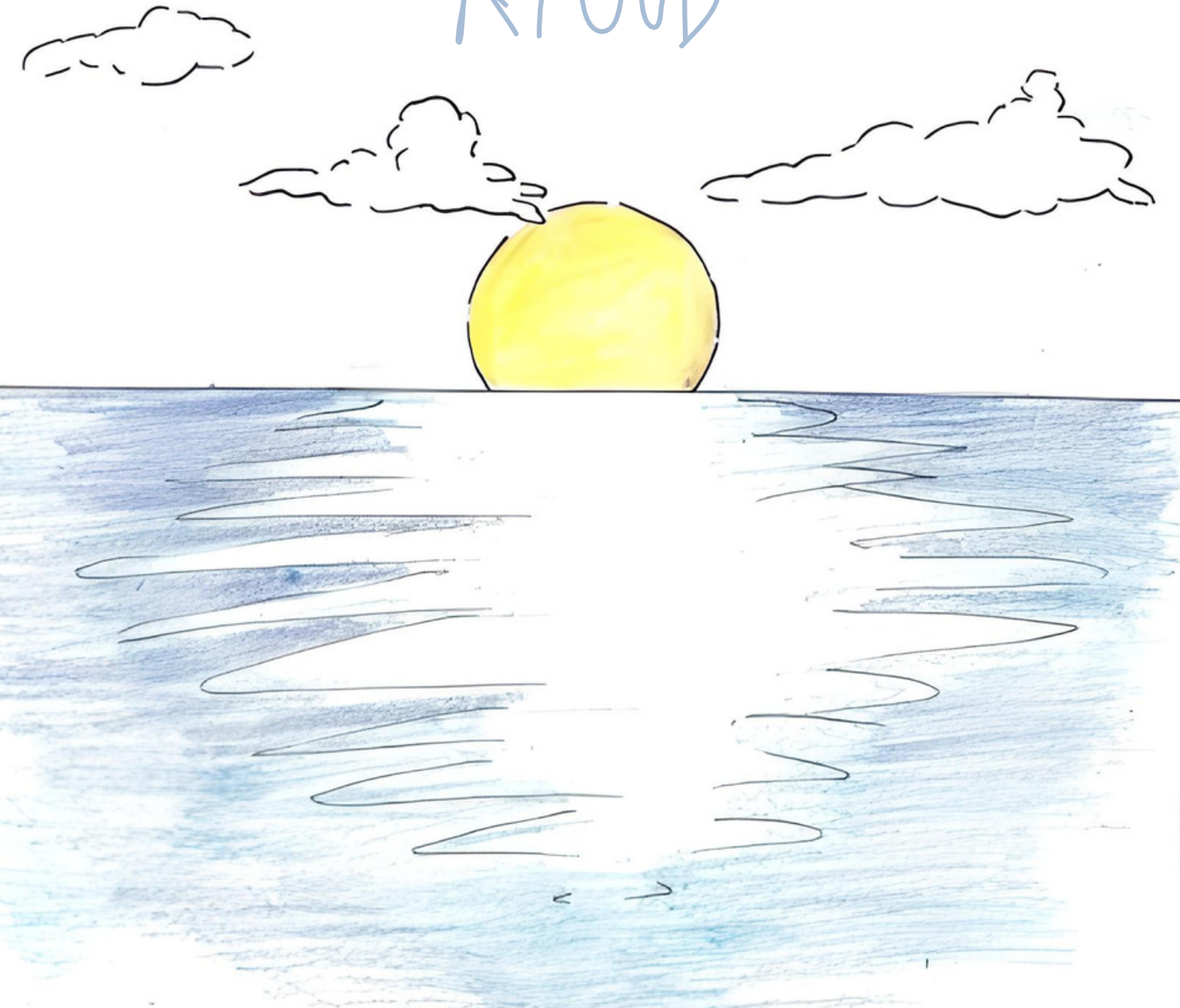
INFANTS EN RUTA

A VOSALTRES, INFANTS,
DECIDITS A ESCRIURE UNA NOVA HISTÒRIA
I A CREUAR MARS PER EXPLICAR-LA.

BASAT EN FETS REALS

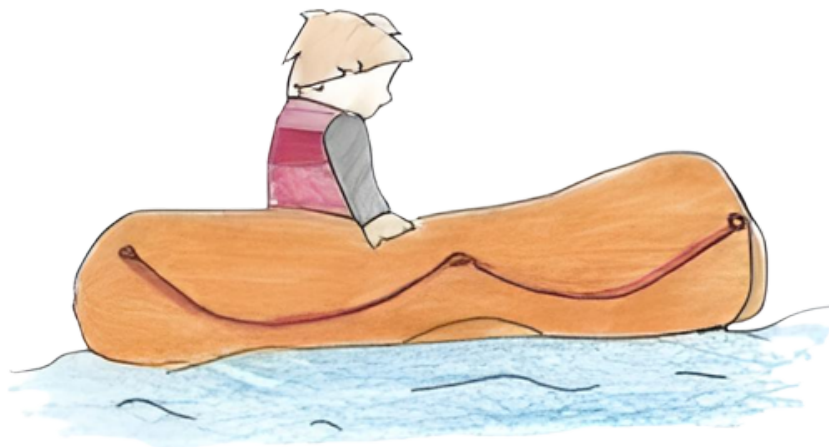
A YOU B

SOTA ELS POTENTS RAJOS DE SOL D'UN MIGDIA SEC, L'AYOUB RECORDAVA EL CAMÍ QUE HAVIA SEQUIT FINS A ARRIBAR ON ERA. SOBRE UNA PASTERA, RECORRENT L'IMMENS MEDITERRANI. RECORDAVA L'ESCOLA I EL QUE HI HAVIA PASSAT, EL QUE L'HAVIA EMPÈS A MARXAR DE CASA SEVA. AQUELL MALENTÈS QUE CANVIARIA PER COMPLET LA SEVA VIDA. SABIA QUE ALLÒ QUE FEIA HO POSAVA TOT EN RISC, TAL COM LI HAVIEN DIT: NOMÉS LA MEITAT DELS QUE S'HI ENDINSEN ACONSEQUEIXEN ARRIBAR A L'ALTRA BANDA. RECORDAVA KHENIFRA, CASA SEVA, I TÀNGER, ON HAVIA CONTACTAT AMB AQUELL QUI L'HAVIA PUJAT A LA BARCA. RECORDAVA LA TRUCADA: "MARXEM ARA!".

SE SENTIA PESAT, TENIA MOLTA CALOR I SET. ALLÒ NO ERA COM LI HAVIEN ASSEGU RAT: QUE SERIEN NOMÉS UNES 15 PERSONES. EREN ALMENYS EL DOBLE. FEIA MÉS DE VUIT HORES QUE NO VEIA RES MÉS QUE AIGUA. LA POR DE TOTS AQUELLS QUE EREN SOBRE LA BARCA S'ALBIRAVA A QUILÒMETRES DE DISTÀNCIA: QUALSEVOL GEST IMPRUDENT O CONTRATEMPS PODIA PORTAR-LOS A LA MORT. PERÒ L'AYOUB NO EN TENIA DE POR, NO SABIA PER QUINA RAÓ, PERÒ NO EN TENIA. LES TRES HORES SEQÜENTS ES VAN FER LLARGÜISSIMES I EL JOVE COMENÇAVA A PENEDIR-SE DEL QUE ELS HAVIA DIT ALS SEUS PARES, QUE NO PATISSIN, QUE AGAFARIA UN VAIXELL QUE LI COSTAVA UNS DINERS I QUE ERA DEL TOT SEGUR. SI MORIA, NO PODRIA EXPLICAR-LOS MAI MÉS EL QUE LI HAVIA PASSAT DE DEBÒ, AMB NOMÉS 15 ANYS I COMPLETAMENT SOL.

DE SOBTE, EL MOTOR DE LA BARCA VA ATURAR-SE, VA DEIXAR DE FER EL SOROLL QUE HAVIA FET TOT EL VIATGE. LES MIRADES PREOCUPADES I EL SILENCI INCÒMODE DELS TRIPULANTS VAN CRÉIXER. ALGUNS CRIDAVEN PREGUNTANT QUÈ PASSAVA I PER QUÈ HAVIEN PARAT. UN DELS PASSATGERS VA INFORMAR LA RESTA QUE LA PASTERA S'HAVIA QUEDAT SENSE GASOLINA I QUE A PARTIR DE LLAVORS NAVEGAVEN A LA DERIVA. ELS CRITS I PLORS VAN CRÉIXER ENCARA MÉS. ALGUNS VOLIEN SALTAR I NEDAR I D'ALTRES INTENTAVEN REMAR AMB ELS BRAÇOS. EL MATEIX QUE ELS HAVIA DONAT LA NOTÍCIA INTENTAVA CALMAR-LOS, PERÒ NO SERVIA DE GAIRE. PASSAVEN LES HORES I RES SEMBLAVA DONAR-LOS ESPERANCES PER CREURE QUE SOBREVIVRIEN. DUES HORES, TRES, QUATRE... UN HOME VA AIXECAR-SE SOBRESALTAT I VA COMENÇAR A FER SENYALS CAP A L'HORIZÓ. UN VAIXELL! UN VAIXELL! PER FI UNA ESCLETXA DE LLUM S'OBRIA PAS ENTRE LA FOSCOR. HAVIEN VINGUT A AJUDAR-LOS.

LA MARINA ESPANYOLA VA TROBAR LA PASTERA QUAN PORTAVA, APROXIMADAMENT, UNES 13 HORES DE NAVEGACIÓ I VA TRASLLADAR ALS SEUS TRIPULANTS A LA COSTA ESPANYOLA. UN COP VA POSAR EL PEU A AQUELL PAÍS NOU, VA RECORDAR EL SEU OBJECTIU FINAL: FRANÇA, ON TENIA FAMÍLIA. L'AYOUB OBSERVAVA CARES DESCONTENTES I MOLTS POLICIES, ALGUNA COSA PASSAVA. EN BREUS INSTANTS, LA POLICIA VA DETENIR A TOTS AQUELLS QUE ACABAVEN D'ARRIBAR AL NOU PAÍS, SOSPIAVEN QUE L'EMBARCACIÓ NO NOMÉS PORTÉS PERSONES, SINÓ TAMBÉ DROGUES.

VAN PORTAR-LOS A "LA LÍNEA DE LA CONCEPCIÓN", UN MUNICIPI DE LA PROVÍNCIA DE CADIS, ON ELS VAN RETENIR DURANT UNES DUES SETMANES. A L'AYOUB TOT LI SEMBLAVA MOLT INJUST, ELL NO TENIA RES A VEURE AMB RES QUE ES REFERÍS A LES DROGUES. PASSADES LES DUES SETMANES, LA POLICIA VA EMPORTAR-SE ELS MÉS JOVES A UN LLOC ENCARA MÉS FOSC QUE L'ANTERIOR. HI HAVIA MOLTES I MOLTES PERSONES D'UNA EDAT SEMBLANT A LA SEVA. PER PRIMERA VEGADA SE SENTIA SOL. HAVIA RECORREGUT MILERS DE QUILÒMETRES TOT SOL, PERÒ ARA SE SENTIA SOL DE DEBÒ. SABIA QUE JA HAVIA ARRIBAT ON VOLIA, PERÒ LI QUEDAVA ENCARA MOLT CAMÍ PER RECÓRRER. NO ENTENIA LA MAJORIA DE LES COSES QUE LI DEIEN, PERÒ LES QUE ACONSEGUÏA PESCAR, PER ELL, EREN MENTIDA. LI DEIEN QUE LI QUEDAVA NOMÉS UN ANY PER FER ELS DIVUIT I QUE DESPRÉS D'AIXÒ HAURIA DE MARXAR. NO ENTENIA COM PODIA SER, SI ELL TENIA 15 ANYS! ALGUNS NOIS VAN EXPLICAR-LI QUE PER MOLT QUE S'ESFORCÉS A NEGAR-HO, ARA, ELL, TENIA 17 ANYS.

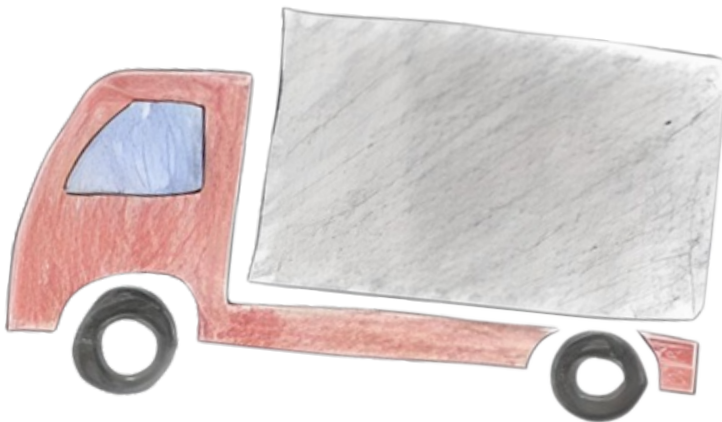

EL QUE VA SENTIR LES SEQÜENTS SETMANES VAN SER SERMONS SEMBLANTS A: "PUEDES SALIR, AQUI NO HAY FUTURO, NO VAS A ESTUDIAR, NOSOTROS NO TE PODEMOS DAR NADA DE ESTO". TAMBÉ VA APRENDRE QUE ALLÒ QUE ELLS ANOMENAVEN PERMISOS DE RESIDÈNCIA I TREBALL L'AJUDARIEN A SOBREVIVRE TOT SOL. AQUEST I FRANÇA EREN ELS SEUS OBJECTIUS. L'ÚNIC QUE TENIA CLAR ERA QUE ALLÀ LI DONAVEN UN LLIT I MENJAR, TENIA UN SOSTRE I SABIA QUE NO EL TINDRIA SI EN SORTIA. DE TOTS ELS NOIS AMB QUI ESTAVA SENTIA COSES BONES D'UN LLOC QUE ELLS ANOMENAVEN "BILBAO". SABIA QUE S'HAVIA DE BUSCAR LA VIDA I QUE AQUELL LLOC NO LI FEIA CAP BÉ, N'ESTAVA FART DEL PESSIMISME. BILBAO ERA DE LES POQUES COSES QUE HAVIA ACONSEGUIT ENTENDRE I QUE SEMBLAVA BONA, AIXÍ QUE COM QUE LI HAVIEN DIT QUE PODIA MARXAR, VA ESCAPAR-SE. BÉ, SI PODIA MARXAR, NO S'ESCAPAVA DEL TOT...

SI S'HO PARAVA A PENSAR, NO SABIA NI QUÈ ERA BILBAO, NI CAP ON QUEIA, PERÒ TANT LI FEIA. ELL PENSAVA QUE SERIA EL QUE L'AJUDARIA A ARRIBAR A FRANÇA. VA COMENÇAR A FER CAMÍ, CAP A UN LLOC QUE NO SABIA NI ON ERA, I DESPRÉS VA COMPRENDRE QUE "BILBAO" ERA MÉS LLUNY DEL QUE PENSAVA EN UN PRINCIPI. AIXÍ, VA COMENÇAR A PENSAR UNA FORMA D'ARRIBAR-HI MÉS RÀPID: CAMIONS.

AL LLOC ON HAVIA ESTAT, ELS SEUS COMPANYS LI HAVIEN EXPLICAT QUE SOTA L'ENORME VEHICLE HI HAVIA PETITS FORADETS ON, SI ERES ÀGIL I RÀPID, PODIES ENCABIR-TE QUAN EL CAMIÓ ESTAVA ESTACIONAT I QUE, AQUEST, T'APROPARIA A LLOCS SEMBLANTS A "BILBAO". PERÒ NO TOT VA SORTIR COM ELL HAVIA PLANEJAT.

QUAN, A LA CUNETA D'UNA CARRETERA BUSCAVA CAMIONS PARATS, LA POLICIA EL VA VEURE. "POLICIA DE CÁDIZ Y JEREZ" POSAVA AL VEHICLE QUE EL VA DETENIR. BÉ, DETENIR NO, SIMPLEMENT ACOMPANYAR-LO DE NOU AL QUE A COMISSARIA, DESPRÉS DE COMPROVAR QUI ERA ELL A TRAVÉS DE MOLTS PAPERS I VÀRIES TRUCADES, VAN ANOMENAR "CENTRO DE MENORES". ALTRE COP A UN LLOC FOSC I PESSIMISTA. EL QUE TOT ALLÒ LI TRANSMETIA ERA "NO POTS, NO POTS, NO POTS", PERÒ ELL SABIA QUE SÍ QUE PODIA, PERQUÈ SÍ QUE VOLIA.

MOLTA I MOLTA GENT ALTRA VEGADA. EL LLOC NOU ON L'HAVIEN PORTAT ERA MOLT SEMBLANT A L'ANTERIOR. ELL NOMÉS PENSAVA EN "BILBAO". DE FET, VA TORNAR A ESCAPOLIR-SE, PERÒ AQUESTA VEGADA VA ASSEGURAR-SE DE SER MÉS DISCRET.

CAMINANT, CAMINANT, VA TROBAR CAMIONS! UN COP EL CONDUCTOR EN BAIJAVA ELL LLISCAVA PER TERRA FINS A COL·LOCAR-SE A SOTA I TROBAR UN FORAT. ALLÀ DINS HI FEIA MOLTA CALOR I TOT ERA MOLT INCÒMODE. LES CAMES SE LI ADORMIEN, S'ESTAVA HORES I HORES EN LA MATEIXA POSICIÓ, SINÓ, PODIA CAURE. UN COP EL CAMIÓ PARAVA, ELL EN BAIJAVA I EN BUSCAVA UN ALTRE, PROVANT SORT, PER SI ALGÚN EL DEIXAVA A BILBAO. UN DIA FINS I TOT VA LLEGIR "BILBAO 559" I VA SOMRIURE PENSANT QUE JA HI ERA, PERÒ MÉS TARD VA PENSAR QUE EL NÚMERO, FOS EL QUE FOS, ERA MOLT GROS I QUE NO PODIA SIGNIFICAR RES BO.

ALTRES DIES, S'AMAGAVA I PLOrava, PENSANT QUE NO HO ACONSEGUIRIA MAI. MENIAVA I BEVIA EL QUE PODIA: ALLÒ QUE ALGÚ LI DONAVA O, SIMPLEMENT, ALLÒ QUE HAVIA TROBAT DINS UNES ESCOMBRARIES. HI HAVIA DIES QUE NO TENIA FORCES: LA GANA I LA SET EL CONSUMIEN.

DIES O FINS I TOT UNA SETMANA MÉS TARD, DESPRÉS DE BAIJAR D'UN CAMIÓ, VA BUSCAR LA PARAULA "BILBAO" PER TOT ARREU, COM FEIA SEMPRE, MIRANT SI EL NÚMERO QUE TENIA AL COSTAT S'HAVIA FET MÉS PETIT I... SÍ! "BILBAO 14"!

ARA NO PODIA ARRISCAR-SE, NO PODIA PUJAR UNA ALTRA VEGADA SOTA UN CAMIÓ I ALLUNYAR-SE, SENSE VOLER, DEL SEU DESTÍ. AIXÍ DONCS, VA CONTINUAR CAMINANT, SEGUINT UNA CARRETERA MOLT I MOLT AMPLA ON ELS NÚMEROS, QUE ACOMPANYAVEN EL NOM QUE TANT HAVIA SOMIAT, S'ANAVEN FENT PETITS. SE SENTIA MOLT CANSAT I TENIA MOLTA GANA, PERÒ NO PODIA DEIXAR-SE VEURE I ARRISCAR-SE QUE SE L'ENDUGUessin, HAVIA D'ARRIBAR A BILBAO. QUAN FEIA MOLTA ESTONA QUE CAMINAVA PESADAMENT, VA COMENÇAR A VEURE EDIFICIS I CONSTRUCCIONS MOLT I MOLT ALTES I VA SABER QUE HAVIA ARRIBAT.

ALTRE COP A UN "CENTRO DE MENORES", ÉS CLAR. L'AYOUB NO VA PODER EVITAR SENTIR-SE DEFRAUDAT I INCOMPRES. TOT AQUELL VIATGE L'HAVIA PORTAT A UN LLOC IGUAL DE GRAN I FOSC AMB MOLTES I MOLTES PERSONES, POTSER INCLÚS MÉS QUE A L'ÚLTIM. I ALLÀ VA TORNAR-LI A PASSAR EL MATEIX, VA SENTIR UN NOU NOM: "GIRONA", ON HI HAVIA UN CENTRE AMB MOLT POQUES PERSONES, ON LA GENT PODIA ESTUDIAR I APRENDRE UN IDIOMA. L'AYOUB PENSAVA EN LES DUES OPCIONS QUE TENIA: FRANÇA I GIRONA. HAVIA SENTIT COSES MOLT BONES DE GIRONA, PERÒ DE FRANÇA RES. AIXÍ DONCS, VA DECIDIR EMPRENDRE UN ALTRE VIATGE, DE LA MATEIXA MANERA QUE L'ÚLTIMA VEGADA. CALOR, GANA, SET, CANSAMENT I SOFRIMENT. UNA SETMANA DESPRÉS, ERA A LES PORTES D'UN NOU CENTRE. UN NOU CENTRE QUE NO ERA TAN FOSC, ON NOMÉS VIVIEN 18 PERSONES I ON L'ANIMAVEN A APROFITAR OPORTUNITATS, ESTUDIAR I APRENDRE UN IDIOMA, EL CATALÀ, A COMENÇAR A FER COSES NOVES QUE EL PORTESSIN A ALGÚN LLOC, MÉS ENLLÀ DE LA SUPERVIVÈNCIA. NO TENIA ABSOLUTAMENT RES, PERÒ ALLÀ S'HI IMAGINAVA UN FUTUR.

ELS MESOS SEGUENTS VA OBRIR-SE MOLTES PORTES: VA COMENÇAR A ESTUDIAR CATALÀ I CASTELLÀ, VA INTERESSAR-SE PEL MÓN DE LES CIÈNCIES FINS A ACONSEGUIR ENDINSAR-S'HI, VA DESCOBRIR LA FILOSOFIA I L'EDUCACIÓ SOCIAL. VA DESCOBRIR-SE A ELL MATEIX I TOT EL QUE PODIA FER.

ARA, L'AYOUB EXPLICA QUE TÉ 20 ANYS, PERÒ QUE A LA SEVA DOCUMENTACIÓ SEMPRE N'HI POSARÀ DOS MÉS. EXPLICA QUE VIU A UN PIS AMB TRES NOIS MÉS QUE HAN PASSAT PER DIFICULTATS SEMBLANTS A LES SEVES. EXPLICA QUE VOL ESTUDIAR PER SER AUXILIAR D'INFERMERIA I MÉS TARD VOL APOSTAR PER L'EDUCACIÓ SOCIAL. TAMBÉ, QUE ARA TREBALLA COM A REPARTIDOR, ELS ESTIUS I EN UNA RESIDÈNCIA, LA RESTA DE L'ANY. EXPLICA QUE, ARA, LA SEVA DIFICULTAT MÉS GRAN ÉS TROBAR UN PIS PER VIURE-HI SOL I QUE MAI HAURIA IMAGINAT QUE SERIA TAN DIFÍCIL. QUE LA GENT AMB ELS SEUS PREJUDICIS LI HO POSARIA TAN DIFÍCIL. ENS PARLA DE L'ÀLEX, LA SEVA EDUCADORA, QUE L'AJUDA AMB TOT EL QUE NECESSITA I EL COMPREN TANT QUE VOLDRIA PLORAR AMB ELL I DELS SEUS CINC GERMANYS I ELS SEUS PARES, AMB ELS QUE ENCARA MANTÉ EL CONTACTE.

L'AYOUB ENS EXPLICA QUÈ LI DIRIA AL SEU IO PETIT, QUE ENCARA ÉS AL MARROC: QUE MALGRAT TOT EL QUE HA ACONSEGUIT AL FINAL DEL SEU LLARG VIATGE, ENCARA RECORDA EL QUE HA SOFRIT I HA ARRISCAT I QUE SI EL SEU IO PETIT PENSA ENDINSAR-S'HI, QUE NO HO FACI, QUE LA VIDA ÉS EL MÉS IMPORTANT DE TOT.

IAMAL

SEMPRE PENSO QUE ALLÒ QUE ENS MOU I QUE ENS FA ANAR I VENIR, CANVIAR DE COSTUMS, CANVIAR COM PENSEM, CANVIAR DE VIDA... ÉS L'AMOR. QUE PER QUÈ HO SÉ? MOLT FÀCIL: ÉS EL QUE M'HA FET CREVAR UN MAR.

M'EXPLICO: SEMPRE HE ESTAT UN NOI DE COSTUMS; UNA PERSONA MOLT DEFENSORA D'ALLÒ QUE LI HAN INCULCAT ELS PARES DES DE PETIT. A CASA, AL MARROC, VAIG APRENDRE QUE LA FAMÍLIA ÉS EL MÉS IMPORTANT. ÉS PER AIXÒ QUE PENSO QUE L'AMOR QUE SENTIA PELS MEUS PARES I ELS MEUS GERMANS VA SER EL QUE EM VA PORTAR A FER AQUEST VIATGE. QUAN EM PREGUNTEN "JAMAL, I PER QUÈ VAS VENIR?", LA MEVA RESPOSTA SEMPRE ÉS AQUESTA. PERÒ TOTS ELS NOIS COM IO AMAGUEM QUE ALLÒ QUE TAMBÉ ENS FEIA PENSAR EN EUROPA ERA LA IMATGE DE NOSALTRES MATEIXOS, NOSALTRES SOLS, VIVINT-HI UNA VIDA NOVA I AMB MÉS FUTUR. RECENTMENT, HE DESCOBERT QUE AIXÒ TAMBÉ S'ANOMENA AMOR, PERÒ AQUEST NO SURT ENFORA SINÓ QUE ES QUEDA A DINS DE CADA NOI: L'AMOR PROPI.

I JA EM PODEN DIR QUE TOT EL QUE VAIG FER ERA PER ENVIAR DINERS A CASA. NO DIC PAS QUE NO, TENEN TOTA LA RAÓ. PERÒ DURANT EL MES I MIG QUE VAIG VIURE SOL A L'ASFALT DEL PORT DE CEUTA, ON VAIG ROBAR PELS ALTRES, ON VAIG SER ROBAT I ON VAIG PASSAR MOLTA POR NO PENSAVA NOMÉS EN LA MEVA FAMÍLIA. DURANT LES INTERMINABLES HORES QUE VAIG ESTAR AMAGAT SOTA UN CAMIÓ I QUAN VAIG SER DETINGUT PER LA POLICIA PER CULPA D'UN ESCÀNER EN ENTRAR, DINS D'AQUEST, A UN VAIXELL NO PENSAVA NOMÉS EN LA MEVA FAMÍLIA. TAMBÉ PENSAVA EN MI. I D'AQUEST AMOR PROPI NO SE'N PARLA GAIRE A CAP CASA DEL MÓN.

QUAN VAIG ARRIBAR VAIG DESCOBRIR QUE EUROPA NO ERA TAN FASCINANT COM DEIEN
ALGUNS. LA GENT SENTIA TOT EL CONTRARI A L'AMOR CAP A MI: ALGUNS M'ODIAVEN,
M'APARTAVEN. A L'ESCOLA EM SENTIA DIFERENT, NO PARLAVA COM ELS ALTRES I NO REBIA
UNA ONADA D'ABRAÇADES I AFECTE QUAN ARRIBAVA A CASA. EM SENTIA MOLT LLUNY DEL QUE
IO ANOMENAVA CASA. NO PODIA AJUDAR LA MEVA FAMÍLIA PERQUÈ NO PODIA TREBALLAR
SENSE PAPERS NI SENSE HAVER ACABAT D'ESTUDIAR I EM MALEÏA. NO SENTIA AQUELL AMOR
QUE ABANS NOTAVA NOMÉS DINS MEU.

ABANS JA HE DIT QUE PENSO QUE L'AMOR ÉS ALLÒ QUE ENS FA
CANVIAR I ANAR I VENIR. AIXÒ HO VAIG VEURE QUAN VAIG SER
MÉS GRAN. MAI HAVIA VIST BÉ QUE UNA PERSONA D'ALLÀ I UNA
D'AQUÍ SENTISSIN... SEMPRE HAVRIA SEQUIT ALS MEUS PARES:
TOTS DOS D'ALLÀ MATEIX. PERÒ NO ÉS TAN SENZILL COM
SEMBLA. IO ERA EL CAMBRER D'UN HOTEL I ELLA LA
RECEPCIONISTA, LA NOIA DE CADAQUÈS. TOT EL QUE IO PENSAVA
I CREIA FERMAMENT VA SER, EN UN OBRIR I TANCAR D'ULLS,
IMPOSSIBLE.

MARIONA

EM CONCENTRO EN LA CARRETERA, MENTRE EN JORDI M'EXPLICA COM LI HA ANAT ANVI A LA FEINA. POSO L'INTERMITENT I ANEM CAP A LA DRETA. NO FALTA GAIRE PER ARRIBAR, LA LAIA I EN MIQUEL VIVEN FORÇA A PROP. FEM LA ROTONDA I AGAFEM LA TERCERA SORTIDA. JA HEM ARRIBAT.

NO ÉS QUE ESTIGUI NERVIOSA, PERÒ SÍ UNA MICA INQUIETA PER SI HE D'EXPLICAR-LOS COM EM VA A LA NOVA FEINA. EM FA L'EFFECTE QUE LES OPINIONS QUE EN TINDRAN NO M'ACABARAN D'AGRADAR...

BAIXEM DEL COTXE, AGAFEM LES JAQUETES DEL PORTAEQUIPATGE I CAMINEM FINS A LA TORRE BLANCA DERE DARRERA UNA TANCA DE FERRO ELEGANT. EN JORDI TRUCA EL TIMBRE I, DE SEGUIDA OBREN LA PORTA. LA LAIA ENS DIBUXXA UN SOMRIURE AMPLI I AMB UN "BENVINGUTS" ENS FA ENTRAR A DINS. HI FA UNA ESCALFOR AGRADABLE. LA CASA ÉS IMMENSA I ESTÀ DECORADA AL DETALL.

AL CAP D'UNA MITJA HORETA JA SEIEM A TAULA I FEM ELS APERITIVS. PARLEM DE POLÍTICA I DELS PROJECTES D'INFANTIL DE LA LAIA GAIREBÉ FINS AL SEGON PLAT. MENGEM POLLASTRE AL FORN. ENS EXPLIQUEN QUE L'EMBARÀS SEMBLA ANAR DEL TOT BÉ I QUE LA SEVA FILLA NAIXERÀ D'AQUÍ A UNS QUATRE MESOS. QUAN GAIREBÉ HE OBLIDAT QUE, EN ALGUN MOMENT, EM TOCARÀ PARLAR A MI ES FA SILENCI. NOMÉS SE SENTEN ELS SOROLLETS QUE FAN ELS COBERTS QUAN TOQUEN EL PLAT. EN MIQUEL EM MIRA FIXAMENT.

—MARIONA! EXPLICA'NS COM ET VA TOT AL CENTRE DE MENORS! —RIV.

—ÉS UNA ESCOLA D'ADULTS I M'HI TROBO MOLT BÉ. —DIC AMB UN SOMRIURE.

—SEMPRE DIEM AMB LA LAIA QUE HA DE SER UNA FEINA PERILLOSA, AMB TOTS AQUESTS NOIS TAN RADICALS... —DEIXA ANAR COM SI RES.

SOSPIRO. IA COMENCEM.

—MIQUEL NO SAPS PAS COM D'EQUIVOCAT ESTÀS. —DIC, PRETENTENT SEMBLAR ENIOGASSADA PER NO EMBOLICAR LA TROCA.

—EM SEMBLA QUE ÉS EVIDENT QUE NO SÓN COM NOSALTRES. NOSALTRES DONARIEM LES GRÀCIES. —RIV.

HE ACABAT LA PACIÈNCIA. NO PUC CALLAR.

—MIRA MIQUEL, T'HO EXPLICO PERQUÈ PENSO QUE AQUESTA OPINIÓ QUE EN TENS ÉS PER QUÈ NO CONEIXES LA SEVA REALITAT. —RIU—. NOMÉS SÓN NENS DEIXATS DE LA MÀ DE DÉU, QUE NO TENEN A NINGÚ, NOMÉS A PERSONES COM NOSALTRES, QUE SABEM COM HO VIVEN TOT DE DEBÒ. SI UN DE CADA TRENTA ROBA, NO HO FA PER PLAER, HO FA PER NO MORIR DE GANA I SI OCUPA, PER NO MORIR DE FRED. —NO DEIXA DE RIURE.

—MARIONA AQUESTA OPINIÓ QUE TENS TU NO VOL VEURE LA REALITAT. OBRE ELS ULLS I MIRA TOT EL QUE ENS FAN QUAN NOSALTRES NOMÉS VOLEM AJUDAR-LOS. I ENCARA ENS ROBEN LA FEINA!

—DIRIA QUE TU NO ELS AJUDES EN RES I LA FEINA QUE TENS ELLS NO PODRIEN NI IMAGINAR-LA.—EL SOMRIURE DESAPAREIX DEL SEU ROSTRE I COMENÇO A APUJAR EL TO DE VEU. ESTIC FURIOSA; LI VULL EXPLICAR TOT—. LA SOCIETAT AMB OPINIONS COM LA TEVA NO ELS AJUDA SINÓ QUE ELS HO POSA TOT ENCARA MÉS DIFÍCIL I DE L'ADMINISTRACIÓ JA NI EN PARLEM. SAPS TOTS ELS PROBLEMES QUE ARRIBEN A TENIR PER ACONSEGUIR PAPERS QUE ELS DEIXIN VIURE EN UN LLOC QUE NO SIGUI EL CARRER I ESTUDIAR O TREBALLAR PER NO MORIR DE GANA? SAPS COM DE DUR ÉS PER ELLS SABER QUE NO ARRIBARAN A TEMPS A ACONSEGUIR UN PERMÍS DE RESIDÈNCIA I TREBALL ABANS DE SER MAJORS D'EDAT I QUE HAURAN DE DORMIR AMB UNA MANTA A TERRA TOT L'HIVERN I MENTAR D'ON PUÇVIN? SAPS QUÈ ÉS PER ELLS QUE OBTENINT UNA ESTABILITAT ECONÒMICA I UN HABITATGE, HAGIN DE CONTINUAR LLUITANT PER VIURE I INTEGRAR-SE EN UN LLOC ON L'OPINIÓ MAJORITÀRIA CAP A ELLS ES BASA EN L'ODI? —M'ADONO QUE ESTIC CRIDANT I AFLUIXO.

NINGÚ DIV RES. EN JORDI EM POSA LA MÀ SOBRE LA CAMA I EM MIRA AMB CARA DE CIRCUMSTÀNCIES.

—EM SEMBLA QUE HAURIEM DE CANVIAR DE TEMA. —DIV.

ESTIC MOLT VERMELLA I TINC MOLTA CALOR. NO M'HE DE SENTIR CULPABLE, HE DIT LA VERITAT I NO LI HA AGRADAT GENS. CANVIEM DE TEMA DRÀSTICAMENT I PARLEM DEL BARRI ON VIVEN LA LAIA I EN MIQUEL. S'HI ACABEN DE TRASLLADAR I N'ESTAN MOLT CONTENTS. EM PERDO EN LA CONVERSA, NI TAN SOLS SENTO EL QUE DIUEN. ESTIC FURIOSA I NERVIOSA, NO PUC DEIXAR DE PENSAR EN LA CONVERSA QUE ACABEM DE TENIR I EM POSA ENCARA MÉS NEGVITOSA QUE ELL FACI COM SI NO HAGUÉS PASSAT. NO ENTENC COM PODEN PENSAR AIXÍ... SI NO EN SABEN RES!

—MARIONA. —ÉS LA LAIA. TORNO A LA TAULA I A LA CONVERSA—. ET SEMBLA BÉ QUE HI ANEM EL DISSABTE QUE VE? —NO SÉ DE QUÈ M'ESTÀ PARLANT.

—SÍ... SÍ, ÉS CLAR. —DIC AMB UN MIG SOMRIURE.

AL CAP DE POC MENYS D'UNA HORA JA SOM SOTA EL MARC DE LA PORTA D'ENTRADA. ENS ACOMIADEM I QUEDEM QUE LA SETMANA QUE VE ANIREM AL CINEMA TOTS PLEGATS. EN MIQUEL ENS SOMRIU I, SEGUIDAMENT, TANCA LA PORTA. EN JORDI FA CAP AL COTXE I IO EL SEGREIXO PENSATIVA. HI ENTREM I NINGÚ DIV NI UNA PARAULA. NO EL POSO EN MARXA, PERÒ EN JORDI NO EM DIV RES.

ENS QUEDEM UNS SEGONS EN SILENCI FINS QUE DECIDEIX PARLAR:

—MARIONA... JA SÉ QUE AQUEST TEMA T'ÉS MOLT PERSONAL, PERÒ POTSER TU ABANS TAMBÉ PENSAVES COM ELL. FA POC QUE HI TREBALLLES I JA T'HA CANVIAT, COMPLETAMENT, L'OPINIÓ QUE EN TENIES ... —DIU UNA MICA INCÒMODE I MESURANT MOLT LES PARAULES—. DONA'LS TEMPS I HO ENTENDRAN.

—PERÒ TU CREUS QUE ELS HA DE DIR AQUESTES COSES? S'HA PASSAT! —DIC AMB UN NUS A LA GOLA.

—TOTS DOS SABEM QUE EN MIQUEL SEMPRE HA SET AIXÍ, PERÒ TU TAMBÉ T'HAS DE FRENAR UNA MICA...

NO RESPONC I POSO EN MARXA EL COTXE. AL CAP D'UNS MINUTS, MENTRE FEM LA MATEIXA ROTONDA QUE HEM FET FA UNES HORES, DIC:

—TENS RAÓ, POTSER M'HE ALARMAT MASSA.

—DONA'LS TEMPS I, TAL COM VAIG FER JO, T'ACABARAN DONANT LA RAÓ. PERQUÈ LA TENS TOTA, MARIONA. —DIU AMB UN SOMRIURE.

ALEX

★ DIJOUS 17 D'OCTUBRE DEL 2019

OBRO ELS VLLS AMB DIFICULTAT PELS RAJOS DE SOL QUE M'IL·LUMINEN DE PLE LA CARA. HE DORMIT TOTA LA NIT, PERÒ TINC MOLTA SON. SORTIR DE LA FEINA TANT TARD, NO EM FA CAP BÉ. M'AIXECO, EM RENTO LA CARA I EM FAIG UN CAFÈ. DESPRÉS D'ESCOLTAR LES NOTÍCIES UNA ESTONA, EM VESTEIXO I SURTO DE CASA PER ANAR A COMPRAR TOT EL QUE NECESSITARÉ DURANT LA SETMANA. SOM DILLUNS. AVUI, AL CENTRE, ARRIBA UN JOVE NOU.

DINO I DE SEGUIDA EM PREPARO PER MARXAR A TREBALLAR. AGAFO EL COTXE MENTRE EM PRENC UN ALTRE CAFÈ. AVUI TINC MOLTA SON. ENTRO AL CENTRE I SALUDO A LES MEVES COMPANYYES DE TARDA. JUST QUAN ESTIC PENSANT QUIN HORARI FAN ELS NENS AVUI A L'ESCOLA PER ANAR-LOS A RECOLLIR, VEIG EL NOI NOU. ESTÀ ASSEGUT A LA SEVA NOVA HABITACIÓ AGAFANT-SE ELS GENOLLS AMB ELS BRAÇOS I MIRANT PER LA FINESTRA AMB LA MIRADA PERDUDA EN ALGUN PUNT DE FORA. M'HI ACOSTO.

—HOLA! —DIC I NO REBO CAP RESPOSTA PER PART SEVA, POTSER NO M'HA SENTIT.

ALLARGO EL BRAÇ I LI DONO DOS TOCS A L'ESPATLLA. DE SOBTE, S'AIXECA SOBRESALTAT I EM MIRA AMB ELS VLLS OBERTS. L'HE ESPANTAT.

—ABDE? —ÉS DE LES POQUES COSES QUE SABEM D'ELL. AIXÒ I QUE VA CREVAR EL MAR EN UNA PASTERA. DE FET, NO ÉS PAS EL PRIMER. TAMBÉ, QUE ÉS UN NOI PROBLEMÀTIC. ASSENTEIX I TORNA A ASSEURE'S COM ABANS. BRAÇOS QUE AGAFEN LES CAMES. MIRADA PERDUDA.

ÉS HORA D'ANAR A BUSCAR ELS NENS QUE SÓN A L'ESCOLA. SURTO DEL CENTRE I M'HI DIRIGEIXO CAMINANT. ELS ESPERO DAVANT L'ENTRADA PRINCIPAL I QUAN ELS TINC A TOTS, NO TOTS VAN AL MATEIX CURS, ANEM JUNTS CAP A LES EXTRAESCOLARS. EN DEIXO A DOS A FUTBOL I QUATRE A REFORÇ. M'HAN DIT QUE QUAN TORNI HE DE PARLAR AMB L'ABDE.

—SOC L'ALEXANDRA I SOC LA TEVA EDUCADORA. SOC AQUI PEL QUE NECESSITIS: PER AJUDAR-TE, ESCOLTAR-TE I GUIAR-TE. —LI DIC QUAN JA ESTIC AMB ELL, AL CAP DE POC MENYS D'UNA HORA.

—D'ACORD. —DIU ARRONSANT LES ESPATLLES. ENTÉN I PARLA UNA MICA DE CATALÀ.

★ DIVENDRES 1 DE NOVEMBRE DEL 2019

AQUESTES DUES SETMANES HAN ESTAT DURES AMB L'ABDE. FA EL QUE VOL I CONTESTA. ES NEGA A TOT. INTENTO EXPLICAR-LI PER QUÈ ÉS AQUÍ I COM POT APROFITAR-HO, PERÒ NO VOL ESCOLTAR-ME. SENTO QUE REBUTIA COMPLETAMENT QUALSEVOL AJUDA I QUE S'ESTÀ PERDENT. ÉS UNA BOMBA DE RELLOTGERIA I A LA MÍNIMA SALTA. SÉ, PEL POC QUE HE ACONSEQUIT QUE M'EXPLIQUI, QUE LA SEVA HISTÒRIA ÉS MOLT DURA I TAMBÉ SÉ QUE NECESSITA TEMPS. ÉS DIFÍCIL TREBALLAR AMB ELL.

★ DIJOUS 21 DE NOVEMBRE DEL 2019

HAN PASSAT DIES I SETMANES I L'ABDE SEGREIX SENSE MILLORAR. A TOT HI BUSCA EL JOC I LA BROMA, SEMBLA QUE NO ES PRENGUÍ RES SERIOSAMENT. DE FET, NOMÉS TÉ 19 ANYS I ESTÀ SOL. EN ALGUNS MOMENTS, SEMBLA QUE VOL OBRIR-SE AMB MI I EXPLICAR-ME PER QUÈ ES COMPORTA AIXÍ, PERÒ NO HO ACABA FENT MAI. SÉ QUE ACONSEGUIRÉ QUE EM PARLI DE TOT EL QUE HA VISCUT I QUE AIXÍ PODRÉ FER QUE MILLORI AQUEST SEU COMPORTAMENT.

☆ DIMECRES 4 DE DESEMBRE DEL 2019

EM DESPERTO A LA MATEIXA HORA QUE SEMPRE I SURTO A PASSEJAR I A PRENDRE UN CAFÈ A LA CAFETERIA DE LA CANTONADA. QUAN ESTIC PAGANT A LA CAIXA, EM SONA EL MÒBIL. EM TRUCA UNA COMPANYYA DE FEINA.

—AVUI L'ABDE NO HA PASSAT LA NIT AL CENTRE. —DIU

—COM?!

QUAN HI ARRIBO A LA TARDA, L'ABDE JA HA TORNAT. NO TINC NI IDEA DE QUÈ HA ESTAT FENT, PERÒ NO EM CONVENÇ GENS TOT AIXÒ. DECIDEIXO PARLAR AMB ELL.

—ABDE, AIXÒ S'HA D'ACABAR. T'HEM DEIXAT ESPAI I TEMPS, PERÒ NO POTS CONTINUAR FENT TOT EL QUE ET VE DE GUST. HAS D'ENTENDRE ELS TEUS PROPIS MOTIUS, ELS QUE ET VAN PORTAR A FER AQUEST VIATGE. NO DEIXIS QUE SIGUIN EN VA. LLUITA PER ALLÒ QUE VOLS ACONSEGUIR, NO MALGASTIS TOT AQUEST ESFORÇ. SI NO TENS UN BON COMPORAMENT, QUAN ARRIBIS ALS DIVUIT ANYS, NINGÚ ET PODRÀ AJUDAR, NO PODRÀS VIURE A UN PIS ASSISTIT I ET QUEDARÀS AL CARRER.

M'ESTÀ ESCOLTANT. PER PRIMERA VEGADA, M'ESCOLTA DE DEBÒ. LI DIC ENFADADA PERÒ AMB CERTA TENDRESA TAMBÉ, PERQUÈ EL COMPRENC. NO DIU RES, NOMÉS ASSENTEIX AMB EL CAP COT, S'AIXECA I SE'N VA.

☆ DIMARTS 10 DE DESEMBRE DEL 2019

FA DIES QUE L'ABDE NO EM MIRA A LA CARA, SEMBLA QUE NO GOSI. SEMBLA AVERGONYIT.

☆ DIVENDRES 20 DE DESEMBRE DEL 2019

ENS HEM REUNIT AMB LES COMPANYYES DE TORN PER PARLAR DE L'ABDE I TOTES ESTEM D'ACORD AMB EL MATEIX. HA FET UN CANVI RADICAL. HA DEIXAT ELS COMPORTAMENTS IMPULSIVS DE SEMPRE I S'ESFORÇA PER CANVIAR. ENCARA TÉ ELS SEUS MOMENTS, PERÒ ESTÀ MILLORANT NOTABLEMENT. EM SENTO ORGULLOSA D'ELL I DEL QUE ESTÀ FENT. EL MEU "DISCURS" VA ARRIBAR-LI ALT I CLAR, EL VA FER REFLEXIONAR I COMENÇAR A PENSAR EN EL QUE HAVIA VINGUT A FER DE DEBÒ.

★ DILLUNS 28 DE NOVEMBRE DE 2022

FEIA ANYS QUE NO OBRIA AQUESTA LLIBRETA. EM SORPRÈN RECORDAR COM HA CRESCUT L'ABDE, ÉS UNA PERSONA COMPLETAMENT DIFERENT DE LA QUE VA ARRIBAR.

—HEU DE DONAR LES GRÀCIES. TOT EL QUE ESTAN FENT AQUI, HO FAN PER NOSALTRES I HEM D'APRENDRE A VALORAR AIXÒ. DONEU LES GRÀCIES. —SENTO SOVINT DE L'ABDE CAP ALS ALTRES, ALS QUE ENCARA SÓN PETITS.

HAN PASSAT GAIREBÉ TRES ANYS DES QUE VA ARRIBAR. ARA, ÉS UN REFERENT PELS MÉS PETITS I TAMBÉ PELS QUE NO HO SÓN TANT. SAP MOLT BÉ QUI ÉS I QUÈ VOL ARRIBAR A SER. SI M'HO HAGUessin EXPLICAT A L'INICI, NO M'HO CREURIA. AQUESTS ÚLTIMS ANYS S'HA OBERT I ENS HA EXPLICAT EL QUE EL PREOCUPAVA, EL QUE LI SEMBLAVA UNA INJUSTÍCIA, EL QUE TENIA GANES DE FER, ELS SEUS SOMNIS I ENS HA PARLAT DE CASA SEVA. TÉ GAIREBÉ ELS DIVUIT ANYS, PERÒ EL VEIG TOTALMENT PREPARAT. MEREIX AQUESTA ETAPA QUE ESTÀ A PUNT DE COMENÇAR I CONFIEM PLENAMENT QUE SERÀ EXITOSA, SABEM QUE S'ESFORÇARÀ PER TROBAR UNA FEINA QUE LI AGRADI I QUE LI PERMETI TIRAR ENDAVANT. TOT I AIXÒ, ENS SAP MOLT GREV, A TOTES LES TREBALLADORES DEL CENTRE, QUE MARXI: HA ESTAT UN MODEL A SEGUIR PER TOTS ELS NENS I ENS HA FET APRENDRE MOLTES COSES. HA ACABAT SENT UN CAS D'ÈXIT AL CENTRE, TOT I LES DIFICULTATS DEL PRINCÍPI.

★ DIMARTS 29 DE DESEMBRE DEL 2022

FA DIES QUE DONO VOLTES A LA IDEA DE CANVIAR D'AIRES. HE TROBAT ALGUNES OFERTES DE FEINA QUE EM CRIDEN L'ATENCIÓ I TINC GANES DE PROVAR COSES NOVES. UNA DELLES ÉS COM A EDUCADORA DE QUATRE NOIS MAJORS D'EDAT A UNA XARXA DE PISOS ASSISTITS. ÉS MOLT SEMBLANT A LA FEINA QUE VAIG FER A LES PRÀCTIQUES DE LA CARRERA I EM VA AGRADAR FORÇA. SERÀ UN CANVI QUE COSTARÀ, DEIXARÉ ENRERE SIS ANYS D'EXPERIÈNCIES I PERSONES ENCANTADORES, PERÒ... PER QUÈ NO?

